

โครงการบวชวัดป่า ๑ พรรษา ๑ จีวรกาล
สืบสานปณิธานพระรุดงคกรรมฐาน ประจำปี ๒๕๖๗

ณ วัดแสงธรรมวังเขาเขียว
ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

บวชวัดป่า
สืบสานปณิธานพระรุดงคกรรมฐาน
www.buatwatpa.com

ระหว่างวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗
จัดโดย กลุ่มนิสิตเก่า พุทธธรรมกรรมฐาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
หลักการและเหตุผลของโครงการ	4
รายละเอียดโครงการบวช	5
พิธีขอขมาลาบวช คำกล่าวขอขมา	13
วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัง ธรรมยุต (คำขานนาค)	15
คำพิณฑุผ้า คำอธิษฐานบวช	23
ข้อวัตรปฏิบัติพระสงฆ์, พระวินัย (ศีล 227 ข้อ)	25
คำขอนิสังจากอาจารย์	40
คำแสดงอาบัติ	40
คำอธิษฐานเข้าพรรษา - คำอธิษฐานออกพรรษา	42
วัตร 14	43
ธุดงค์วัตร 13	45
ภัยของพระภิกษุ	47
ข้อควรรู้ : น้ำปานะ	49
ประวัติหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน	51
ประวัติวัดป่าบ้านตาด	63
วัดแสงธรรมวังเขาเขียว	67
ข้อวัตรของวัดแสงธรรมวังเขาเขียว	69
พระอาจารย์โสภณ สมโณ ประธานสงฆ์วัดแสงธรรมวังเขาเขียว	70
แผนที่วัดแสงธรรมวังเขาเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา	76

ผู้สมัครบวช ชื่อ _____ นามสกุล _____ ชื่อเล่น _____ เลขที่ _____

โครงการบวชวัดป่า ๑ พรรษา ๑ จีวรกาล
“บวช สืบสานปณิธานพระอุดมศีลธรรมฐาน ปี ๒๕๖๗”

ณ วัดแสงธรรมวังเขาเขียว
ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา
ระหว่างวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

พระอาจารย์โสภา สมโณ
ประธานสงฆ์ วัดแสงธรรมวังเขาเขียว
ผู้ให้การอบรมสั่งสอนพระบวชใหม่

โครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่ ปี ๒๕๖๗ “บวชวัดป่า ๑ พรรษา ๑ จีวรกาล”

โดย กลุ่มนิสิตเก่า พุทธธรรมกรรมฐาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ วัดแสงธรรมวังเขาเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

พระอาจารย์โสภา สมโณ ประธานสงฆ์ ผู้ให้การอบรมสั่งสอนพระในโครงการ

หลักการและเหตุผล

การบรรพชาอุปสมบท ถือเป็นธรรมเนียมประเพณีหนึ่งของคนไทยแต่ช้านาน ที่บิดามารดา เมื่อมีบุตรชายอายุตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป จะมีความหวังตั้งใจต้องการให้บุตรได้เข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ ศึกษาปฏิบัติธรรมตามรอยพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าสักครั้งหนึ่ง เพื่อหวังผลบุญอันล้ำค่าอันเกิดจากบุตรของตนได้เข้าไปอยู่ในเพศสมณะ ถือเป็นศีลประพฤติปฏิบัติธรรมตามทางพระศาสดาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่สำหรับบุคคลผู้มีความฝักใฝ่ และตระหนักถึงภัยของวิภูสงสาร วงจรแห่งการเวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จบสิ้น อันเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์ทั้งปวง การบรรพชาอุปสมบทนั้นจึงเป็นหนทางที่ดีที่สุดของการแสวงหาโมกขธรรม เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงอันเป็นเป้าหมายปลายทางอันสูงสุดของพระพุทธศาสนา ดังนั้นการบรรพชาอุปสมบทจึงถือได้ว่าเป็นการเข้ามาเรียนรู้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาและนำมาประพฤติปฏิบัติ ผีฝนขัดเกลา กาย วาจา ใจโดยตรง ซึ่งเป็นประโยชน์กับตัวเองในทุก ๆ ด้าน และเมื่อหลังลาสิกขาไปก็ยังสามารถนำหลักธรรมการประพฤติปฏิบัติที่ได้รับการอบรมสั่งสอนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองส่วนรวม ตลอดถึงสังคมและประเทศชาติต่อไปได้ ทั้งเป็นการมุ่งหวังผลบุญอันมากมายที่เกิดขึ้นให้แก่บิดามารดาญาติทั้งหลายอีกด้วย

พระป่ากรรมฐาน เป็นพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ผู้ถือพระวินัย ๒๒๗ ข้ออย่างเคร่งครัด มีข้อวัตรปฏิบัติ จริยาวัตรอันงดงาม ถือการประพฤติปฏิบัติเน้นการภาวนา เติบจงกรม นั่งสมาธิเป็นหลักใหญ่ นับเป็นประโยชน์และบุญกุศลมากมาย กับผู้ที่เข้ามาบรรพชาอุปสมบท เดินตามรอยปฏิบัติทาของพระองค์ มีพ่อแม่ครูอาจารย์พระอริยสงฆ์สายวัดป่ากรรมฐานคอยกำกับชี้แนวทาง เพื่อประพฤติปฏิบัติธรรม และเรียนรู้พระธรรมวินัยอย่างถูกต้อง ปลูกรากแห่งสัมมาทิฐิ จรรโลงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมเปิดโอกาส ให้บุคคลทั่วไปในสังคม ได้บรรพชาอุปสมบท ตามแนวทางสายพระป่ากรรมฐาน
๒. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมตามทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง และน้อมนำหลักธรรมมาใช้ให้เกิดผลจริงเพื่อความสุขสงบของตนเอง ผู้อื่น และสังคมโดยรอบ
๓. เพื่อเปิดมุมมองทางการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาอันเป็นการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและเป็นโอกาสให้ได้ฝึกฝนจิตใจให้เข้มแข็งอย่างเต็มที่
๔. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนบุคคลทั่วไป ได้ร่วมกันสร้างบุญกุศลเป็นเจ้าภาพร่วมบรรพชาอุปสมบทหมู่
๕. เพื่อจรรโลงและสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา

รายละเอียดโครงการบวช

กำหนดการ

วันที่ ๑๕ มกราคม – ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เปิดรับสมัครผู้เข้าโครงการบวชวัดป่า ท่านใดประสงค์บวชแน่นอนให้สมัครแต่เนิ่นๆไว้ จำนวนที่เปิดรับสมัครนั้นขึ้นอยู่กับทางวัดพิจารณาด้วย อาจมีการปิดรับสมัครก่อนกำหนดได้

- กรณีเป็นข้าราชการ อนุโลมบวชได้ตามระยะเวลาที่ลาบวชแต่ต้องบวชได้ไม่ต่ำกว่า ๑ พรรษา
- กรณีเป็นนิสิตนักศึกษา อนุโลมบวชได้ตามที่มหาวิทยาลัยปิดเทอม โดยมีกำหนดการของทางโครงการวางไว้ดังต่อไปนี้ เข้าภาค ๒๕ พ.ค.๖๗/บวชพระ ๑ มิ.ย.๖๗/ลาสิกขา ๓๐ มิถุนายน ๖๗ (หากวันปิดเทอมไม่ตรงกับกำหนดการ ให้ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมกับทางโครงการทางไลน์ ID LINE: @buat)
- กรณีท่านใดที่ประสงค์บวชนอกเหนือจากระยะเวลาโครงการ ระยะเวลาบวชต้องไม่ต่ำกว่า ๓ เดือนหรือไม่มีกำหนดระยะเวลาลาสิกขา ท่านสามารถประสานงานติดต่อสอบถามทางโครงการเพิ่มเติมทางไลน์ @buat

วันเสาร์ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๗

ผู้สมัครบวชทุกท่านเดินทางเข้าวัดแสงธรรมวังเขาเขียว ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา เพื่ออยู่เป็นผ้าขาว ๑๕ วันก่อนวันบวชพระ ทำการศึกษาพระวินัย ข้อวัตรปฏิบัติของทางวัด หัดท่องคำขานนาคให้ได้ก่อนวันบรรพชาอุปสมบทหมู่

โครงการมีรถตู้พาไปวัด ขึ้นรถที่ มูลนิธิบ้านอารีย์ (อยู่ติดสถานี BTS อารีย์) รถออกเดินทาง ๐๗.๐๐ น. หรือถ้าท่านใดสะดวกไปวัดด้วยตนเองให้ไปถึงที่วัดก่อนเวลา ๑๒.๐๐ น.

วันเสาร์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗

พิธีขอขมา ขलिพมณาค ปลงพมณาค พิธีบรรพชาหมู่ สถานที่ ณ พระมหาเจดีย์ศรีแสงธรรมวิสุทธิมงคล วัดแสงธรรมวังเขาเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา (Google map ค้นหา วัดแสงธรรมวังเขาเขียว)

- เวลา ๑๓.๐๐ น. พิธีขอขมาพ่อแม่ญาติพี่น้องก่อนบวช เปิดโอกาสให้นาคและญาติๆ ได้ร่วมขอขมา อโหสิกรรมต่อกัน (ผู้สมัครบวชที่ไม่มีญาติเดินทางมาร่วมพิธีในวันงาน จะมีญาติธรรมภายในพิธีเป็นตัวแทนให้)

- เวลา ๑๔.๐๐ น. ขलिพมณาค เปิดโอกาสให้พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ตลอดถึงญาติธรรมที่มาร่วมพิธี ภายในงานได้ขลิบผม หลังจากขลิบผมเสร็จเรียบร้อย พระภายในวัดจะปลงผม (โกนผม) ให้นาคทุกคน

- เวลา ๑๕.๐๐ น. พิธีบรรพชาหมู่ ณ พระมหาเจดีย์ศรีแสงธรรมวิสุทธิมงคล

- เวลา ๑๗.๐๐ น. พิธีอุปสมบทหมู่ ณ วิสุคามสีมาศาลาวัดแสงธรรมวังเขาเขียว พิธีบวชจะเข้าบวช รอบละ ๓ รูป เรียงตามอาวุโสอายุมากไปหาอายุน้อยตามลำดับ บวชพระจนครบทุกรูปในโครงการ

วันอาทิตย์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

- เวลา ๐๗.๐๐ น. ร่วมตักบาตรพระอาจารย์ พร้อมหมู่สงฆ์พระบวชใหม่ในโครงการ

- เวลา ๐๘.๐๐ น. ร่วมถวายภัตตาหารแก่หมู่สงฆ์ในวัด

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

พระภิกษุผู้บวชในโครงการอยู่ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติและปฏิบัติธรรมกรรมฐานที่วัดแสงธรรมวังเขาเขียว ตลอดระยะเวลา รวม ๑ พรรษา กับ ๑ จีวรกาลเต็ม (ผู้ที่บวชราชการอนุโลมตามเวลาการลาบวชได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่า ๑ พรรษา)

วันเสาร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

หลังนั้นจึงหันเข้าเสด็จ ลาสิกขา ทำความสะอาดเสนาสนะและอัฐบริขารให้เรียบร้อย สิ้นสุดระยะเวลาโครงการ เดินทางกลับภูมิลำเนา สำหรับผู้ประสงค์บวชต่อทางโครงการไม่บังคับลาสิกขา โครงการมีรถตู้ไปรับ ทิดหลังลาสิกขา กลับเข้ากรุงเทพฯ ปลายทางจอดส่งที่ มูลนิธิบ้านอารีย์ (อยู่ติดสถานี BTS อารีย์) สถานที่เดียวกับวันเดินทางเข้าวัด

ระเบียบโครงการ

ผู้สมัครบวชทุกท่าน จำเป็นต้องอ่านระเบียบโครงการนี้ เพื่อรับทราบข้อมูลของโครงการและยินยอมปฏิบัติ ตามในทุกข้อ อย่างไม่มีเงื่อนไข

๑). ผู้สมัครบวช เป็นบุคคลที่ตรงตามคุณสมบัติของผู้ขอบรรพชาอุปสมบทตามกฎหมายเถรสมาคมได้กำหนดไว้

๒). ผู้สมัครบวช สามารถบวชจนครบตามระยะเวลาโครงการได้ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน ถึง ๑๖

พฤศจิกายน ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๑ พรรษา ๑ จีวรกาล ๑๔๐ วัน (กรณีเป็นข้าราชการอนุโลมบวชได้ตาม ระยะเวลาที่ลาบวชแต่ต้องบวชได้ไม่ต่ำกว่า ๑ พรรษา/กรณีนิสิตนักศึกษาอนุโลมบวชได้ตามที่มหาวิทยาลัยปิด เทอม /กรณีท่านใดที่ประสงค์บวชพระช่วงนอกพรรษา ระยะเวลาบวชต้องไม่ต่ำกว่า ๓ เดือนหรือไม่มีกำหนดสัก โดยให้ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมทางไลน์โครงการ @buat)

๓). ผู้สมัครบวชประสงค์บวชพระปฏิบัติธรรมในแนวทางปฏิบัติของพระป่ากรรมฐาน และมีความสมัคร ใจยินยอมที่จะปฏิบัติตามพระวินัยสงฆ์และระเบียบข้อวัตรของทางวัดอย่างเคร่งครัด ดังนั้นโครงการบวชนี้จึง ไม่เหมาะกับผู้ที่จะมาบวชเพื่อพักผ่อน แต่เหมาะกับผู้ที่มีความตั้งใจในการเข้ามาเรียนรู้พระธรรมวินัย ข้อวัตร ปฏิบัติ และการปฏิบัติทางด้านจิตตภาวนาตามแนวทางของพระกรรมฐาน ซึ่งการอยู่ในเพศสมณะไม่ใช่เรื่อง สบายเพราะเป็นการทวนกระแสกิเลสของตนเองในทุกๆ ด้าน โดยมีข้อวัตรที่ต้องปฏิบัติในทุกๆ วัน ดังต่อไปนี้

ข้อวัตรของวัดแสงธรรมวังเขาเขียว

๐๔.๐๐ น. เริ่มทำวัตรเช้า หลังจากทำวัตรเสร็จทำความสะอาดศาลา

๐๖.๐๐ น. ออกบิณฑบาต

๐๗.๐๐ น. บิณฑบาตเสร็จกลับถึงวัด, ขึ้นศาลา, ฟังพระอาจารย์ให้โอวาทก่อนฉัน, ฉันจังหัน(ฉันเช้า), หลังจาก ฉันเสร็จล้างบาตร, ทำความสะอาดโรงล้างบาตร ศาลาและกุฏิพระอาจารย์, พบเก็บจีวร, แยกย้ายเข้ากุฏิ ปฏิบัติภาวนาได้ตามอัธยาศัย

๑๒.๓๐ - ๑๔.๐๐ น. ช่วงเวลาที่สามารถมาฉันน้ำปานะที่โรงน้ำร้อนได้

๑๕.๐๐ น. บัดตาด(กวาดลานวัด), ทำความสะอาดศาลาและกุฏิพระอาจารย์, ล้างห้องน้ำหลังจากนั้นแยกย้าย ทำภารกิจส่วนตัว

๑๙.๐๐ น. ทำวัตรเย็น

๒๐.๐๐ - ๒๑.๓๐ น. นั่งภาวนาเปิดกัมภ์เทศน์องค์หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน หลังจากนั้นแยกย้าย พักผ่อนหรือภาวนาตามอัธยาศัย แต่สำหรับกรณีที่เป็นวันพระ พระอาจารย์ท่านจะขึ้นเทศน์ให้โอวาท และ ปฏิบัติภาวนา นั่งสมาธิ เดินจงกรม ตลอดทั้งคืนจนถึงเช้ามีดของวันใหม่ (เนสัชชิก)

๔). ผู้สมัครบวชจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ บวชฟรี (ส่วนใบรับรองแพทย์หลักฐานการสมัครบวช ต้องออก ค่าใช้จ่ายในการตรวจเอง)

- ๕). ผู้สมัครบวช เป็นผู้มีความสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคติดต่อหรือโรคประจำตัวร้ายแรง เป็นสุขภาพคน มีความประพฤติดี ไม่ติดสารเสพติด เป็นผู้กินง่าย อยู่ง่าย มีความอดทน ไม่เกียจคร้าน
- ๖). ผู้สมัครบวช ห้ามพกโทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์สื่อสารทุกชนิดไว้กับตัวขณะบวชพระอยู่ (ข้อห้ามของทางวัด)
- ๗). ผู้สมัครบวช จะต้องเชื่อฟังและอยู่ในโอวาทของพระอาจารย์ รวมทั้งพระพี่เลี้ยงอย่างเคร่งครัด ที่วัดจะปฏิบัติตามหลักพระวินัย เคารพในหลัก “อาวุโสภันเต” คือ พระที่บวชภายหลังต้องให้ความเคารพพระที่บวชมาก่อน ถึงแม้ว่าอายุของพระบวชก่อนจะน้อยกว่าก็ตาม พระบวชในโครงการถือเป็นพระนวกะ(พระบวชใหม่) ฟังให้ความเคารพต่อพระในวัดที่อยู่มาก่อน ไม่ถือตนว่ายากสอนยาก ถือตนว่าอายุมากกว่า
- ๘). โครงการจัดบวชที่วัดแสงธรรมวังเขาเขียว จ.นครราชสีมา เพื่อความสะดวกกับทางวัดและทางโครงการ จึงขอสงวนสิทธิ์ไม่รับผู้ที่บวชพระแล้วขอย้ายวัดในภายหลังทุกกรณี พระใหม่จะต้องอยู่ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติกับทางวัดแสงธรรมวังเขาเขียวอย่างน้อย ๕ พรรษาเสียก่อน เมื่ออยู่จนครบเวลา ๕ พรรษา ได้พ้นนิสัยจากความเป็นพระใหม่ตามพระธรรมวินัยแล้ว จึงอาจย้ายวัดเพื่อไปยังสำนักอื่นได้
- ๙). เมื่อบวชครบตามระยะเวลาโครงการแล้ว ถ้าท่านใดประสงค์บวชต่อยาว สามารถบวชต่อได้ ไม่บังคับสึก
- ๑๐). ทางโครงการขอสงวนสิทธิ์ ไม่รับบุคคลผู้มีประวัติการรักษาด้านจิตเภท (Schizophrenia) , โรคซึมเศร้า , บุคคลต่างศาสนา และบุคคลผู้มีประวัติอาชญากรรม
- ๑๑). การสมัครบวช กรอกแบบฟอร์มสมัครออนไลน์ให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง พร้อมแนบหลักฐาน
๑).รูปถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน ๒).รูปถ่ายผู้สมัครหน้าตรงชัดเจนน ๓).รูปถ่ายใบรับรองแพทย์ที่มีผลตรวจสุขภาพทั่วไป, HIV, ไวรัสตับอักเสบบี และสารเสพติดด้วย
- ๑๒). สิ่งที่ผู้สมัครบวชต้องเตรียมมาเองตอนเข้าวัด คือ ชุดขาว ๒-๓ ชุดสำหรับอยู่ผ้าขาวสองสัปดาห์ก่อนวันบวช และของใช้ส่วนตัว นอกนั้นทางโครงการจะจัดเตรียมมาให้ทั้งหมด (กรณีผู้สมัครบวชไม่มีชุดขาวสามารถแจ้งทางโครงการได้)
- ๑๓). ทางโครงการจัดเตรียมอัฐบริขารผ้าไตรจีวรต่าง ๆ ไว้ให้ผู้สมัครบวชทุกคน ผู้สมัครบวชท่านใดที่ประสงค์จัดเตรียมมาเอง จำเป็นต้องปรึกษาสอบถามเจ้าหน้าที่ก่อน เพื่อให้อัฐบริขารที่เตรียมมาตรงตามพระวินัยและระเบียบของทางวัดป่ากรรมฐาน
- ๑๔). โครงการบวชนี้เกิดขึ้นได้จากความเมตตาของพระอาจารย์ และด้วยกำลังจิตศรัทธาของบุคคลทั่วไป ร่วมทำบุญเป็นเจ้าภาพบรรพชาอุปสมบทหมู่
- ๑๕). ข้อมูลวัดเบื้องต้นที่ผู้สมัครบวชพึงรับทราบก่อนตัดสินใจสมัครบวช ภูมิที่พักอาศัยเป็นเพียงกระต๊อ ปมุงจาก ไม่มีไฟฟ้าใช้ภายในกุฏิ, พระฉันข้าวมือเดียวในบาตร (ตอนบ่ายมีน้ำปานะให้ฉัน), พระไม่จับเงิน (เป็นพระวินัย), พระทุกรูปภายในวัดห้ามพกโทรศัพท์มือถือเด็ดขาด เป็นกฎข้อห้ามของวัด , ในทุกวันพระ ทางวัดจะปฏิบัติธรรมเนสัชชิกตลอดคืน (ภาวนานั่งสมาธิ เดินจงกรม จนถึงเช้ามีดวันใหม่) , วันพิธีบวชเป็นพิธีเรียบง่ายตามแนวทางพระป่า ไม่มีร่าวงแห่ดนตรี ไม่มีโปรยทาน, การเป็นพระอยู่ในวัดกรรมฐาน ท่านมักมีปฏิบัติทา

ให้พระรู้จักสังเกตและเรียนรู้ศึกษาด้วยตนเอง หากสงสัยส่วนใดให้เข้าไปสอบถาม จะไม่มีการสอนเป็นหลักสูตร คอรัสอบรม แต่ให้เน้นการปฏิบัติภาวนาด้วยตนเอง มีการอบรมฟังธรรมะจากพระอาจารย์ตามวาระ หากภาวนาติดขัดอย่างไรให้เข้าไปสอบถามพระอาจารย์, พระอาจารย์เป็นพ่อแม่ครูอาจารย์ที่ทุกคนต่างให้ความเคารพเป็นอย่างสูง ฟังปฏิบัติตามคำสั่งและเชื่อฟังท่านอย่างเคร่งครัด, การบวชพระในโครงการครั้งนี้ จะมีพระบวชร่วมกันมากจำนวนหนึ่ง ดังนั้นความสับสนในช่วงระยะเวลาโครงการอาจจะมีไม่มากเท่าหลังจบระยะเวลาโครงการไปแล้ว, วัตถุประสงค์หลักของโครงการเพื่อให้ผู้สมัครบวชได้นิสัยทางธรรมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนและส่วนรวมโดยบวชพระเพียงระยะเวลาอันสั้นแค่สี่เดือนครึ่งตามระยะเวลาโครงการที่กำหนด ๒๙ มิ.ย. - ๑๖ พ.ย.๖๗ (๑ พรรษา ๑ จีวรกาล) แต่สำหรับปฏิบัติทาของพระกรรมฐานจริงๆนั้น ท่านออกบวชเพื่อความพ้นทุกข์จากการเวียนว่ายตายเกิดโดยถ่ายเดียว ท่านใดที่สามารถต่อยอดนิสสัยทางธรรมบวชพระโดยไม่มีการกำหนดลาสิกขาได้ ก็นับเป็นวัตถุประสงค์สูงสุดของโครงการซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของแต่ละปัจเจกบุคคลไป, สุดท้าย พระในวัดเคร่งครัดพระวินัย ๒๒๗ ข้อ ผู้สมัครบวชจึงควรอ่านทำความเข้าใจศีล ๒๒๗ ข้อในเบื้องต้นไว้ก่อนด้วย สามารถเข้าไปอ่านได้ที่เว็บไซต์โครงการ www.buatwatpa.com ในส่วนของหน้าการบวช

การรับสมัคร

ผู้สมัครบวชทุกท่านต้องสมัครผ่านทางออนไลน์ ผ่านการกรอกข้อมูลใน www.buatwatpa.com/apply พร้อมแนบรูปถ่ายหลักฐานการสมัคร ๓ ข้อดังต่อไปนี้

๑. ใบรับรองแพทย์ ที่มีการตรวจ ๔ รายการ ตามนี้

- ก). ผลตรวจสุขภาพทั่วไป ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง
- ข). ผลเจาะเลือดตรวจสอหา ไวรัสตับอักเสบบี (HBV)
- ค). ผลเจาะเลือดตรวจสอหา เอชไอวี (HIV)
- ง). ผลตรวจปัสสาวะหรือผลเจาะเลือด หาสารเสพติดในร่างกาย

จำเป็นต้องตรวจให้ครบทั้ง ๔ รายการ ถ้าตรวจไม่ครบการสมัครบวชจะไม่ผ่าน สามารถตรวจได้ที่โรงพยาบาลของรัฐ โรงพยาบาลเอกชน หรือคลินิกทั่วไป

๒. รูปถ่ายปัจจุบันของผู้สมัคร หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาคันแดด ถ่ายชัดเจน ไม่เบลอ (ใช้กล้องมือถือถ่ายได้)

๓. รูปถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน ถ่ายเฉพาะด้านหน้าบัตร สามารถอ่านข้อมูลบนบัตรได้ชัดเจน ไม่มีแสงสะท้อน

เมื่อกรอกข้อมูลการสมัครออนไลน์และแนบไฟล์รูปถ่ายหลักฐานการสมัครทั้ง ๓ ข้อส่งเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้สมัครบวชทุกท่านติดต่อมายังโครงการฯ ผ่านทางไลน์ LINE ID : @buat หรือสามารถ คลิกได้ที่นี้ พร้อม ทักแชทแจ้งกับทางเจ้าหน้าที่ว่า “เป็นผู้สมัครบวช ชื่อ.....” แล้วทางเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบความถูกต้อง

ชัดเจนของข้อมูลการสมัครที่ส่งมา และจะแจ้งยืนยันความเรียบร้อยในการสมัครให้รับทราบทางไลน์ หลังจากนั้นทางเจ้าหน้าที่ให้ลิงก์เพื่อเข้ากลุ่มไลน์เพื่อใช้เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารสำหรับแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวไปวัด

กรณีส่งข้อมูลการสมัครบวชทางออนไลน์แล้วแต่ไม่ได้ติดต่อมายังทางโครงการในช่องทาง LINE ดังกล่าว ทางโครงการจะถือว่ายังไม่นับเป็นผู้มีสิทธิ์เข้าร่วมบวชพระในโครงการ ดังนั้นโปรดรักษาสีทธิ์ของท่าน แจ้งกับทางโครงการหลังการส่งข้อมูลสมัครออนไลน์ด้วย

(หากผู้สมัครบวช ไม่มี Line /ไม่มีมือถือ /สมัครทางออนไลน์ไม่เป็น สามารถให้ญาติหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสมัครทางออนไลน์แทนกันได้ หรือถ้าการกรอกข้อมูลสมัครบวชออนไลน์มีปัญหาสามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ได้ทางช่องทางไลน์ ไอดีไลน์ @buat)

ร่วมบริจาคทำบุญโครงการบวชวัดป่า

ร่วมบริจาคทำบุญเป็นเจ้าภาพบวชพระหมู่และแม่ชี ในโครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่บวชปี ๒๕๖๗ "บวชวัดป่า ๑ พรรษา ๑ จีวรกาล" สืบสานปณิธานพระอุดมศีลธรรมฐาน

ขอเชิญทุกท่านผู้มีจิตศรัทธา ร่วมเป็นเจ้าภาพร่วมอุปสมบทหมู่บวชพระทุกรูปในโครงการ และเจ้าภาพร่วมบวชชี(โกนผม) ถวายเป็นค่าอัฐบริวารผ้าไตรจีวร ชุดบวชชี ของใช้ต่างๆสำหรับพระใหม่และแม่ชี ค่ารถเดินทางส่งผู้บวชเข้าวัด ปัจจัยถวายพระอุปัชฌาย์ อุปกรณ์เครื่องพิธีบวช ค่าใช้จ่ายถวายวิทยุฟังพระธรรมเทศนา ค่าภัตตาหารถวายพระ ค่าน้ำปานะ ตลอดถึงค่าใช้จ่ายอื่นจะเป็นประโยชน์ต่อทางวัด ต่อหมู่สงฆ์ ต่อแม่ชี และค่าใช้จ่ายทุก ๆ อย่างภายในโครงการที่ทำให้โครงการบวชวัดป่าเกิดขึ้นได้ สามารถร่วมบริจาคทำบุญตามกำลังศรัทธา ได้ที่

ธนาคารกสิกรไทย

เลขที่บัญชี 091-8-70403-5

ชื่อบัญชี โครงการบวชวัดป่า 1 พรรษา 1 จีวรกาล

โดยนายฐิติพงศ์ ทองศรี

บัญชีบริจาคทำบุญนี้ ถือเป็นบัญชีทำบุญของทางกลุ่มนิสิตเก่า พุทธธรรมกรรณฐาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เปิดขึ้นโดยตัวแทนฝ่ายดูแลบัญชีของกลุ่มนิสิตเก่าๆ เพื่อโครงการบวช

วัดป่าโดยเฉพาะ เงินทั้งหมดที่เข้าบัญชีนี้จะใช้เฉพาะโครงการงานบวชเท่านั้น และเมื่อจบระยะโครงการแล้ว เงินคงเหลือทั้งหมดทั้งสิ้นจะถวายให้ทางวัด

การเปิดรับบริจาคทำบุญครั้งนี้ เป็นการเปิดในนามกลุ่มนิสิตเก่า ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธาโดยทั่วไป ได้ร่วมทำบุญสำหรับค่าใช้จ่ายเป็นเจ้าภาพบวชพระในโครงการเท่านั้น มิใช่เป็นการเรียกรายจากทางวัดแต่อย่างใด

ทาง “โครงการบวชวัดป่า ๑ พรรษา ๑ จีวรกาล” ขอนุโมทนาบุญกับผู้ที่มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญเป็นเจ้าภาพบวชพระมา ณ ที่นี้ ขอกุศลผลบุญนี้ จงได้เป็นพลวปัจจัย ให้ทุกท่านมีความสุข เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ ธรรมสารสมบัติ และขอจงเป็นเหตุปัจจัยนำไปสู่การพ้นทุกข์อันเร็วพลันนี้ด้วยเทอญ สาธุ สาธุ สาธุ

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

ไลน์โครงการบวช Line ID : @buat

นายสว่างพงษ์ เลาหวิจิตศักดิ์ (คุณพงษ์) 093-639-5293

นายฐิติพงศ์ ทองศรี (คุณต่อ) 081-445-8117

เว็บไซต์ www.buatwatpa.com

Facebook Page : กลุ่มนิสิตเก่า พุทธธรรมกรรณฐาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Facebook personal : นิสิตเก่า พุทธธรรมกรรณฐาน

Youtube : คลิปสั้นธรรมะพระป่ากรรณฐาน

ช่อง “กลุ่มนิสิตเก่า พุทธธรรมกรรณฐาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

กลุ่มไลน์ “บวชวัดป่า ปี 67”

กลุ่มไลน์นี้หลังจบโครงการ สามารถใช้พูดคุยติดต่อกันของผู้สมัครบวชหลังลาสิกขาได้

กลุ่มไลน์ “Inform บวชวัดป่า67”

ใช้สำหรับแจ้งข้อมูลข่าวสารกับญาติผู้สมัครบวช

ก่อนกรอกใบสมัคร โปรดตรวจสอบ

คุณสมบัติผู้ขอบรรพชาอุปสมบท และลักษณะอันเป็นข้อห้ามการบรรพชาอุปสมบท (คุณสมบัติการบวชตามอุปสมบทวิธีและนวโกวาท)

คุณสมบัติผู้ขอบรรพชาอุปสมบทตามกฏมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖)

ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ หมวด ๓ หน้าที่พระอุปัชฌาย์ ข้อ ๑๓ พระอุปัชฌาย์ ต้องพบและสอบสวนกุลบุตร ให้ได้คุณลักษณะก่อน จึงรับให้บรรพชาอุปสมบทได้คุณลักษณะของ กุลบุตรนั้น มีดังนี้

- (๑) เป็นคนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบล หรืออำเภอที่จะบวช และมีหลักฐาน มีอาชีพชอบธรรม หรือแม้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอื่น แต่เมื่อสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นคนมีหลักฐาน มีอาชีพชอบธรรม มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งไม่ใช่คนจรจัด
- (๒) เป็นสุภาพชน มีความประพฤติดีประพฤติชอบ ไม่มีความประพฤติเสียหาย เช่น ดิตสุรา หรือ ยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น
- (๓) มีความรู้ อ่านและเขียนหนังสือไทยได้
- (๔) ไม่เป็นผู้มีภริกา
- (๕) เป็นผู้ปราศจากบรรพชาโทษ และมีร่างกายสมบูรณ์ อาจบำเพ็ญสมณกิจได้ ไม่เป็นคนชราไร้ความสามารถ หรือทุพพลภาพ หรือพิการ
- (๖) มีสมณบริวารครบถ้วน และถูกต้องตามพระวินัย
- (๗) เป็นผู้สามารถกล่าวคำขอบรรพชาอุปสมบทได้ด้วยตนเอง และถูกต้องไม่วิบัติ

ข้อ ๑๔ พระอุปัชฌาย์ ต้องงดเว้นการให้บรรพชาอุปสมบท แก่คนต้องห้ามเหล่านี้

- (๑) คนทำความผิดหลบหนีอาญาแผ่นดิน
- (๒) คนหลบหนีราชการ
- (๓) คนต้องหาในคดีอาญา
- (๔) คนเคยถูกตัดสินจำคุก โดยฐานเป็นผู้ร้ายสำคัญ
- (๕) คนถูกห้ามอุปสมบทเด็ดขาดทางพระศาสนา
- (๖) คนมีโรคติดต่อเป็นที่น่ารังเกียจ เช่น วัณโรคในระยะอันตราย
- (๗) คนมีอวัยวะพิการจนไม่สามารถปฏิบัติกิจพระศาสนาได้

พิธีขอขมาลาบวช

พิธีขอขมา เป็นพิธีที่ผู้บวช ได้เข้าไปขออภัย ขอโหสิกรรม ต่อบิดามารดา หรือญาติสนิทมิตรสหาย ในครั้งเป็นฆราวาสนั้นอาจจะพลั้งพลาดได้กระทำความอันไม่ดีไว้ต่อคนเหล่านั้น จึงเปิดโอกาสให้มีการเข้าไปขอโทษ ขออภัยซึ่งกันและกัน และเป็นการให้โอกาสทั้งสองฝ่ายได้อโหสิกรรมต่อกัน เพื่อไม่ให้เป็นการจองเวร หรือเป็นการค้างคาใจต่อกัน และทำให้ผู้บวชและญาติได้สบายใจต่อกันและกัน ก่อนที่ผู้บวชจะเปลี่ยนสถานะ กลายเป็นเพศบรรพชิตผู้ที่จะดำเนินชีวิตไปสู่การขัดเกลากิเลสตัณหาเพื่อการพ้นทุกข์ต่อไป

คำกล่าวขอขมา

ตั้งนะโม ๓ จบ

สัพเพปะมาเทนนะ ทวารัตเต รักษะตัง สัพพัง อับปะราธัง
ขมะละเมพันเต มัยหัง มาตาปีตุนังวะ ปาเทวันทามิ สาทะรัง

ลูกขอกราบไหว้บูชา บิดามารดาผู้มีพระคุณ ผู้เป็นพระอรหันต์
ผู้เป็นพระพรหม เป็นเทพยดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของลูกทั้งหลาย
ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

อันลูกทั้งหลายได้กระทำประมาทพลาดพลั้งล่วงเกินแล้ว
ด้วยความโง่เขลาเบาปัญญา ทั้งต่อหน้าก็ดี ลับหลังก็ดี ที่เจตนาก็ตาม ที่มีได้เจตนาก็ตาม
การกระทำใด อันลูกได้กระทำแล้ว ด้วยโลภะจริต โทสะจริต โมหะจริต

ต่อบิดามารดา ผู้มีพระคุณ

ลูกขอบูชาพระคุณของบิดามารดา ผู้ให้กำเนิดลูกมา
ทั้งเลี้ยงดูทะนุถนอม ให้สรรพวิชาความรู้จนเติบโตใหญ่ หาเลี้ยงตนได้ในปัจจุบันนี้
ลูกจักไม่ลืมพระคุณ จะตั้งตนเป็นคนดี ให้สมกับที่ได้เกิดมาเป็นลูกของพ่อแม่
ด้วยอำนาจแห่งความรัก และสัจจะวาจານี้

ลูกกราบขอขมากรรมทั้งปวง ที่ล่วงกระทำไปแล้ว นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ขอพ่อแม่ผู้มีพระคุณโปรดเมตตา งดโทษล่วงเกินอันนั้น
 เพื่อการสำรวมระวังต่อบิดามารดาในการต่อไป
 บุญทั้งหลายที่ลูกได้กระทำแล้ว ขอพ่อแม่จงเป็นผู้มีส่วนในบุญของลูกด้วย
 ขอให้พ่อแม่เป็นผู้มีอายุยืนยาว มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง
 ปราศจากทุกข์โศก และโรคภัยทั้งปวง
 อยู่เป็นร่มโพธิ์ ร่มไทรของลูกทั้งหลาย เป็นเนื่อนาบุญของลูกทั้งหลายตลอดไปเทอญ

(นาคกัมกราบพร้อมกล่าวว่)

กาเยนะ วาจาเยวะเจ ตะสวา มาตาปิตุคฺฉนัง กุกัมมัง ปะกะตัง มะยายัง
 มาตาปิตุ กุกัมมะ อัจจะยันตัง การันตะเร สังวะริตฺตง มาตาปิตะเร
 ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี
 ที่ลูกได้กระทำล่วงเกินแล้วต่อบิดามารดาผู้มีพระคุณ
 ขอบิดามารดาผู้มีพระคุณ โปรดงดโทษล่วงเกินอันนั้น
 เพื่อการสำรวมระวังในการต่อไป

(พ่อแม่ กล่าว สารู..)

ประเคนพานดอกไม้ - นาคกัมกราบ ๑ ครั้งไม่แบมือที่แทบเท้าบิดามารดา

- จากนั้นพ่อและแม่มอบบาตรและผ้าไตรให้นาค
  - จากนั้นนาคและพ่อแม่กล่าวความในใจระหว่างกัน
- พ่อแม่กล่าวให้กำลังใจนาค (ส่วนตัว)
- เป็นอันเสร็จพิธีกล่าวคำขอขมา -

วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเสาหัง

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท พึงรับเครื่องสักการะและผ้าไตรอุ้มประนมมือเข้าไปในสังฆสนนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย นำเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌายะ กราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้งแล้วคุกเข่าอุ้มผ้าไตร ประนมมือเปล่งวาจาถึงสรณะและขอบรรพชาด้วยภาษามคธ หยุดตามจุดจุลภาค ว่า

เสาหัง ^บกันเต, ^บสุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ^บตัง ^บภะคะวันตัง ^บสระณัง ^บคัจฉามิ, ^บอัมมัญจะ ^บภิกขุสังฆัญจะ,
 ละเภยยาหัง ^บกันเต, ^บตัสสะ ^บภะคะวะโต, ^บอัมมะวินะเย ^บปีพัพพัง, ^บละเภยยัง ^บอุปะสัมปะหัง.

^คทุติยัมปาหัง ^คกันเต, ^คสุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ^คตัง ^คภะคะวันตัง ^คสระณัง ^คคัจฉามิ, ^คอัมมัญจะ ^คภิกขุสังฆัญจะ,
 ละเภยยาหัง ^คกันเต, ^คตัสสะ ^คภะคะวะโต, ^คอัมมะวินะเย ^คปีพัพพัง, ^คละเภยยัง ^คอุปะสัมปะหัง.

^คตติยัมปาหัง ^คกันเต, ^คสุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ^คตัง ^คภะคะวันตัง ^คสระณัง ^คคัจฉามิ, ^คอัมมัญจะ ^คภิกขุสังฆัญจะ,
 ละเภยยาหัง ^คกันเต, ^คตัสสะ ^คภะคะวะโต, ^คอัมมะวินะเย ^คปีพัพพัง, ^คละเภยยัง ^คอุปะสัมปะหัง.

^คอะหัง ^คกันเต, ^คปีพัพพัง ^คยาจามิ, ^คอิมานิ ^คกาสายานิ ^ควัตถานิ ^คคะเหตฺวา, ^คปีพพาเชตถะ ^คมัง ^คกันเต, ^คอะนุกัมปัง
 อุปาทายะ.

^คทุติยัมปิ ^คอะหัง ^คกันเต, ^คปีพัพพัง ^คยาจามิ, ^คอิมานิ ^คกาสายานิ ^ควัตถานิ ^คคะเหตฺวา, ^คปีพพาเชตถะ ^คมัง ^คกันเต,
 อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

^คตติยัมปิ ^คอะหัง ^คกันเต, ^คปีพัพพัง ^คยาจามิ, ^คอิมานิ ^คกาสายานิ ^ควัตถานิ ^คคะเหตฺวา, ^คปีพพาเชตถะ ^คมัง ^คกันเต,
 อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

(ถ้าบวชเป็นสามเณร ยกคำว่า ละเภยยัง อุปะสัมปะหัง ออกเสีย)

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะรับเอาผ้าไตรจากผู้มุ่งบรรพชาวางไว้ตรงหน้าตัก แล้วกล่าวสอนถึงพระรัตนตรัยเป็นต้น และบอกตัจปัญจกัมมัฏฐาน ให้ว่าตามไปทีละบท โดยอนุโลมและปฏิโลม ดังนี้

เกสา ^คโลมา ^คนะชา ^คหัตถา ^คตะโจ (อนุโลม) ^คตะโจ ^คหัตถา ^คนะชา ^คโลมา ^คเกสา (ปฏิโลม)

ครั้นสอนแล้วพระอุปัชฌายะชักอังกษออกจากไตรสวมให้แล้ว สั่งให้ออกไปครองไตรจีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหาพระอาจารย์ รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบ ๓ หน นิ่งคุกเข่า ประนมมือเปล่งวาจา ขอสรณะและศีลดังนี้

^คอะหัง ^คกันเต, ^คสระณะสีสัง ^คยาจามิ.

^คทุติยัมปิ ^คอะหัง ^คกันเต, ^คสระณะสีสัง ^คยาจามิ.

^คตติยัมปิ ^คอะหัง ^คกันเต, ^คสระณะสีสัง ^คยาจามิ.

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวคำน้อมสการนำ ให้ผู้มุ่งบรรพชาว่าตามไปดังนี้

^คนะโม ^คตัสสะ ^คภะคะวะโต ^คอะระหะโต ^คสัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

^คนะโม ^คตัสสะ ^คภะคะวะโต ^คอะระหะโต ^คสัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

^คนะโม ^คตัสสะ ^คภะคะวะโต ^คอะระหะโต ^คสัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

แต่นั้นท่านจะสั่งด้วยคำว่า เอวัง ะเทหิ หรือ ยะมะหัง ะทามิ ดัง ะเทหิ พึงรับว่า อามะ กันเต

ครั้นแล้วท่านนำให้เปล่งวาจาว่าสรณคมนั้นตามไปทีละพากย์ดังนี้

บ พุทธัง สระระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สระระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สระระณัง คัจฉามิ

ค ทุติยัมปิ พุทธัง สระระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สระระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สระระณัง คัจฉามิ

ตติยัมปิ พุทธัง สระระณัง คัจฉามิ

ตติยัมปิ ธัมมัง สระระณัง คัจฉามิ

ตติยัมปิ สังฆัง สระระณัง คัจฉามิ

เมื่อจบแล้ว ท่านบอกว่า ดิสระระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง พึงรับว่า อามะ ภัณฑะ

การบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสรณคณณ์เพียงเท่านั้น ต่อไปพึงสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ ว่าตามท่านไปดังนี้

ป านาติปาตา เวระมะณี

ค อหันทนทานา เวระมะณี

บ อหะพรัหมะจะรียา เวระมะณี

ค มุสาวาทา เวระมะณี

จย สุราเมระยยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี

จย วิกาละโภชะนา เวระมะณี

กย นัจจะคิตตะวาทีตตะวิสุกะทัสสะนา เวระมะณี

กย มาลาคันธะวิเลปะนะธูระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี

อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี

จย ชาตะรุปะระชะตะปะกุกคะหะณา เวระมะณี

ท่านจะว่า อิมานิ ติสะสะ ลิกขาปะทานิ สะมาทียามิ ๑ หน ให้เราว่าตาม ๓ หน

ในลำดับนั้น สามเณรพึงรับบาตร อุ่มเข้าไปหาพระอุปัชฌายะในสังฆสนนิบาตวางไว้ข้างตัวด้านซ้าย นำเครื่องสักการะถวายท่าน แล้วกราบ ๓ หน นั่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำขอนิสัย ว่าดังนี้

อะหัง ภัณฑะ, นิสสะยัง ยาจามิ.

ค ทุติยัมปิ อะหัง ภัณฑะ, นิสสะยัง ยาจามิ.

ตติยัมปิ อะหัง ภัณฑะ, นิสสะยัง ยาจามิ.

อุปัชฌายโ ย เม ภัณฑะ โหหิ ว่า ๓ หน

พระอุปัชฌายะกล่าวว่า โอปายิกัง, ปะฏิรูปัง, ปาสาทิกะนะ สัมปาเทหิ บทใดบทหนึ่งพึงรับว่า สาธุ ภัณฑะ ทุกบทไป แต่นั้น สามเณรพึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านว่าดังนี้ ^{จย} อัชชะตักคะทานิ ^{กยค} เถโร, มัยหัง ภาโร, อะหัมปิ เถรัสสะ ภาโร. ว่า ๓ หน แล้วกราบลง ๓ หน

ลำดับนั้น พระอุปัชฌายะแนะนำสามเณรไปตามระเบียบแล้ว พระอาจารย์ผู้เป็นกรรมวาจา เอาบาตรมีสายคล้องตัวผู้มุ่งอุปสมบท บอกรับและจีวร ผู้มุ่งอุปสมบทพึงรับว่า อามะ ภัณฑ ๔ หน ดังนี้

คำบอกบาตรจีวร

๑. อะยันเต ปัตโต
๒. อะยัง สังฆาญี
๓. อะยัง อุตตะราสังโค
๔. อะยัง อันตะระวาสะโก

คำรับ

- อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ

ต่อจากนั้นพระอาจารย์ท่านบอกให้ออกไปข้างนอกว่า คัจฉะ อะมุณหิ โอกาเส ติฏฐาหิ พิงถอยออกลุกขึ้นเดินไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้

พระอาจารย์ท่านแสดงสมมติตนเป็นผู้สอนซ่อม แล้วออกไปสวดตามอันตราสิกขธรรม พึงรับว่า นัตติ ภัณฑ ๔ หน อามะ ภัณฑ ๘ หน ดังนี้

ถาม

๑. ภูฏฐัง
๒. คัมโท
๓. กิลาส
๔. โสโส
๕. อะปะมาโร

ตอบ

- นัตติ ภัณฑ
นัตติ ภัณฑ
นัตติ ภัณฑ
นัตติ ภัณฑ
นัตติ ภัณฑ

๑. มะนุสโสสี
๒. ปุริโสสี
๓. ภูจิสโสสี
๔. อะนะโณสี
๕. นะสี ราชะกะญ
๖. อะนุญญาโตสี มาตาปัตตุนิ
๗. ปะริปุณณะวิสะตีสโสสี
๘. ปะริปุณณันเต ปัตตะจีวะรัง

- อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ
อามะ ภัณฑ

๑. กินนาโมสิ

อะหัง ภัณฑ.....นามะ (ฉายาเรา) (ฉายา

๒. โก นามะ เต อุปัชฌายโ

อุปัชฌายโ เม ภัณฑ อายัสมา.....นามะ (ฉายา)

ครั้นสวดสอนซ่อมแล้ว ท่านกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกษะเข้ามา อุปสัมปทาเปกษะพึงเข้ามาในสังฆสนนิบาต กราบลงตรงหน้าพระอุปัชฌายะ ๓ หน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ เปล่งวาจาขออุปสมบท ว่าดังนี้

สังฆัม ภัณฑ, อุปะสัมปะหัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภัณฑ, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ทุติยัมปิ ภัณฑ, สังฆัง อุปะสัมปะหัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภัณฑ, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ตะติยัมปิ ภัณฑ, สังฆัง อุปะสัมปะหัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภัณฑ, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ถ้าบวชตั้งแต่ ๒ รูปขึ้นไป ให้เปลี่ยน ยาจามิ เป็น ยาจามะ เปลี่ยน มัง เป็น โน

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะกล่าวเผด็จสงฆ์แล้ว และพระอาจารย์สวดสมมติตน ตามอันตราสิกขธรรมอุปสัมปทาเปกษะ พึงรับว่า นัตติ ภัณฑ ๔ หน อามะ ภัณฑ ๘ หน ตอบชื่อตนและอุปัชฌายะรวม ๒ หนโดยนัยหนหลัง แต่นั้นนั่งฟังท่านสวดกรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ ครั้นจบแล้ว นั่งพับเพียบประนมมือฟังพระอุปัชฌายะบอกอนุศาสน์ไปจนจบแล้วรับว่า อามะ ภัณฑ แล้วกราบ ๓ หน

จบวิธีอุปสมบทแบบเอสาหัง

วิธีการท่องสวดคำขานนาค (สำเนียงมจร)

- เว้นวรรคตามลูกน้ำ
- วงกลมด้านบน คือ เสียงขึ้นจมูก
- วงกลมด้านล่าง คือ เสียงลงลำคอ
- ตัวอักษรที่อยู่เหนือคือ ให้ออกเสียงแบบตัวนั้น

ซ้อมคำขานนาค

ฟังได้จากชุดวิทยุธรรมะที่ทางโครงการบวชวัดป่าจัดทำให้ ภัณฑ์ที่ 2082-2090

พิธีอุปสมบทหมู่ ณ ศาลาวัดแสงธรรมวังเขาเขียว

พิธีอุปสมบทหมู่ ณ ศาลาวัดแสงธรรมวังเขาเขียว

วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาทัง (ธรรมยุตินิกาย) แปลความหมาย

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท ฟังรับผ้าไตรอุ้มประนมมือเข้าไปในสังฆสนนิบาตวางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌายะ แล้วกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ 3 ครั้งแล้วนั่งคุกเข่าอุ้มผ้าไตรประนมมือเปล่งวาจา ถึงสรณะและขอบรรพชาด้วยคำมคธ หยุดตามจุดจุลภาคว่า

เอสาทัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

(ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้เสด็จปรินิพพานนานแล้ว พระธรรมพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้า ฟังได้บรรพชา ฟังได้อุปสมบท ในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น)

ทุติยัมปาทัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

(ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้เสด็จปรินิพพานนานแล้ว พระธรรมพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้า ฟังได้บรรพชา ฟังได้อุปสมบท ในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้ครั้งที่สอง)

ตะติยัมปาทัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

(ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้เสด็จปรินิพพานนานแล้ว พระธรรมพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้า ฟังได้บรรพชา ฟังได้อุปสมบท ในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้ครั้งที่สาม)

อะหัง ภันเต, ปัพพชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะหะเตวา, ปัพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ (ท่านขอรับ กระผมขอบรรพชา ขอท่านโปรดอนุเคราะห์ ผ่ากาสาวะนี้ ให้กระผมบวชเพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน เป็นเครื่องสลัดออกจากความทุกข์)

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะหะเตวา, ปัพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ (ท่านขอรับ กระผมขอบรรพชา ขอท่านโปรดอนุเคราะห์ ผ่ากาสาวะนี้ ให้กระผมบวชเพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน เป็นเครื่องสลัดออกจากความทุกข์ แม้ครั้งที่สอง)

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะหะเตวา, ปัพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ (ท่านขอรับ กระผมขอบรรพชา ขอท่านโปรดอนุเคราะห์ ผ่ากาสาวะนี้ ให้กระผมบวชเพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน เป็นเครื่องสลัดออกจากความทุกข์ แม้ครั้งที่สาม)

ถ้าบวชเป็นสามเณร ยกคำว่า ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง ออกเสีย

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะรับเอาผ้าไตรจากผู้มุ่งบรรพชาวางไว้ตรงหน้าตัก แล้วกล่าวสอนถึงพระรัตนตรัยเป็นต้น และบอกตะจะปัญจะกะกัมมัฏฐาน ให้ว่าตามไปที่ละบท โดยอนุโลมและปฏิโลม ดังนี้

เกสา โลมา นะชา ทันตา ตะโจ (อนุโลม) (ผม, ขน, เล็บ, ฟัน, หนิง (ตามลำดับ))

ตะโจ ทันตา นะชา โลมา เกสา (ปฏิโลม) (หนิง, ฟัน, เล็บ, ขน, ผม (ทวนลำดับ))

ครั้นสอนแล้วพระอุปัชฌายะชักอ้อมสะอึกออกจากไตร สวมให้แล้ว สั่งให้ออกไปครองไตรจีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหา พระอาจารย์ รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบ 3 ทน นั่งคุกเข่า ประนมมือเปล่งวาจาขอสรณะและศีลดังนี้

อะหัง ภันเต, สาระณะสีลัง ยาจามิ (กระผมขอสรณคมน์ และศีล ขอรับ)

ทุดิยัมปิ อะหัง ภันเต, สาระณะสีลัง ยาจามิ (กระผมขอสรณคมน์ และศีล แม่ครั้งที่สอง ขอรับ)

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, สาระณะสีลัง ยาจามิ (กระผมขอสรณคมน์ และศีล แม่ครั้งที่สาม ขอรับ)

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวคำน้อมสการนำให้ผู้มุ่งบรรพชา ว่าตามไปดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(ขอนอบน้อมแด่ พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง)

ว่า 3 ทน (พระสวดนำ 3 ครั้ง เราค่อยสวดตาม 3 ครั้ง)

แต่นั้นท่านจะสั่งด้วยคำว่า **เอวัง ะเวเทหิ หรือ ยะมะหัง ะเวทามิ ตัง ะเวเทหิ** (เจจงกล่าวตามเรา)

พึงรับว่า **อามะ ภันเต** (ขอรับ กระผม)

ครั้นแล้วท่านนำให้เปล่งวาจาว่าสรณคมน์ตามไปทีละพากย์ดังนี้

พุทธีัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง)

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง)

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง)

ทุดิยัมปิ พุทธีัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง แม่ครั้งที่สอง)

ทุดิยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง แม่ครั้งที่สอง)

ทุดิยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง แม่ครั้งที่สอง)

ตะติยัมปิ พุทธีัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง แม่ครั้งที่สาม)

ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง แม่ครั้งที่สาม)

ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ (กระผม ขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง แม่ครั้งที่สาม)

เมื่อจบแล้ว ท่านบอกว่า **ติสสะระณะคะมะณัง นิฏฐิตัง** (ไตรสรณคมน์ จบแล้ว) พึงรับว่า **อามะ ภันเต** (ขอรับ กระผม) ลำดับ

นั้นพระอาจารย์จะบอกให้รู้ว่า การบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสรณคมน์เพียงเท่านี้

ที่นั่นถึงสมาทานสิกขาบท 10 ประการว่าตามท่านไปดังนี้

ปาณาติปาตา เวระมะณี (งดเว้นจากการ ฆ่าสัตว์)

อะทินนาทานา เวระมะณี (งดเว้นจากการ ถูเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้)

อะพรหมจะริยา เวระมะณี (งดเว้นจากการ ประพฤติไม่ประเสริฐ (เสพเมถุน))

มุสาวาทา เวระมะณี (งดเว้นจากการ พูดเท็จ)

สุราเมรัยเมชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี (งดเว้นจากการ ดื่มน้ำเมาคือสุรา และเมรัย เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท)

วิกาละโภชะนา เวระมะณี (งดเว้นจากการ บริโภคอาหาร ในยามวิกาล)

นัจจะตีตะวาทีตะวิสุกะทัตสะนา เวระมะณี (งดเว้นจากการ พ้อนรำขับร้องประโคมและดูการละเล่น)

มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑณะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี (งดเว้นจากการ ทัดทรงดอกไม้ของหอมและเครื่องลูบไล้)

อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวะระมะณี (จดเว้นจากการนอนบนที่นอนสูงและที่นอนใหญ่)
 ชาตะรุประชะตะปะฎีกะคะหะณา เวะระมะณี (จดเว้นจากการรับทอง และเงิน)
 อิมานี ทะสะ ลิกขาปะทะนิ สะมาทียามิฯ (ว่า 3 หน) (กระผมของสมาทานสิกขาบท 10)

ในลำดับนั้น สามเณรพึงรับบาตร อุ่มเข้าไปหาพระอุปัชฌายะในสังฆสนนิบาตวางไว้ ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวาย
 ท่าน แล้วกราบ 3 หน นั่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำขอนิสัย ว่าดังนี้

อะหัง ภัณฑะ, นิสสะยัง ยาจามิ (กระผม ขอนิสัย ขอรับ)

ทุติยัมปิ อะหัง ภัณฑะ, นิสสะยัง ยาจามิ (กระผม ขอนิสัย แม่ครั้งที่สอง ขอรับ)

ตะติยัมปิ อะหัง ภัณฑะ, นิสสะยัง ยาจามิ (กระผม ขอนิสัย แม่ครั้งที่สาม ขอรับ)

อุปัชฌายะ เม ภัณฑะ, โหติ (ขอท่านเป็นอุปัชฌาย์ ของกระผมเถิด ขอรับ) ว่า 3 หน

พระอุปัชฌายะกล่าวว่า โอปาโยกั (ชอบแก่อุบาย), ปะฏิรูโป (สมควร), ปาสาทิเกนะ สัมปาเทติ (จงยังความปฏิบัติให้ถึงพร้อม
 ด้วยอาการอันความเสื่อมใส) บทใดบทหนึ่ง พึงรับว่า สาธุ ภัณฑะ (ดีละ ขอรับ) ทุกบทไป

แต่นั้นสามเณรพึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่าน ว่าดังนี้

อัชชะตักเคทานิ เถโร, มัยหัง ภาโร, อะหัมปิ เถรัสสะ ภาโร (ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป พระเถระย่อมเป็นภาระของกระผม, แม่
 กระผมย่อมเป็นภาระของพระเถระ) ว่า 3 หน เสร็จแล้วกราบลง 3 หน

ลำดับนั้น พระอุปัชฌายะแนะนำสามเณรไปตามระเบียบแล้ว พระอาจารย์ผู้เป็นกรรมวาจา เอาบาตรมีสายคล้องตัวผู้มุ่ง
 อุปสมบท บอกบาตรและจีวร ผู้มุ่งอุปสมบทพึงรับว่า อามะ ภัณฑะ 4 หนดังนี้

คำบอกบาตร	คำรับ
1. อะยันเต ปัตโต (นี้บาตรของเธอ)	อามะ ภัณฑะ (ขอรับ กระผม)
2. อะยัง สังฆาฏิ (นี้ผ้าสังฆาฏิ)	อามะ ภัณฑะ (ขอรับ กระผม)
3. อะยัง อุตตระสาสังโค (นี้ผ้าอุตตราสังค์)	อามะ ภัณฑะ (ขอรับ กระผม)
4. อะยัง อันตะระวาสะโก (นี้ผ้าอันตราวาสก)	อามะ ภัณฑะ (ขอรับ กระผม)

ต่อจากนั้นพระอาจารย์ท่านบอกให้ออกไปข้างนอกว่า คัจฉะ อะมุเมติ โอภาเส ติญญาทิ พึงถอยออกลูก

ขึ้นเดินไปยืนอยู่ในที่กำหนดไว้ พระอาจารย์ท่านสวดสมมติตนเป็นผู้สอนซ่อม แล้วออกไปสวดถาม อันตราภิกขกรรม พึงรับว่า
 นัตถิ ภัณฑะ 5 หน อามะ ภัณฑะ 8 หนดังนี้

ถาม	ตอบ
1. กุญฐัง (โรคเรื้อน)	นัตถิ ภัณฑะ (ไม่เป็น ขอรับ)
2. คัมภีโร (โรคฝี)	นัตถิ ภัณฑะ (ไม่เป็น ขอรับ)
3. กิลาสโร (โรคกลาก)	นัตถิ ภัณฑะ (ไม่เป็น ขอรับ)
4. โสโส (โรคหืด)	นัตถิ ภัณฑะ (ไม่เป็น ขอรับ)
5. อะปะมาโร (โรคลมบ้าหมู)	นัตถิ ภัณฑะ (ไม่เป็น ขอรับ)
1. มะนุสโสสี (เธอเป็นมนุษย์หรือ)	อามะ ภัณฑะ (ใช่ ขอรับ)
2. ปุริโสสี (เธอเป็นชายหรือไม่)	อามะ ภัณฑะ (ใช่ ขอรับ)
3. ภูชิสโสสี (เธอเป็นโหม้ใช้ทาสหรือ)	อามะ ภัณฑะ (ใช่ ขอรับ)

4. อะนะโณลี (เธอไม่มีหนี้หรือ)	อามะ ภันเต (ใช้ ขอรับ)
5. นะลี ราชะกะโก (เธอไม่ใช่ราชาหรือ)	อามะ ภันเต (ใช้ ขอรับ)
6. อะนุญญาโตลี มาตาปิตุหิ (บิดามารดาเธออนุญาตแล้วหรือ)	อามะ ภันเต (ใช้ ขอรับ)
7. ประิบุณณะวีสะติวัสโสลี (เธออายุครบยี่สิบปีแล้วหรือ)	อามะ ภันเต (ใช้ ขอรับ)
8. ประิบุณณันเต ปัตตะจีวะรัง (บาตรจีวรของเธอครบแล้วหรือ)	อามะ ภันเต (ใช้ ขอรับ)

1. กิณาโมลี (เธอชื่ออะไร) **อะหัง ภันเต.....นามะ** (กระผมชื่อ.....ขอรับ)
2. โก นามะ เต อุปัชฌาย (พระอุปัชฌาย์เธอชื่ออะไร) **อุปัชฌาย เม ภันเต** **อายุสสสมา.....นามะ**
 ถ้าตอบพร้อมกันให้เปลี่ยน เม เป็น โน
 ช่องที่.....ไว้ พระอุปัชฌายะหรือพระอาจารย์ท่านจะตั้งชื่อของ อุปสัมปทาเปกขะ กรอกลงช่องให้ไว้ก่อนบวช และช่อง
 ที่.....ไว้ในช่องชื่อของพระอุปัชฌาย์ ก็เช่นเดียวกัน ให้กรอกตามชื่อของพระอุปัชฌายะ ซึ่งท่านจะบอกและกรอกไว้ให้ก่อน
 วันบวช

ครั้นสวดสอนซ้อมแล้ว ท่านกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้ามา อุปสัมปทาเปกขะ พึงเข้ามาในสังฆสนนิบาต
 กราบลงตรงหน้าพระอุปัชฌายะ 3 คน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ เปล่งวาจาขออุปสมบทว่าดังนี้

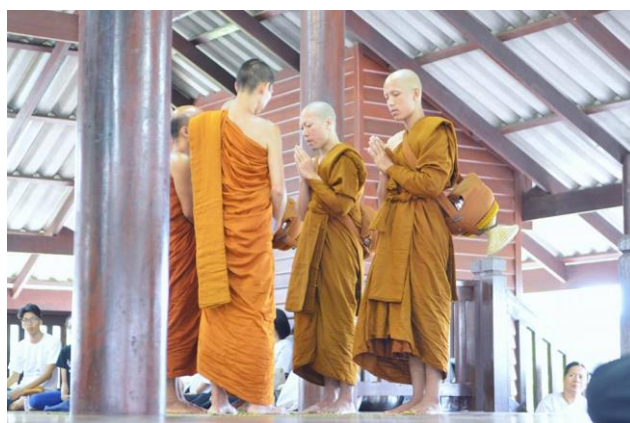
สังฆัม ภันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ
 (กระผม ขอการอุปสมบทต่อสงฆ์ ขอสงฆ์โปรดอนุเคราะห์ ยกกระผมขึ้นสู่ความเป็นภิกษุด้วยเถิดขอรับ)

ทุติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ
 (กระผม ขอการอุปสมบทต่อสงฆ์ แม้ครั้งที่สอง ขอสงฆ์โปรดอนุเคราะห์ ยกกระผมขึ้นสู่ความเป็นภิกษุ ด้วยเถิดขอรับ)

ตะติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ
 (กระผม ขอการอุปสมบทต่อสงฆ์ แม้ครั้งที่สาม ขอสงฆ์โปรดอนุเคราะห์ ยกกระผมขึ้นสู่ความเป็นภิกษุ ด้วยเถิดขอรับ)

ถ้าว่าพร้อมกันให้เปลี่ยน ยาจามิ เป็น ยาจามะ เปลี่ยน มัง เป็น โน

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะกล่าวเผด็จสงฆ์แล้ว และพระอาจารย์สวดสมมติตนตามอันตรายกัฏฐมม อุปสัมปทาเปกขะ พึง
 รับว่า **นัตถิ ภันเต 5 คน อามะ ภันเต 8 คน** ตอบชื่อตนและชื่ออุปัชฌายะรวม 2 คนโดยนัยนหลัง แต่นั้นถึงนั่งฟังท่านสวด
 กรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ ครั้นจบแล้ว นั่งพับเพียบประนมมือฟังอุปัชฌายะบอกอนุศาสน์ไปจนจบแล้วรับว่า **อามะ ภัน
 เต** แล้วกราบ 3 คน

▣ คำพินทุผ้า

วิธีทำพินทุผ้า, พินทุกัปปะ

คำว่า พินทุกัปปะ หมายความว่า ทำจุดหรือแหววงกลมที่แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมากนิยมทำให้ตรงมุมของผ้า ขนาดไม่เล็กกว่าตัวเลือด และไม่ใหญ่กว่าแหวตานกยูง ด้วยสี ๓ ชนิด สีเขียวคราม สีโคลน สีดำคล้ำ อย่างไม่อย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์เป็นเครื่องหมายให้จำได้ว่า การนุ่งห่มก็เพื่อปกปิดร่างกายและเพื่อกันความละอาย ไม่ใช่เพื่อจะให้สวยงาม ถ้าไม่ทำพินทุก่อนนุ่งห่มใช้สอยท่านปรับเป็นอภิปาจิตตีย์ ผ้าที่ทำพินทุกัปปะคราวหนึ่งแล้ว ต่อไปไม่ต้องทำอีก ควรท่องจำคำบางบาลีทำพินทุกัปปะไว้ให้จำได้ ดังนี้

อิมัง พินทุกัปปัง กะโรมิ (ว่า ๓ นน)

ขณะที่ว่า ก็ให้วาง ๐ เป็นจุดดำลงไปที่มีมุมผ้าด้วย

(ที่มา : การพินทุผ้า สุราปานวรรคที่ ๖ ภิกษุได้จีวรใหม่มา ต้องพินทุด้วยสี ๓ อย่าง คือ เขียวคราม โคลน ดำคล้ำ อย่างไม่อย่างหนึ่งก่อน จึงนุ่งห่มได้ ถ้าไม่ทำพินทุก่อนแล้วนุ่งห่ม ต้องปาจิตตีย์)

▣ คำอธิษฐานบริวาร

บาตร	อิมัง ปัตตัง อะธิฐามิ
สังฆาฏิ	อิมัง สังฆาฏิง อะธิฐามิ
จีวร	อิมัง อุตตะราสังคัง อะธิฐามิ
สบง	อิมัง อันตะระวาสะกัง อะธิฐามิ
ผ้าอาบน้ำฝน	อิมัง วัสสิกะสาฎิกัง อะธิฐามิ
ผ้าปูนั่ง	อิมัง นิสิตะนัง อะธิฐามิ
ผ้าปิดผี	อิมัง กัณทุปะฎิจฉานัง อะธิฐามิ
ผ้าปูนอน	อิมัง ปัจจัตถะระนัง อะธิฐามิ
ผ้าเช็ดหน้า	อิมัง มุขะปุณณะนะโจลัง อะธิฐามิ
ผ้าอื่นๆ	อิมัง ปะริกขาระโจลัง อะธิฐามิ
ผ้าหลายผืนว่า	อิมานิ ปะริกขาระโจลานิ อะธิฐามิ

▣ วิธีถอนคำอธิษฐาน

ในพระวินัยท่านบัญญัติไว้ให้มีบริวารสิ่งเดียว เมื่ออธิษฐานแล้ว ของเดิมก็ยังดีอยู่ เมื่อต้องการจะเปลี่ยนใช้บริวารใหม่ จำเป็นต้องถอนของเดิมเสียก่อน เรียกว่า **ปัจจุทระระณังหรือถอนอธิษฐาน** มีบาลีถอนคำอธิษฐานแต่เปลี่ยนไปตามชื่อบริวารดังนี้

"อิมัง.....ปัจจุทระรามิ" เมื่อท่านต้องการเปลี่ยนอะไร ท่านก็จะเติมในช่องว่าง เช่น ผ้าสังฆาฏิ ว่า "อิมัง สังฆาฏิง ปัจจุทระรามิ" เป็นต้น

▣ คำเสียดละผ้า

จีวรเป็นนิสัคคียะ เพราะอยู่ปราศจากเขตล่วงราตรี

อิทัง เม ภันเต จีวะรัง รัตติวิปอะวุตถัง อัญญัตระ ภิกขุสัมมะติยา นิสัคคิยัง

อิม่าหัง อายัสมะโต นิสัสซชามิ

(ถ้า ๒ ผืนว่า ทวิจีวะรัง ถ้าทั้ง ๓ ผืนว่า ติจีวะรัง)

▣ คำคืนผ้า

อิมัง จีวะรัง อายัสมะโต ทัมมิ

▣ คำวิกัปป์ผ้า

อิมัง จีวะรัง ตุยหัง วิกัปเปมิ

หลายผืนว่า อิมานิ จีวะรานิ ตุยหัง วิกัปเปมิ

คำถอน อิมัง จีวะมัง มัยหัง สันตะกัง ปะริกุกุชะ วา วิสัชเชหิ วา ยะถาปัจจะยัง วา กะโรหิ , แต่ถ้าผู้ถอนอ่อนกว่า ว่า

อิมัง จีวะรัง มัยหัง สันตะกัง ปะริกุกุชะละ วา วิสัชเชละ วา ยะถาปัจจะยัง วา กะโรละ

พระบวชใหม่พันทุผ้า อธิษฐานบริวาร

ข้อวัตรปฏิบัติพระสงฆ์

พระโอวาทพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเป็นอยู่ที่ไม่เสื่อม

“ภิกษุ ท.! ภิกษุทั้งหลาย จักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ประชุมกันให้มากพอ อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

ภิกษุ ท.! ภิกษุทั้งหลาย จักพร้อมเพรียงกันเข้าประชุมกัน จักพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม จักพร้อมเพรียงกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

ภิกษุ ท.! ภิกษุทั้งหลาย จักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่เคยบัญญัติ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว จักไม่สมทานศึกษาในสิกขาบทที่บัญญัติไว้แล้วอย่างเคร่งครัด อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

ภิกษุ ท.! ภิกษุทั้งหลาย จักสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ภิกษุ พวกที่เป็นเถระ มีพรรษายุกาล บวชนาน เป็นบิดาสงฆ์ เป็นผู้นำสงฆ์ และตนจักต้องเข้าใจตัวว่าต้องเชื่อฟังถ้อยคำของท่านเหล่านั้น อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

ภิกษุ ท.! ภิกษุทั้งหลาย จักไม่ลุอำนาจแก่ตัณหา ซึ่งเป็นตัวเหตุก่อให้เกิดภพใหม่ ที่เกิดขึ้นแล้ว อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

ภิกษุ ท.! ภิกษุทั้งหลาย จักมีใจจดจ่อในเสนาสนะป่า อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

ภิกษุ ท.! ภิกษุทั้งหลาย จักเข้าไปตั้งสติไว้อย่างมั่นเหมาะว่า “ทำไฉนหนอ ขอเพื่อนผู้ประพฤติพรหมจรรย์ด้วยกัน ซึ่งมีศีลเป็นที่รัก ยังไม่มาขอให้มา ที่มาแล้ว ขอให้อยู่เป็นสุขเถิด” ดังนี้ อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

ภิกษุ ท.! ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเจ็ดประการเหล่านี้ ยังคงดำรงอยู่ได้ในภิกษุทั้งหลาย และพวกเธอก็ยังเห็นพ้องต้องกันในธรรมเจ็ดประการเหล่านี้ อยู่เพียงใด, ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้ ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น”

พระวินัย

“โย โว อานนท ธมโม จ วินโย จ เทสิโต ปญญุตโต โส โว มมจฺเจเนน สตุถา
ตุกรอานนท ธรรมวินัยที่เราแสดงบัญญัติไว้แก่พวกเธอ นั้นแหละ
จะเป็นคาสดาของพวกเธอทั้งหลายเมื่อเราสิ้นไป”

พระวินัย คือ ระบบแบบแผนต่างๆ ที่กำหนดความประพฤติ ความเป็นอยู่ และกิจการของสงฆ์ทั้งหมด เป็นสิ่งที่ครอบคลุมชีวิตด้านนอกของภิกษุสงฆ์ทุกแห่งทุกมุม

พระวินัย ประกอบด้วยสิกขาบทต่างๆ มากมาย มีทั้งข้อกำหนด เกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัว ความสัมพันธ์ระหว่างพระภิกษุด้วยกัน ความสัมพันธ์กับคฤหัสถ์ทั้งหลาย ตลอดจนการปฏิบัติต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ระเบียบว่าด้วยการปกครอง และการดำเนินกิจการต่างๆ ของสงฆ์ ระเบียบเกี่ยวกับการแสวงหา การจัดทำ เก็บรักษา แบ่งปันส่วนปัจจัย ๔

เหตุผลที่พระพุทธองค์ทรงปรารภในการบัญญัติสิกขาบทแก่สงฆ์มี ๑๐ ประการ

๑. เพื่อความเรียบร้อยดีงามแห่งสงฆ์
๒. เพื่อความผาสุกแห่งสงฆ์
๓. เพื่อกำราบคนหน้าด่านไม่รู้จักอายุ
๔. เพื่อความอยู่ผาสุกแห่งเหล่าภิกษุผู้มีศีลดีงาม
๕. เพื่อปิดกั้นความเสื่อมเสีย ความทุกข์ ความเดือดร้อน ที่จะมีในปัจจุบัน
๖. เพื่อบำบัดความเสื่อมเสีย ความทุกข์ ความเดือดร้อน ที่จะมีในภายหลัง
๗. เพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส
๘. เพื่อความเลื่อมใสยิ่งขึ้นของคนที่เลื่อมใสแล้ว
๙. เพื่อความดำรงมั่นแห่งศีลธรรม
๑๐. เพื่อส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อย สนับสนุนวินัยให้หนักแน่น

พระวินัยจึงมีอานิสงส์ทั้งในแง่ของการปฏิบัติธรรมส่วนตัวของพระและในแง่ส่วนรวมของสงฆ์

พระวินัย : บทบัญญัติข้อห้ามและศีลของสมณเพศ

หัวข้อนี้ว่าด้วยข้อห้ามและศีลที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ สำหรับผู้ที่บวชเป็นสามเณรและภิกษุ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องกระทำเมื่ออยู่ในสมณเพศ เป็นที่น่าเสียดายว่า ในตำราพิธีการบวชที่มีอยู่หลายเล่มนั้น ทั้งของธรรมยุตและมหานิกาย ได้เว้นไว้โดยมิได้กล่าวถึงศีลสำหรับพระภิกษุทั้งใหม่และเก่า ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ามันมากถึง ๒๒๗ ข้อ อันอาจจะเปลืองเนื้อที่กระดาษหรืออย่างไรไม่ทราบได้ ทำให้พระในปัจจุบันนี้อาจจะละเมิดศีลโดยที่มิควรจะเป็น ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ หรืออาจจะลืมไปแล้วเสียดายว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่นั้นผิดศีลข้อใด

หัวข้อ

- ห้ามฉันเนื้อ ๑๐ อย่าง
- ศีล ๑๐ ข้อของสามเณร
- ศีล ๒๒๗ ข้อของพระภิกษุ
- ข้อปฏิบัติของภิกษุณี ๘ ประการ (ครุฑัมมปฏิคคหณุปสัมปทา)

ภิกษุห้ามฉันเนื้อ ๑๐ อย่าง อันได้แก่

๑. เนื้อมนุษย์ ๒. เนื้อช้าง ๓. เนื้อม้า ๔. เนื้อสุนัข ๕. เนื้องู ๖. เนื้อราชสีห์
๗. เนื้อหมี ๘. เนื้อเสือโคร่ง ๙. เนื้อเสือดาว ๑๐. เนื้อเสือเหลือง

สามเณรต้องถือศีล ๑๐ ข้อ อันได้แก่

๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์ทั้งมนุษย์และเดรัจฉาน
๒. เว้นจากการลักทรัพย์
๓. เว้นจากการเสพเมถุน
๔. เว้นจากการพูดเท็จ
๕. เว้นจากการดื่มสุราและเมรัย
๖. เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล (หลังเที่ยงวันไปแล้ว)
๗. เว้นจากการพ้อนรำขับร้องและการบรรเลง ตลอดถึงการดูการฟังสิ่งเหล่านั้น
๘. เว้นจากการตัดทรงตกแต่งประดับร่างกาย การใช้ดอกไม้ ของหอม เครื่องประเทืองผิวต่างๆ
๙. เว้นจากการนอนที่นอนสูงใหญ่และยัดหนุนสำลีอันมีลายวิจิตร
(เว้นจากการนั่งนอนเหนือเตียงตั้งที่มีเท้าสูงเกินประมาณ)
๑๐. เว้นจากการรับเงินทอง

พระภิกษุต้องถือศีล ๒๒๗ ข้อ อันได้แก่

ศีล ๒๒๗ ข้อที่เป็นวินัยของสงฆ์ ทำผิดถือว่าเป็นอาบัติ สามารถแบ่งออกได้เป็นลำดับชั้น ตั้งแต่ชั้นรุนแรงจนกระทั่งเบาที่สุดได้ดังนี้ ได้แก่

- ปาราชิก มี ๔ ข้อ (ความผิดรุนแรงที่สุด ผิดแล้วขาดจากความเป็นพระทันที)
- สังฆาทิเสส มี ๑๓ ข้อ
- อนิยต มี ๒ ข้อ (อาบัติที่ไม่แน่ว่าจะปรับข้อไหน)
- นิสสัคคียปาจิตตีย์ มี ๓๐ ข้อ
(อาบัติที่ต้องสละสิ่งของว่าด้วยเรื่องจีวร ไหม บาตร อย่างละ ๑๐ ข้อ)
- ปาจิตตีย์ มี ๙๒ ข้อ (ว่าด้วยอาบัติที่ไม่ต้องสละสิ่งของ)
- ปาฏิเทสนียะ มี ๔ ข้อ (ว่าด้วยอาบัติที่พึงแสดงคืน)

เสขียะ (ข้อที่ภิกษุพึงศึกษาเรื่องมารยาท) แบ่งเป็น

- สารูป มี ๒๖ ข้อ (ความเหมาะสมในการเป็นสมณะ)
- โภชนปฏิสังยุตต์ มี ๓๐ ข้อ (ว่าด้วยการฉันอาหาร)
- ฌัมมเทสนาปฏิสังยุตต์ มี ๑๖ ข้อ (ว่าด้วยการแสดงธรรม)
- ปกิณสเถ มี ๓ ข้อ (เบ็ดเตล็ด)
- อธิกรณสมถะ มี ๗ ข้อ (ธรรมสำหรับระงับอธิกรณ์)

รวมทั้งหมดแล้ว ๒๒๗ ข้อ ผิดข้อใดข้อหนึ่งถือว่าต้องอาบัติ การแสดงอาบัติสามารถกล่าวกับพระภิกษุรูปอื่นเพื่อเป็นการแสดงตนต่อความผิดได้ แต่ถ้าถึงขั้นปาราชิกก็ต้องสีกอย่างเดียว ส่วนสังฆาทิเสสต้องอยู่กรรม

ปาราชิก มี ๔ ข้อ ได้แก่

๑. เสพเมถุน แม้กับสัตว์เดรัจฉานตัวเมีย (ร่วมสังวาสกับคนหรือสัตว์)
๒. ถือนาถทรัพย์ที่เจ้าของไม่ได้ให้มาเป็นของตน จากบ้านก็ดี จากปากก็ดี (ขโมย)
ตั้งแต่ ๕ มาสก (๑ บาท)
๓. พรากรายมนุษย์จากชีวิต (ฆ่าคน) หรือแสวงหาศาสตราอันจะนำไปสู่ความตายแก่ร่างกายมนุษย์

๔. กล่าววอดอุตตริมนุสสรณ์ อันเป็นความเห็นอย่างประเสริฐ อย่างสามารถ ได้แก่ ฌาน วิโมกข์ สมาธิ สมาบัติ มรรค และผล น้อมเข้าในคำว่า ข้าพเจ้ารู้อย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นอย่างนี้ (ไม่รู้จริง แต่โอ้อวดความสามารถของตัวเอง)

สังฆาทิเสส มี ๑๓ ข้อ ถือเป็นความผิดหากทำสิ่งใดต่อไปนี้

๑. ปล่อน้ำอสุจิด้วยความจงใจ เว้นไว้แต่ฝัน
๒. เคล้าค้ำจี้ จับมือ จับข้อมผม ลูบคลำ จับต้องอวัยวะอันใดก็ตามของสตรีเพศ
๓. พุดจาหยาบคาย เกาะแคะสตรีเพศ เกี้ยวพาราสี
๔. การกล่าวถึงคุณในการบำเรอตนด้วยกาม หรือถ้อยคำพาดพิงเมถุน
๕. ทำตัวเป็นสื่อรัก บอกความต้องการของอีกฝ่ายให้กับหญิงหรือชาย แม้สามีกับภรรยา หรือแม่แต่หญิงชายบริการ
๖. สร้างกุฎิด้วยการขอ
๗. สร้างวิหารใหญ่ โดยพระสงฆ์ได้กำหนดที่รุกรานคนอื่น
๘. แกล้งใส่ความว่าปาราชิกโดยไม่มีมูล
๙. แกล้งสมมุติแล้วใส่ความว่าปาราชิกโดยไม่มีมูล
๑๐. ยุยงสงฆ์ให้แตกกัน
๑๑. เป็นพวกของผู้ที่ทำสงฆ์ให้แตกกัน และต้องโดนเตือนถึง ๓ ครั้ง
๑๒. เป็นผู้ว่ายากสอนยาก และต้องโดนเตือนถึง ๓ ครั้ง
๑๓. ทำตัวเป็นเหมือนคนรับใช้ ประจบคฤหัสถ์ และต้องโดนเตือนถึง ๓ ครั้ง

การออกอาบัติสังฆาทิเสส ซึ่งเป็นอาบัติหนัก จะต้องประพฤตินานัตต์ ๖ ราตรี และให้สงฆ์ ๒๐ รูป ทำอัพทานกรรม และหากมีการปกปิดอาบัติไว้ จะต้องอยู่ปริวาสกรรมเพิ่มเติมเท่าจำนวนวันที่ปกปิด

อนियตกัณฑ์ มี ๒ ข้อ ได้แก่

๑. การนั่งในที่ลับตา มีอาสนะกำบังอยู่กับสตรีเพศ และมีผู้มาเห็นเป็นผู้ที่เชื่อถือได้พูดขึ้นด้วยธรรม ๓ ประการอันใดอันหนึ่งกล่าวแก่ภิกษุผู้นั้นได้แก่ ปาราชิกก็ดี สังฆาติเสสก็ดี หรือปาจิตติยก็ดี ภิกษุผู้นั้นถือว่ามีความผิดตามที่อุบาสกผู้นั้นกล่าว
๒. ในสถานที่ที่ไม่เป็นที่ลับตาเสียทีเดียว แต่เป็นที่ที่จะพูดจาอ่อนแคะสตรีเพศได้สองต่อสองกับภิกษุผู้เดียว และมีผู้มาเห็นเป็นผู้ที่เชื่อถือได้พูดขึ้นด้วยธรรม ๒ ประการอันใดอันหนึ่งกล่าวแก่ภิกษุผู้นั้นได้แก่ สังฆาติเสสก็ดี หรือปาจิตติยก็ดี ภิกษุผู้นั้นถือว่ามีความผิดตามที่อุบาสกผู้นั้นกล่าว

นิสัคคิยปาจิตติย มี ๓๐ ข้อ ถือเป็นความผิด ได้แก่

๑. เก็บจีวรที่เกินความจำเป็นไว้เกิน ๑๐ วัน
๒. อยู่โดยปราศจากไตรจีวรแม้แต่คืนเดียว
๓. เก็บผ้าที่จะทำจีวรไว้เกินกำหนด ๑ เดือน
๔. ไซ้ให้ภิกษุณีซักผ้า
๕. รับจีวรจากมือของภิกษุณี
๖. ขอจีวรจากคฤหัสถ์ที่ไม่ใช่ญาติ เว้นแต่จีวรหายหรือถูกขโมย
๗. รับจีวรเกินกว่าที่ใช้นั่ง เมื่อจีวรถูกชิงหรือหายไป
๘. พูดทำนองขอจีวรดีๆ กว่าที่เขากำหนดจะถวายไว้แต่เดิม
๙. พูดให้เขารวมกันซื้อจีวรดีๆ มาถวาย
๑๐. ทวงจีวรจากคนที่รับอาสาเพื่อซื้อจีวรถวายเกินกว่า ๓ ครั้ง
๑๑. หล่อเครื่องปูนั่งที่เจือด้วยไหม
๑๒. หล่อเครื่องปูนั่งด้วยขนเจียม (ขนแพะ แกะ) ดำล้วน
๑๓. ใช้ขนเจียมดำเกิน ๒ ส่วนใน ๔ ส่วน หล่อเครื่องปูนั่ง
๑๔. หล่อเครื่องปูนั่งใหม่ เมื่อของเดิมยังใช้ไม่ถึง ๖ ปี
๑๕. เมื่อหล่อเครื่องปูนั่งใหม่ ให้เอาของเก่าเจือปนลงไปด้วย
๑๖. นำขนเจียมไปด้วยตนเองเกิน ๓ โยชน์ เว้นแต่มีผู้นำไปให้
๑๗. ใช้ภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติทำความสะอาดขนเจียม
๑๘. รับเงินทอง (ห้ามจับปัจจัย)
๑๙. ซื้อขายด้วยเงินทอง

๒๐. ซื่อซายโดยไซ้ของแลก
๒๑. เก็บบาตรที่มีไซ้เกินความจำเป็นไว้เกิน ๑๐ วัน
๒๒. ขอบาตร เมื่อบาตรเป็นแผลไม่เกิน ๕ แห่ง
๒๓. เก็บเกสซ์ ๕ (เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย) ไว้เกิน ๗ วัน
๒๔. แสวงและทำผ้าอาบน้ำฝนไว้เกินกำหนด ๑ เดือนก่อนหน้าฝน
๒๕. ให้จีวรภิกษุอื่นแล้วชิงคืนในภายหลัง
๒๖. ขอด้ายเอามาทอเป็นจีวร
๒๗. กำหนดให้ช่างทอทำให้ดีขึ้น
๒๘. เก็บผ้าจ่านำพรรษา (ผ้าที่ถวายภิกษุเพื่อยู่พรรษา) เกินกำหนด
๒๙. อยู่ป่าแล้วเก็บจีวรไว้ในบ้านเกิน ๖ คีน
๓๐. น้อมลาภสงฆ์มาเพื่อให้เขาถวายตน

ปาจิตติย มี ๙๒ ข้อ ได้แก่

๑. ห้ามพูดปด
๒. ห้ามด่า
๓. ห้ามพูดส่อเสียด
๔. ห้ามกล่าวธรรมพร้อมกับผู้ไม่ได้บวชในขณะสอน
๕. ห้ามนอนร่วมกับอนุสัมบัน(ผู้ไม่ใช่ภิกษุ)เกิน ๓ คีน
๖. ห้ามนอนร่วมกับผู้หญิง
๗. ห้ามแสดงธรรมสองต่อสองกับผู้หญิง
๘. ห้ามบอกคุณวิเศษที่มีจริงแก่ผู้มีได้บวช
๙. ห้ามบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุแก่ผู้มีได้บวช
๑๐. ห้ามขุดดินหรือใช้ให้ขุด
๑๑. ห้ามทำลายต้นไม้
๑๒. ห้ามพูดเฉไฉเมื่อถูกสอบสวน
๑๓. ห้ามติเตียนภิกษุผู้ทำการสงฆ์โดยชอบ
๑๔. ห้ามทิ้งเตียงตั้งของสงฆ์ไว้กลางแจ้ง
๑๕. ห้ามปล่อยที่นอนไว้ ไม่เก็บงำ

๑๖. ห้ามนอนแทรกภิกษุผู้เข้าไปอยู่ก่อน
๑๗. ห้ามจุดคราภิกษุออกจากวิหารของสงฆ์
๑๘. ห้ามนั่งนอนทับเตียงหรือตั้งที่อยู่ชั้นบน
๑๙. ห้ามพอกหลังคาวิหารเกิน ๓ ชั้น
๒๐. ห้ามเอาน้ำมีสัตว์รดหญ้าหรือดิน
๒๑. ห้ามสอนนางภิกษุณีเมื่อมิได้รับมอบหมาย
๒๒. ห้ามสอนนางภิกษุณีตั้งแต่อาทิตย์ตกแล้ว
๒๓. ห้ามไปสอนนางภิกษุณีถึงที่อยู่
๒๔. ห้ามติเตียนภิกษุอื่นว่าสอนนางภิกษุณีเพราะเห็นแก่ลาภ
๒๕. ห้ามให้จีวรแก่นางภิกษุณีผู้มีโชฎฐาติ
๒๖. ห้ามเย็บจีวรให้นางภิกษุณีผู้มีโชฎฐาติ
๒๗. ห้ามเดินทางไกลร่วมกับนางภิกษุณี
๒๘. ห้ามชวนนางภิกษุณีเดินทางเรือร่วมกัน
๒๙. ห้ามฉันทอาหารที่นางภิกษุณีไปแนะนำให้เขาถวาย
๓๐. ห้ามนั่งในที่ลับสองต่อสองกับภิกษุณี
๓๑. ห้ามฉันทอาหารในโรงพักเดินทางเกิน ๓ มื้อ
๓๒. ห้ามฉันทอาหารรวมกลุ่ม
๓๓. ห้ามรับนิมนต์แล้วไปฉันทอาหารที่อื่น
๓๔. ห้ามรับบิณฑบาตเกิน ๓ บาตร
๓๕. ห้ามฉันทอีกเมื่อฉันทในที่นิมนต์เสร็จแล้ว
๓๖. ห้ามพูดให้ภิกษุที่ฉันทแล้วฉันทอีกเพื่อจับผิด
๓๗. ห้ามฉันทอาหารในเวลาวิกาล
๓๘. ห้ามฉันทอาหารที่เก็บไว้ค้างคืน
๓๙. ห้ามขออาหารประณีตมาเพื่อตนเอง
๔๐. ห้ามฉันทอาหารที่มีได้รับประเคน
๔๑. ห้ามยื่นอาหารด้วยมือให้ศิเปลือยและนักบวชอื่นๆ
๔๒. ห้ามชวนภิกษุไปบิณฑบาตด้วยแล้วไล่กลับ
๔๓. ห้ามเข้าไปแทรกแซงในสกุลที่มีคน ๒ คน

๔๔. ห้ามนั่งในที่ลับที่กำบังกับมาตุคาม (ผู้หญิง)
๔๕. ห้ามนั่งในที่ลับ (หู) สองต่อสองกับมาตุคาม
๔๖. ห้ามรับนิมนต์แล้วไปที่อื่นไม่บอกลา
๔๗. ห้ามขอของเกินกำหนดเวลาที่เขานุญาตไว้
๔๘. ห้ามไปตุงกองทัพเที่ยวไป
๔๙. ห้ามพักอยู่ในกองทัพเกิน ๓ คืน
๕๐. ห้ามดูเขารบกันเป็นต้น เมื่อไปในกองทัพ
๕๑. ห้ามดื่มสุราเมรัย
๕๒. ห้ามจี๊กิกษุ
๕๓. ห้ามว่ายน้ำเล่น
๕๔. ห้ามแสดงความไม่เอื้อเฟื้อในวินัย
๕๕. ห้ามหลอกภิกษุให้กลัว
๕๖. ห้ามตีไฟเพื่อผิง
๕๗. ห้ามอาบน้ำบ่อยๆ เว้นแต่มีเหตุ
๕๘. ให้ทำเครื่องหมายเครื่องนุ่งห่ม
๕๙. วิกัปจีวรไว้แล้ว (ทำให้เป็นสองเจ้าของ-ให้ยืมใช้) จะใช้ต้องถอนก่อน
๖๐. ห้ามเล่นซ่อนบิรขารของภิกษุอื่น
๖๑. ห้ามฆ่าสัตว์
๖๒. ห้ามใช้น้ำมีตัวสัตว์
๖๓. ห้ามรื้อฟื้นอธิกรณ์ (คดีความ-ข้อโต้เถียง) ที่ชำระเป็นธรรมแล้ว
๖๔. ห้ามปกปิดอาบัติชั่วหยาบของภิกษุอื่น
๖๕. ห้ามบวชบุคคลอายุไม่ถึง ๒๐ ปี
๖๖. ห้ามชวนพ่อค้าผู้หนีภาษีเดินทางร่วมกัน
๖๗. ห้ามชวนผู้หญิงเดินทางร่วมกัน
๖๘. ห้ามกล่าวตู่พระธรรมวินัย (ภิกษุอื่นห้ามและสวดประกาศเกิน ๓ ครั้ง)
๖๙. ห้ามคบภิกษุผู้กล่าวตู่พระธรรมวินัย
๗๐. ห้ามคบสามเณรผู้กล่าวตู่พระธรรมวินัย
๗๑. ห้ามพูดไถลเมื่อทำผิดแล้ว

๗๒. ห้ามกล่าวติเตียนสิกขาบท
๗๓. ห้ามพูดแก้ตัวว่า เพิ่งรู้ว่ามีในปาฏิโมกข์
๗๔. ห้ามทำร้ายร่างกายภิกษุ
๗๕. ห้ามเงื้อมมือจะทำร้ายภิกษุ
๗๖. ห้ามโจทภิกษุด้วยอาบัติสังฆาทิเสสที่ไม่มีมูล
๗๗. ห้ามก่อความรำคาญแก่ภิกษุอื่น
๗๘. ห้ามแอบฟังความของภิกษุผู้ทะเลาะกัน
๗๙. ให้ฉันทะแล้วห้ามพูดติเตียน
๘๐. ขณะกำลังประชุมสงฆ์ ห้ามลุกไปโดยไม่ให้ฉันทะ
๘๑. ร่วมกับสงฆ์ให้จีวรแก่ภิกษุแล้ว ห้ามติเตียนภายหลัง
๘๒. ห้ามน้อมลามกสงฆ์มาเพื่อบุคคล
๘๓. ห้ามเข้าไปในตำหนักของพระราชา
๘๔. ห้ามเก็บของมีค่าที่ตกอยู่
๘๕. เมื่อจะเข้าบ้านในเวลาวิกาล ต้องบอกลาภิกษุก่อน
๘๖. ห้ามทำกลองเข้มด้วยกระดูก งา หรือเขาสัตว์
๘๗. ห้ามทำเตียง ตั้งมีเท้าสูงกว่าประมาณ
๘๘. ห้ามทำเตียง ตั้งที่หุ้มด้วยนุ่น
๘๙. ห้ามทำผ้าปูนั่งมีขนาดเกินประมาณ
๙๐. ห้ามทำผ้าปิดฝีมีขนาดเกินประมาณ
๙๑. ห้ามทำผ้าอาบน้ำฝนมีขนาดเกินประมาณ
๙๒. ห้ามทำจีวรมีขนาดเกินประมาณ

ปาฏิเทศนียะ มี ๔ ข้อ ได้แก่

๑. ห้ามรับของคบเคี้ยว ของฉันจากมือภิกษุณีมาฉัน
๒. ให้โล่นางภิกษุณีที่มาขู่ให้เขาถวายอาหาร
๓. ห้ามรับอาหารในสกุลที่สงฆ์สมมุติว่าเป็นเสขะ (อริยบุคคล แต่ยังไม่ได้รับรรลุเป็นอรหันต์)
๔. ห้ามรับอาหารที่เขาไม่ได้จัดเตรียมไว้ก่อนมาฉันเมื่ออยู่ป่า

เสขิยะ - สารูป มี ๒๖ ข้อ ได้แก่

๑. นุ่งให้เป็นปริมณฑล (ล้างปิดเข้า บนปิดสะดือไม่ห้อยหน้าห้อยหลัง)
๒. ห่มให้เป็นนปริมณฑล (ให้ชายผ้าเสมอกัน)
๓. ปกปิดกายด้วยดีไปในบ้าน
๔. ปกปิดกายด้วยดีนั่งในบ้าน
๕. สำรวมด้วยดีไปในบ้าน
๖. สำรวมด้วยดีนั่งในบ้าน
๗. มีสายตาทอดลงไปในบ้าน (ตาไม่มองโน่นมองนี่)
๘. มีสายตาทอดลงนั่งในบ้าน
๙. ไม่เว็กผ้าไปในบ้าน
๑๐. ไม่เว็กผ้านั่งในบ้าน
๑๑. ไม่หัวเราะดังไปในบ้าน
๑๒. ไม่หัวเราะดังนั่งในบ้าน
๑๓. ไม่พูดเสียงดังไปในบ้าน
๑๔. ไม่พูดเสียงดังนั่งในบ้าน
๑๕. ไม่โคลงกายไปในบ้าน
๑๖. ไม่โคลงกายนั่งในบ้าน
๑๗. ไม่ไกวแขนไปในบ้าน
๑๘. ไม่ไกวแขนนั่งในบ้าน
๑๙. ไม่สั่นศีรษะไปในบ้าน
๒๐. ไม่สั่นศีรษะนั่งในบ้าน
๒๑. ไม่เอามือค้ำกายไปในบ้าน
๒๒. ไม่เอามือค้ำกายนั่งในบ้าน
๒๓. ไม่เอาผ้าคลุมศีรษะไปในบ้าน
๒๔. ไม่เอาผ้าคลุมศีรษะนั่งในบ้าน
๒๕. ไม่เดินกระหือยังเท้า ไปในบ้าน
๒๖. ไม่นั่งรัดเข้าในบ้าน

เสขิยะ - โภชนปฏิบัติสังยุตต์ มี ๓๐ ข้อคือหลักในการฉันอาหาร ได้แก่

๑. รับบิณฑบาตด้วยความเคารพ
๒. ในขณะที่บิณฑบาต จะแลดูแต่ในบาตร
๓. รับบิณฑบาตพอสมควรส่วนกับแกง (ไม่รับแกงมากเกินไป)
๔. รับบิณฑบาตแค่พอเสมอขอบปากบาตร
๕. ฉันบิณฑบาตด้วยความเคารพ
๖. ในขณะที่ฉันบิณฑบาต และดูแต่ในบาตร
๗. ฉันบิณฑบาตไปตามลำดับ (ไม่ขูดให้แห้ว)
๘. ฉันบิณฑบาตพอสมควรส่วนกับแกง ไม่ฉันแกงมากเกินไป
๙. ฉันบิณฑบาตไม่ขยุ้มแต่ยอดลงไป
๑๐. ไม่เอาข้าวสุกปิดแกงและกับด้วยหวังจะได้มาก
๑๑. ไม่ขอเอาแกงหรือข้าวสุกเพื่อประโยชน์แก้ตนมาฉัน หากไม่เจ็บไข้
๑๒. ไม่มองดูบาตรของผู้อื่นด้วยคิดจะยกโทษ
๑๓. ไม่ทำคำข้าวให้ใหญ่เกินไป
๑๔. ทำคำข้าวให้กลมกล่อม
๑๕. ไม่อ้าปากเมื่อคำข้าวยังมาไม่ถึง
๑๖. ไม่เอามือทั้งสองมือใส่ปากในขณะที่ฉัน
๑๗. ไม่พูดในขณะที่มีคำข้าวอยู่ในปาก
๑๘. ไม่ฉันโดยการโยนคำข้าวเข้าปาก
๑๙. ไม่ฉันกัดคำข้าว
๒๐. ไม่ฉันทำกระพุงแก้มให้ตู่
๒๑. ไม่ฉันพลาบสะบัดมือพลาบ
๒๒. ไม่ฉันโปรยเมล็ดข้าว
๒๓. ไม่ฉันแลบลิ้น
๒๔. ไม่ฉันดั่งจับๆ
๒๕. ไม่ฉันดั่งชูตๆ
๒๖. ไม่ฉันเลียมือ
๒๗. ไม่ฉันเลียบาตร

- ๒๘. ไม่นั่งเลียริมฝีปาก
- ๒๙. ไม่เอามือเปื้อนจับภาชนะน้ำ
- ๓๐. ไม่เอาน้ำล้างบาตรมีเมล็ดข้าวหลงในบ้าน

เสขียะ - ธัมมเทศนาปฏิสังยุตต์ มี ๑๖ ข้อ คือ

- ๑. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่มีर्मในมือ
- ๒. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่มีไม้พลองในมือ
- ๓. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่มีของมีคมในมือ
- ๔. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่มีอาวุธในมือ
- ๕. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่สวมเชียงเท้า (รองเท้าไม้)
- ๖. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่สวมรองเท้า
- ๗. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่ไปในยาน
- ๘. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่อยู่บนที่นอน
- ๙. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่นั่งรัดเข่า
- ๑๐. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่โพกศีรษะ
- ๑๑. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่คลุมศีรษะ
- ๑๒. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่อยู่บนอาสนะ (หรือเครื่องปูนั่ง) โดยภิกษุอยู่บนแผ่นดิน
- ๑๓. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่นั่งบนอาสนะสูงกว่าภิกษุ
- ๑๔. ไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่นั่งอยู่ แต่ภิกษุยืน
- ๑๕. ภิกษุเดินไปข้างหลังไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่เดินไปข้างหน้า
- ๑๖. ภิกษุเดินไปนอกทางไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข้ที่ไปในทาง

เสขียะ - ปกิณฺสเถ มี ๓ ข้อ

- ๑. ภิกษุไม่เป็นไข้ไม่ยื่นถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ
- ๒. ภิกษุไม่เป็นไข้ไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนน้ำลายลงในของเขียว (พันธุ์ไม้ใบหญ้าต่างๆ)
- ๓. ภิกษุไม่เป็นไข้ไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนน้ำลายลงในน้ำ

เสขิยะ -อธิกรณสมณะ มี ๗ ข้อ ได้แก่

๑. ระงับอธิกรณ (คติความ หรือความที่ตกลงกันไม่ได้) ในที่พร้อมหน้า (บุคคล วัตถุ ธรรม)
๒. ระงับอธิกรณ (คติความ หรือความที่ตกลงกันไม่ได้) ด้วยการยกให้ว่าพระอรหันต์เป็นผู้มีสติ
๓. ระงับอธิกรณ (คติความ หรือความที่ตกลงกันไม่ได้) ด้วยยกประโยชน์ให้ในขณะเป็นบ้า
๔. ระงับอธิกรณ (คติความ หรือความที่ตกลงกันไม่ได้) ด้วยถือตามคำรับของจำเลย
๕. ระงับอธิกรณ (คติความ หรือความที่ตกลงกันไม่ได้) ด้วยถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ
๖. ระงับอธิกรณ (คติความ หรือความที่ตกลงกันไม่ได้) ด้วยการลงโทษแก่ผู้ผิด
๗. ระงับอธิกรณ (คติความ หรือความที่ตกลงกันไม่ได้) ด้วยให้ประนีประนอมหรือเลิกแล้วกันไป

เมื่อทำผิดพระวินัย

- **อาบัติปาราชิก** ขาดจากความเป็นพระภิกษุทันที
- **สังฆาทิเสส** ยังแก้ไขได้ แต่ต้องอาศัยสงฆ์ในการประพฤติวัตร อยู่กรรม มีปริวาสเป็นต้น
- **ส่วนอาบัติที่เหลือ** เมื่อต้องเข้าแล้วสามารถแสดงแก้ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งก็ได้ ก็บริสุทธิ์ได้รับการรับโทษทางพระวินัย แม้ไม่มีใครมาลงโทษแต่การกระทำของตนนั้นแหละลงโทษ คือ เมื่อต้องอาบัติไม่แก้ไขให้ถูกต้อง อาบัตินั้นย่อมเป็นเครื่องกั้นคุณธรรมเบื้องสูง และทำให้เกิดในอบายภูมิได้

ความรู้เพิ่มเติม : ข้อปฏิบัติของภิกษุณี ๘ ประการ (ครุธรรมปฏิคคหณุปสัมปทา)

ครุธรรมปฏิคคหณุปสัมปทา คือ เงื่อนไขอย่างเข้มงวด ๘ ประการ ที่ภิกษุณีจะต้องปฏิบัติตลอดชีวิตอันได้แก่

๑. ต้องเคารพภิกษุแม่จะอ่อนพรรษากว่า
๒. ต้องไม่จำพรรษาในวัดที่ไม่มีภิกษุ
๓. ต้องทำอุโบสถและรับโอวาทจากภิกษุทุกกึ่งเดือน
๔. เมื่อออกพรรษาต้องปวารณาตนต่อภิกษุและภิกษุณีอื่นให้ตักเตือนตน
๕. เมื่อต้องอาบัติหนัก ต้องรับมานัต (รับโทษ) จากสงฆ์สองฝ่าย
คือ ทั้งฝ่ายภิกษุและภิกษุณี ๑๕ วัน
๖. ต้องบวชจากสงฆ์ทั้งสองฝ่าย หลังจากเป็น *สิกขามานา เต็มแล้วสองปี
๗. จะต่ำกว่าค่อนแคะภิกษุไม่ได้
๘. ห้ามสอนภิกษุเด็ดขาด

*สิกขามานา แปลว่า ผู้ศึกษา สตรีที่จะบวชเป็นภิกษุณีต้องเป็นนางสิกขามานา ก่อน ๒ ปี
คัดลอกมาจาก : <http://www.dhammadjak.net/board/viewtopic.php?t=7813>

โย จ วสุสสโต ชิเว ทุสสีโล อสมาหิตโต เอกาหัง ชีวิตัง เสยโย สีลวตสส ฌายีโน
ผู้ไม่มีศีล ไม่มั่นคง ถึงจะเป็นอยู่ตั้งร้อยปี ,
ส่วนผู้มีศีล เฟ่งพินิจ มีชีวิตอยู่วันเดียวประเสริฐกว่า

หันทะทานิ ภิกขเว อามันตะยามิ โว วะยะธัมมา สังขารา อัปปมาเทนะ สัมปาเทละ
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันว่าสังขารทั้งหลาย ย่อมมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา
ท่านทั้งหลายจงยังกิจทั้งปวงอันเป็นประโยชน์ของตน และประโยชน์ของผู้อื่น
ให้บริบูรณ์ด้วยความไม่ประมาทเถิด

คำขอนิสังจากอาจารย์

เข้าไปคุกเข่าใกล้ กราบ ๓ ครั้ง ว่า

“นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ” ๓ จบ

ว่า “อาจะริโย เม ภันเต โหหิ, อายัสมะโต นิสายะ วัจฉามิ” (๓ ครั้ง)

พระอาจารย์ท่านจะพูดว่า “โอปายิกัง” ผู้ขอรับว่า “สาธุ ภันเต”

พระอาจารย์ท่านจะพูดว่า “ปะฎิฐุงัง” ผู้ขอรับว่า “สาธุ ภันเต”

พระอาจารย์ท่านจะพูดว่า “ปาสาทิเกนะ สัมปาเทหิ” ผู้ขอรับว่า “สาธุ ภันเต”

ผู้ขอนิสังพึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านว่า

“อชชัตถคเคทานิ เถโร, มัยหัง ภโร, อะหัมปิ เถรัสสะ ภโร”. (ว่า ๓ ครั้ง)

คำแสดงอาบัติ

ภิกษุผู้อ่อนพรรษากว่า พึงแสดงดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ. (3 จบ)

กระผมขอรวบรวมอาบัติทั้งหลายทั้งปวง ที่สมควรเทศนามาแสดงต่อท่าน(พระอาจารย์) ถ้าหากกระผมล่วงเกินในสิกขาบทเหล่าใด ก็ขอแสดงในสิกขาบทเหล่านั้น ถ้าไม่ได้ล่วงเกินก็เป็นอันว่าไม่ได้แสดง.

อะหัง ภันเต สัมพะทูลา นานาวัตถุกาโย ฤถลัจจะยาโย อาปัตติโย อาปันโน ตา ปะฏิเทเสมิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า

ปัสสะสิ อาวุโส.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า

อามะ ภันเต ปัสสามิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า

อายะติง อาวุโส สังวะเรยยาสิ.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า

สาธุ สุกฺกุ ภันเต สังวะริสสามิ. (3หน)

อะหัง ภันเต สัมพะทฺลา นานาวัตถุกาโย ปาจิตติยาโย อาปัตติโย อาปันโน ตา ปะภูเทเสมิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า ปัสสะสี อาวุโส.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า อามะ ภันเต ปัสสามิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า อายะติง อาวุโส สังวะเรยยาสิ.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า สาธุ สุญฺจ ภันเต สังวะริสสามิ. (3หน)

อะหัง ภันเต สัมพะทฺลา นานาวัตถุกาโย ทุกกะฎาโย อาปัตติโย อาปันโน ตา ปะภูเทเสมิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า ปัสสะสี อาวุโส.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า อามะ ภันเต ปัสสามิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า อายะติง อาวุโส สังวะเรยยาสิ.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า สาธุ สุญฺจ ภันเต สังวะริสสามิ. (3หน)

อะหัง ภันเต สัมพะทฺลา ทุพภาสิตาโย อาปัตติโย อาปันโน ตา ปะภูเทเสมิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า ปัสสะสี อาวุโส.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า อามะ ภันเต ปัสสามิ.

ภิกษุผู้รับฟังถามว่า อายะติง อาวุโส สังวะเรยยาสิ.

ภิกษุผู้แสดงฟังตอบว่า สาธุ สุญฺจ ภันเต สังวะริสสามิ. (3หน)

ภิกษุผู้อ่อนพรรษากว่า :- ถ้าผู้พรรษามากเป็นผู้แสดงให้เปลี่ยนที่ขีดเส้นใต้ไว้ จากคำว่า ภันเต เป็น อาวุโส, อาวุโส เป็น ภันเต, ปัสสะสี เป็น ปัสสะณะ และ สังวะเรยยาสิ เป็น สังวะเรยยาณะ

พระสงฆ์แสดงอาบัติต่อกัน

คำอธิษฐานเข้าพรรษา

อธิษฐานพรรษา หมายถึง การตั้งใจ การผูกใจว่าจะอยู่จำพรรษาอธิษฐานพรรษา เป็นธรรมเนียมตามพระธรรมวินัย คือภิกษุทุกรูป เมื่อถึงฤดูฝนจะต้องอยู่จำพรรษา ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอด ๓ เดือน วิธีเข้าพรรษาคือต้องกล่าวคำอธิษฐาน ผูกใจว่าจะอยู่จำพรรษา ณ ที่จำพรรษานั้น ๆ กล่าวอธิษฐานว่า

“อิมัสมิง อวาเส, อิมัง เตมาสัง วัสสัง อุเปมิ” (ว่า ๓ จบ)

คำปวารณาออกพรรษา

สังข์มันต์ ปะวาเรมิ ทิฏฐะเน วา สุเตนะ วา ปะริสังกายะ วา
วะทันตุ มัง आयัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ ปัสสันโต ปะฎีกะริสสามิ ฯ

ทุติยัมปิ มันต์ สังข์มันต์ ปะวาเรมิ ทิฏฐะเน วา สุเตนะ วา ปะริสังกายะ วา
วะทันตุ มัง आयัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ ปัสสันโต ปะฎีกะริสสามิ ฯ

ตะติยัมปิ มันต์ สังข์มันต์ ปะวาเรมิ ทิฏฐะเน วา สุเตนะ วา ปะริสังกายะ วา
วะทันตุ มัง आयัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ ปัสสันโต ปะฎีกะริสสามิ ฯ

(แปลว่า "ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ กระผมขอปวารณาต่อสงฆ์ หากท่านทั้งหลายได้เห็น ได้ยิน หรือสงสัย ว่า...กระผมได้ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ขอท่านทั้งหลายโปรดอนุเคราะห์ ว่ากล่าวตักเตือนกระผมด้วย เมื่อกระผมมองเห็นแล้ว จักประพฤติดัวเสียใหม่ให้ดี")

วัตร ๑๔

วัตร ๑๔ คือ ระเบียบวิธีการปฏิบัติต่างๆในสังคมความเป็นอยู่ของภิกษุ อันส่งเสริมให้การบำเพ็ญสมณธรรม ดำเนินไปด้วยดีและเรียบร้อย

๑. **อาคันตุกวัตร** หน้าที่ของอาคันตุกะผู้เข้าไปสู่อาวาสอื่น ต้องมีความเคารพต่อสถานที่และประเพณีตัวให้เหมาะสม เช่น ถอดรองเท้า หุบร่ม ห่มเฉียงบ่า เดินไปหาภิกษุผู้อยู่ในอาวาส ทำความเคารพท่าน ถามถึงที่พัก ห้องน้ำ ห้องส้วม น้ำใช้น้ำฉัน ทำความสะอาดที่พักอาศัย และประพฤติตนตามกฏกติกาของวัดเป็นต้น
๒. **อวาสิกวัตร** หน้าที่ของเจ้าอวาาส(เจ้าถิ่น)ที่จะต้องปฏิบัติต่อพระอาคันตุกะ เช่น หากภิกษุอาคันตุกะพรรษาแก่กว่ามา ให้ปูอาสนะ ตั้งน้ำล้างเท้า ลุกไปรับบาตรจีวร ถวายน้ำฉันน้ำใช้ กราบไหว้ บอกเรื่องต่างๆ เช่นห้องน้ำ ห้องส้วม โจรบริณฑบาท และกติกาสงฆ์...ฯลฯ
๓. **คมิกววัตร** หน้าที่ของผู้เตรียมจะไปที่อื่น ก่อนออกเดินทางพึงเก็บเครื่องใช้สอยเช่น เตียง เก้าอี้ เสื่อ หมอน ผ้าห่ม เป็นต้นไว้ให้ดี ปิดประตูหน้าต่าง ฝากหรือคืนเสนาสนะให้ภิกษุสามเณร อุบาสก หรือ คนของวัด(ให้)ช่วยดูแลแล้วจึงเดินทาง...ฯลฯ
๔. **อนุโมทนาวัตร** ทรงอนุญาตให้อนุโมทนาในที่ฉัน วิธีอนุโมทนา ให้พระภิกษุผู้เป็นเถระอนุโมทนา หากทายกนิมนต์ภิกษุหนุ่มให้อนุโมทนา ต้องบอกหรือขอโอกาสพระเถระก่อน ในขณะที่ภิกษุอื่น อนุโมทนาอยู่ หากมีเหตุจำเป็นเช่นปวดอุจจาระ ถ้าจะลุกไป ต้องลาพระภิกษุผู้นั่งใกล้ก่อน...ฯลฯ
๕. **ภัตตคววัตร** ธรรมเนียมในโรงฉัน หรือเมื่อไปฉันในบ้าน ต้องนุ่งห่มให้เรียบร้อย เดินไปตามลำดับอาวุโส ไม่เบียดกัน ปฏิบัติตามเสขียววัตรทุกข้อ ไม่นั่งเบียดพระเถระ ฯลฯ
๖. **บิณฑจาริกวัตร** ระเบียบประเพณีในเวลาออกบิณฑบาท ให้ปฏิบัติตามเสขียววัตร เช่น นุ่งห่มให้เรียบร้อย ซ้อนผ้าสังฆาฏิ ห่มคลุมกลัดรังคุม กลอกบาตร ถือบาตรในจีวร กำหนดทางเข้าออก ไม่ยื่นใกล้หรือไกลจากผู้ให้ฉัน อี่ยมองหน้าผู้ถวายรูปใดกลับก่อนปูอาสนะ ตั้งน้ำล้างเท้า ตั้งน้ำใช้น้ำฉัน...ฯลฯ
๗. **อรัญญิกวัตร** ระเบียบของผู้อยู่ป่า ก่อนออกบิณฑบาทเก็บเครื่องใช้สอยไว้ในกุฏิ ปิดประตูหน้าต่างให้เรียบร้อย จัดหาน้ำใช้น้ำฉันมาเตรียมไว้ เรียนรู้ทิศต่างๆและการเดินทางของดวงดาว เพื่อป้องกันการหลงทาง...ฯลฯ

๘. **เสนาสนวัตร** วิธีดูแลที่อยู่อาศัย ให้ทำความสะอาดอยู่เสมอ ให้เคลื่อนย้ายบริวารด้วยความระมัดระวังอย่าให้กระทบครูดสีพื้นประตูหน้าต่าง ถ้ากุฏิเก่าให้ซ่อมแซม หากมีลมฝนแรงต้องปิดประตูหน้าต่าง... ฯลฯ
๙. **ขันตมวัตร** ข้อปฏิบัติในเรือนไฟที่อบกายระงับโรค ทำความสะอาด ตั้งน้ำ ไม่เปียกชิตพระเถระ ไม่กีดกันอาสนะภิกษุหนุ่ม บิณฑบาตและสร่งน้ำแก่พระเถระ... ฯลฯ
๑๐. **วัจกฐีวัตร** ระเบียบปฏิบัติในเวลาเข้าส้วม ถ่ายอุจจาระปัสสาวะแล้วต้องทำความสะอาดส้วมให้เรียบร้อย เข้าห้องส้วมตามลำดับที่มาถึงก่อนหลัง พาดจีวรไว้ที่ราวข้างนอก อย่าเลิกผ้าเข้าไป อย่าเบ่งแรง อย่าเลิกผ้าออกมา นุ่งห่มเรียบร้อยแล้วจึงออก ถ้าส้วมสกปรกให้ทำความสะอาด ตักน้ำใส่ไว้ให้เต็ม... ฯลฯ
๑๑. **อุปัชฌายวัตร** วิธีปฏิบัติของสังฆิทธิวิหาริก(ลูกศิษย์)ต่ออุปัชฌาย์ เข้าไปรับใช้ถวายน้ำล้างหน้าบ้วนปาก ช่วยนุ่งห่มจีวรให้ ซักผ้า ล้างบาตร ทำความสะอาดกุฏิ รับยาม ถ้าเดินทางร่วมกับท่าน ไม่ควรเดินไกลหรือไกลเกินไป ไม่พูดสอดแทรกขณะท่านพูดอยู่ จะทำอะไรต้องถามท่านก่อน จะไปไหนต้องกราบลา ป้องกันอาบัติให้ท่าน เอาใจใส่ยามอาพาธ... ฯลฯ
๑๒. **สังฆิทธิวิหาริกวัตร** ข้อที่อุปัชฌาย์จะพึงมีต่อศิษย์ เช่น อนุเคราะห์ด้วยพระธรรมวินัย อบรมสั่งสอนอยู่เนืองๆ ให้บริวารเครื่องใช้ ถ้าศิษย์อาพาธให้อุปัชฌาย์ปฏิบัติต่อศิษย์ดังในอุปัชฌาย์เช่นกัน เป็นต้น
๑๓. **อาจารย์วัตร** วิธีปฏิบัติต่ออาจารย์ อันเตवासิก(ศิษย์)ผู้ถือนิสัยอยู่ด้วยอาจารย์ พึงปฏิบัติต่ออาจารย์ดังอุปัชฌายวัตร
๑๔. **อันเตवासิกวัตร** วิธีปฏิบัติต่อ อันเตवासิก(ศิษย์) อาจารย์ผู้ให้นิสัยพึงปฏิบัติชอบสงเคราะห์ศิษย์ดังสังฆิทธิวิหาริกวัตรทุกประการ

ชุดงควัตร (ชุดงคฺ ๑๓)

ชุดงควัตร คือข้อปฏิบัติที่เข้มงวดเป็นพิเศษ เพื่อความขัดเกลากิเลสอย่างยิ่ง พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงบังคับให้ภิกษุถือปฏิบัติ ใครจะปฏิบัติหรือไม่ก็ได้ ผู้ที่จะปฏิบัติชุดงควัตรนั้น สามารถเลือกได้เองตามความสมัครใจว่าจะปฏิบัติข้อใดบ้าง เป็นเวลานานเท่าใด เมื่อจะถือปฏิบัติก็เพียงแต่กล่าวคำสมาทานชุดงควัตรข้อที่ตนเลือก แล้วก็เริ่มปฏิบัติได้เลย ชุดงควัตรมี ๑๓ ข้อ (๓ หมวด) คือ

หมวดที่ ๑ จีวรปฏิสังยุตต์ (เกี่ยวกับจีวร)

๑.) การถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร คือการใช้แต่ผ้าเก่าที่คนเขาทิ้งเอาไว้มากองขยะบ้าง ข้างถนนบ้าง ผ้าห่อศพบ้าง นำผ้าเหล่านั้นมาซัก ย้อมสี เย็บต่อกันจนเป็นผืนใหญ่แล้วนำมาใช้ ดเว้นจากการใช้ผ้าใหม่ทุกชนิด (บังสุกุล = คลุกฝุ่น)

๒.) การถือผ้า ๓ ผืน (ไตรจีวร) เป็นวัตร คือการใช้ผ้าเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น อันได้แก่ สบง (ผ้านุ่ง) จีวร(ผ้าห่ม) สังฆาฏิ(ผ้าสารถีประโยชน์ เช่น คลุมกันหนาว ปูนั่ง ปูนอน ปัดฝุ่น ใช้แทนสบง หรือจีวรเพื่อซักผ้าเหล่านั้น ปัจจุบันภิกษุไทยมักใช้พาดบ่าเมื่อประกอบพิธีกรรม)

หมวดที่ ๒ ปินชปาตปฏิสังยุตต์ (เกี่ยวกับปินชปาต)

๓.) การถือปินชปาตเป็นวัตร คือการบริโภคอาหารเฉพาะที่ได้มาจากการรับปินชปาตเท่านั้น ไม่บริโภคอาหารที่คนเขานิมนต์ไปฉันตามบ้าน

๔.) ถือการปินชปาตตามลำดับบ้านเป็นวัตร คือจะรับปินชปาตโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่เลือกว่าเป็นบ้านคนรวยคนจน ไม่เลือกว่าอาหารดีไม่ตี มีใครใส่บาตรก็รับไปตามลำดับ ไม่ข้ามบ้านที่ไม่ถูกใจไป

๕.) ถือการฉันในอาสนะเดียวเป็นวัตร คือ ในแต่ละวันจะบริโภคอาหารเพียงครั้งเดียว เมื่อนั่งแล้ว ก็ฉันจนเสร็จ หลังจากนั้นก็จะไม่บริโภคอาหารอะไรอีกเลย นอกจากน้ำดื่ม

๖.) ถือการฉันในบาตรเป็นวัตร คือจะนำอาหารทุกชนิดที่จะบริโภคในมือนั้น มารวมกันในบาตร แล้วจึงฉันอาหารนั้น เพื่อให้ติดในรสชาตของอาหาร

๗.) ถือน้ำที่ห้ามภัตที่ถวายภายหลังเป็นวัตร คือเมื่อรับอาหารมากพอแล้ว ตัดสินใจว่าจะไม่รับอะไรเพิ่มอีกแล้ว หลังจากนั้นถึงแม้มีใครนำอะไรมาถวายเพิ่มอีก ก็จะไม่รับอะไรเพิ่มอีกเลย ถึงแม้อาหารนั้นจะถูกใจเพียงใดก็ตาม

หมวดที่ ๓ เสนาสนปฏิบัติสังยุตต์ (เกี่ยวกับเสนาสนะ)

๘.) ถือน้ำที่อยู่ป่าเป็นวัตร คือจะอยู่อาศัยเฉพาะในป่าเท่านั้น จะไม่อยู่ในหมู่บ้านเลย เพื่อไม่ให้ความพลุกพล่านวุ่นวายของเมืองรบกวนการปฏิบัติ หรือเพื่อป้องกันการพอกพูนของกิเลส

๙.) ถือน้ำอยู่โคนไม้เป็นวัตร คือจะพักอาศัยอยู่ใต้ต้นไม้เท่านั้น งดเว้นจากการอยู่ในที่มีหลังคาที่สร้างขึ้นมามุงบัง

๑๐.) ถือน้ำอยู่กลางแจ้งเป็นวัตร คือจะอยู่แต่ในที่กลางแจ้งเท่านั้น จะไม่เข้าสู่ที่มุงบังใดๆ เลย แม้แต่โคนต้นไม้ เพื่อไม่ให้ติดใจที่อยู่อาศัย

๑๑.) ถือน้ำอยู่ในป่าช้าเป็นวัตร คือจะงดเว้นจากที่พักอันสุขสบายทั้งหลาย แล้วไปอาศัยอยู่ในป่าช้า เพื่อจะได้ระลึกถึงความตายอยู่เสมอ ไม่ประมาท

๑๒.) ถือน้ำอยู่ในเสนาสนะที่เขาจัดไว้ให้เป็นวัตร คือเมื่อใครชี้ให้ไปพักที่ไหน หรือจัดที่พักอย่างใดไว้ให้ ก็พักอาศัยในที่นั้นๆ โดยไม่เลือกว่าสะดวกสบาย หรือถูกใจหรือไม่ และเมื่อมีใครขอให้สละที่พักที่กำลังพักอาศัยอยู่นั้น ก็พร้อมจะสละได้ทันที

๑๓.) ถือน้ำนั่งเป็นวัตร คือจะงดเว้นอิริยาบถนอน จะอยู่ใน ๓ อิริยาบถเท่านั้น คือ ยืน เดิน นั่ง จะไม่เอนตัวลงให้หลังสัมผัสพื้นเลย ถ้าวางมากก็จะใช้การนั่งหลับเท่านั้น เพื่อไม่ให้เพลิดเพลินในการนอน

ภัยของพระภิกษุ

สิ่งที่น่ากลัวเรียกกันว่า “ภัย” คนที่ลงไปใต้น้ำมีภัย ๔ อย่าง พระภิกษุที่บวชก็มีภัย ๔ อย่างเหมือนกัน ตามที่ปรากฏในอุหมิภยสูตร อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต เล่มที่ ๒๑ มีใจความว่า

๑. อุมิภย (ภัยจากคลื่น) กุลบุตรบางคนในโลกนี้มีศรัทธาออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต คิดว่า “เราถูกความเกิด ความแก่ ความตาย ความเศร้าโศก ความคร่ำครวญ ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ ความคับแค้นใจครอบงำ ตกอยู่ในกองทุกข์ มีทุกข์ประดังเข้ามาไฉนหนอ การทำกองทุกข์ทั้งหมดนี้ให้สิ้นสุดจะพึงปรากฏ”

เพื่อนพรหมจารีตักเตือนพร้าสอนเธอผู้บวชแล้วนั้นว่า “เธอพึงก้าวไป ถอยกลับ แลดู เหลียวดู คู่เข้า เหยียดออก ครองสังฆาฏิ บาตรและจีวรอย่างนี้”

เธอคิดอย่างนี้ว่า “เมื่อก่อนเราเป็นคฤหัสถ์ มีแต่ตักเตือนพร้าสอนผู้อื่น ก็พระภิกษุเหล่านี้มีอายุ คราวลูกคราวหลานของเรา ยังจะมาตักเตือนพร้าสอน” เธอขุ่นเคือง ไม่พอใจบอกคีน (ลา) สิกขา กลับมาเป็นคฤหัสถ์ คำว่า อุมิภย นี้เป็นชื่อเรียก **ความโกรธและความคับแค้นใจ**

๒. กุมภิลภย (ภัยจากจระเข้) กุลบุตรบางคนในโลกนี้มีศรัทธาออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต คิดว่า “เราถูกความเกิด ความแก่ ความตาย ความเศร้าโศก ความคร่ำครวญ ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ ความคับแค้นใจครอบงำ ตกอยู่ในกองทุกข์ มีทุกข์ประดังเข้ามาไฉนหนอ การทำกองทุกข์ทั้งหมดนี้ให้สิ้นสุดจะพึงปรากฏ”

เพื่อนพรหมจารีตักเตือนพร้าสอนเธอผู้บวชแล้วนั้นว่า “สิ่งนี้เธอพึงฉัน พึงบริโภคน พึงลิ้ม พึงดื่ม สิ่งนี้เธอไม่พึงฉัน ไม่พึงบริโภคน ไม่พึงลิ้ม ไม่พึงดื่ม สิ่งเป็นกบปิยะ(สิ่งที่ควรแก่พระภิกษุ) เธอพึงฉัน พึงบริโภคน พึงลิ้ม พึงดื่ม สิ่งเป็นอกบปิยะ(สิ่งที่ไม่ควรแก่พระภิกษุ) เธอไม่พึงฉัน ไม่พึงบริโภคน ไม่พึงลิ้ม ไม่พึงดื่ม เธอพึงฉัน พึงบริโภคน พึงลิ้ม พึงดื่มในเวลา เธอไม่พึงฉัน ไม่พึงบริโภคน ไม่พึงลิ้ม ไม่พึงดื่มนอกเวลา”

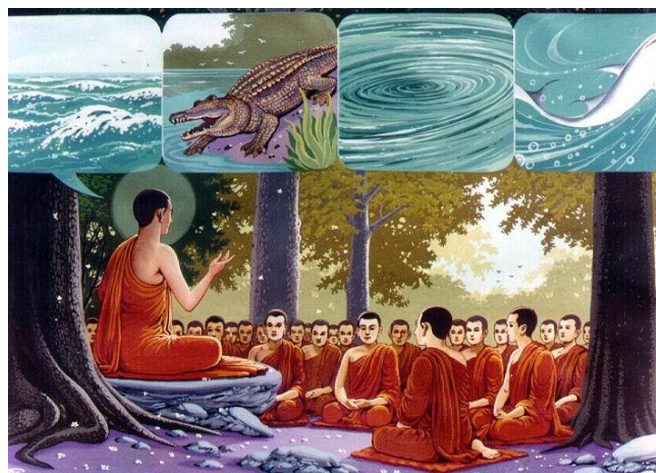
เธอคิดอย่างนี้ว่า “เมื่อก่อนเราเป็นคฤหัสถ์ เคี้ยวกิน บริโภคน ลิ้ม ดื่มสิ่งที่เรา ต้องการ ไม่เคี้ยวกิน ไม่บริโภคน ไม่ลิ้ม ไม่ดื่มสิ่งที่เราไม่ต้องการ กิน บริโภคน ลิ้ม ดื่มทั้งสิ่งเป็นกบปิยะและสิ่งเป็นอกบปิยะ ทั้งในเวลาและนอกเวลา สิ่งใดที่ประณีตไม่ว่าจะเป็นของเคี้ยวหรือของบริโภคนที่คหบดีผู้มีศรัทธาถวายแก่เราทั้งในเวลาและนอกเวลา พระภิกษุเหล่านี้ทำเหมือนปิดปากแม่น้ำในสิ่งของเหล่านั้น” เธอขัดเคือง ไม่พอใจ บอกคีนสิกขากลับมาเป็นคฤหัสถ์ คำว่า กุมภิลภย นี้เป็นชื่อเรียก **ความเป็นคนเห็นแก่ปากท้อง**

๓. อาวัฏฏภัย (ภัยจากน้ำวน) กุลบุตรบางคนในโลกนี้มีศรัทธาออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต คิดว่า “เราถูกความเกิด ความแก่ ความตาย ความเศร้าโศก ความคร่ำครวญ ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ ความคับแค้นใจครอบงำ ตกอยู่ในกองทุกข์ มีทุกข์ประดังเข้ามาไฉนหนอ การทำกองทุกข์ทั้งหมดนี้ให้สิ้นสุดจะพึงปรากฏ”

เธอบวชอยู่อย่างนี้ ในเวลาเช้าครองอันตราวาสกถือบาตรและจีวรเข้าไปบิณฑบาตตามหมู่บ้านหรือตำบล ไม่รักษากาย วาจา ใจ มีสติไม่ตั้งมั่น ไม่สำรวมอินทรีย์ เธอเห็นคหบดีหรือบุตรคหบดี ในหมู่บ้านหรือตำบลนั้น เอิบอิ่ม พรั่งพร้อม บำเรอตนอยู่ด้วยกามคุณ ๕ คิดอย่างนี้ว่า “เมื่อก่อนเราเป็นคฤหัสถ์ เอิบอิ่ม พรั่งพร้อม บำเรอตนอยู่ด้วยกามคุณ ๕ โภคทรัพย์ในตระกูลของเราก็มียู่พร้อม เราสามารถที่จะใช้สอยโภคทรัพย์และทำบุญได้ ทางที่ดี เราบอกคณสิขากลับมาเป็นคฤหัสถ์ ใช้สอยโภคทรัพย์และทำบุญ” เธอบอกคณสิขากลับมาเป็นคฤหัสถ์ คำว่า อาวัฏฏภัย นี้เป็นชื่อเรียก กามคุณ ๕

๔. สุกุภภัย (ภัยจากปลาร้าย) กุลบุตรบางคนในโลกนี้มีศรัทธาออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต คิดว่า “เราถูกความเกิด ความแก่ ความตาย ความเศร้าโศก ความคร่ำครวญ ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ ความคับแค้นใจครอบงำ ตกอยู่ในกองทุกข์ มีทุกข์ประดังเข้ามาไฉนหนอ การทำกองทุกข์ทั้งหมดนี้ให้สิ้นสุดจะพึงปรากฏ”

เธอบวชอยู่อย่างนี้ ในเวลาเช้าครองอันตราวาสกถือบาตรและจีวรเข้าไปบิณฑบาตตามหมู่บ้านหรือตำบล ไม่รักษากาย วาจา ใจ มีสติไม่ตั้งมั่น ไม่สำรวมอินทรีย์ เธอเห็นมาตุคาม (สตรี) ในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นนุ่งไม่เรียบร้อยหรือห่มไม่เรียบร้อย ราคะรบกวนจิตของเธอ เธอมีจิตฟุ้งซ่านเพราะราคะ จึงบอกคณสิขากลับมาเป็นคฤหัสถ์ คำว่า สุกุภภัย นี้เป็นชื่อเรียก มาตุคาม (ผู้หญิง)

ข้อควรรู้ : น้ำปานะ

บทสิกขาบทศีลที่ว่า วิกาลโภชนา ได้แก่ การบริโภคอาหาร เมื่อล่วงเลยเวลาเที่ยงตรง, การบริโภคอาหารเมื่อล่วงเลยเวลาเที่ยง ก็คือการบริโภคอาหารเมื่อล่วงเลยเวลาที่ทรงอนุญาตไว้ คือ เจตนางดเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล

วิกาลโภชนมืองค์แห่งการเกิด ๔ ประการ (องค์ที่ทำให้เกิดองค์ศีลข้อวิกาลโภชนาต่อแต่การทำลาย

๑. วิกาล เป็นเวลาวิกาล คือตั้งแต่เที่ยงวันไปแล้ว
๒. ยาวกาลิกิ ของนั้นเป็นของเคี้ยวของฉันที่ทรงอนุญาตให้กินได้ก่อนเที่ยงวัน
๓. อชโณหรณิ มีการกลืนล่วงลำคอคงไป
๔. อนุมตตกตา ไม่ใช่คนบ้า

(ขุททก.อ ๑/๓/๔๒, อ.อ. ๑/๓/๔๐๑)

หลังจากเที่ยงวันไปแล้ว นอกจากน้ำเปล่าบริสุทธิ์แล้ว ผู้รักษาอุโบสถสามารถกลืนน้ำปานะดับกระหายหรือบรรเทาความหิวได้

น้ำปานะ ได้แก่ เครื่องดื่ม หรือน้ำสำหรับดื่มที่คั้นจากผลไม้ ที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่พระภิกษุให้รับประทานแล้วสามารถเก็บไว้ฉันได้ตลอด ๑ วัน ๑ คืน ตั้งแต่เที่ยงถึงรุ่งอรุณวันใหม่ เรียกว่า ยามกาลิกิ ทรงอนุญาตไว้ ๘ อย่าง

๑. อัมพะปานะ   น้ำมะม่วง
๒. ขัมพุปานะ   น้ำชมพูหรือน้ำหว่า
๓. โจจะปานะ   น้ำกล้วยมีเมล็ด
๔. โมจะปานะ   น้ำกล้วยไม่มีเมล็ด
๕. มะธุกะปานะ   น้ำมะพร้าวต้องเจือด้วยน้ำจิ้งจก
๖. มุททิกะปานะ   น้ำลูกจันทน์หรือองุ่น
๗. สาลุกะปานะ   น้ำเห่าบัว
๘. ฝารุสะกะปานะ   น้ำมะพร้าวหรือลิ้นจี่

นอกจากน้ำปานะ ๘ อย่างแล้ว ท่านยังอนุญาตน้ำที่จะอนุโลมตามน้ำปานะไว้อีก เรียกว่า **กัปปิยานะ** อนุโลม คือน้ำปานะที่สมควร ซึ่งฉันได้โดยไม่เป็นอาบัติในเวลาวิกาล ได้แก่ น้ำปานะแห่งผลไม้เล็ก เช่น ลูกหวาย มะขาม มะงั่ว มะขวิด สะคร้อ และเล็บเหยี่ยว เป็นต้น

นอกจากนี้ยังอนุญาตให้ฉันน้ำปานะเหล่านั้นผสมกับน้ำตาล แล้วเคี้ยวไฟจนเข้มข้น (ยกเว้นที่ทำจากถั่วและนม) สามารถฉันได้ จัดเป็น **อัพโพหาริก** เช่น น้ำอัดลมในสมัยนี้ แม้น้ำผลไม้สำเร็จรูป เช่น น้ำองุ่นที่กรองเนื้อออกดีแล้วก็ดื่มได้

น้ำที่ไม่ทรงอนุญาต ดื่มแล้วองค์อุโบสถต้องแตกทำลาย

อกัปปิยานะอนุโลม หรือ เครื่องดื่มที่ไม่พึงดื่ม คือน้ำปานะที่ไม่สมควร ภิกษุดื่มในเวลาวิกาลไม่ได้ ถ้าดื่มต้องอาบัติปาจิตตีย์ ได้แก่

น้ำแห่งรัฐชาติ (ข้าว) ๗ ชนิด คือ ข้าวสาลี ข้าวเปลือก ข้าวเหนียว ข้าวละมาน ข้าวฟ่าง ลูกเดือย และหญ้ากั๊ก

น้ำแห่งมหาผล (ผลไม้ใหญ่) ๙ ชนิด คือ ผลตาล มะพร้าว ขนุน สากะ น้ำเต้า พักเขี้ยว แดงไท แดงโม่ และ พักทอง

น้ำแห่งปรัณณชาติ ได้แก่ ถั่วชนิดต่าง ๆ มีถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วดำ และงา เป็นต้น แม้นจะต้มจะกรอง ทำเป็นเครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ ก็ย่อมเป็นอาบัติปาจิตตีย์

นม ท่านจัดเป็นอาหารอันประณีต ภิกษุสามเณรไม่พึงฉันยามวิกาล แม้นจะผสมกับเครื่องดื่มต่างๆ ก็ไม่ควร หากฉัน ก็ย่อมต้องอาบัติปาจิตตีย์

ดังนั้น พึงสรุปได้ว่า ผู้หวังความบริสุทธิ์ของอุโบสถมีองค์ ๘ นั้น ก็ต้องพึงงดเว้นเครื่องดื่มที่ทรงห้ามแก่ภิกษุทั้งหลายในยามวิกาลด้วย

ที่มา: <http://www.siamsouth.com/smf/index.php?topic=๘๐๖๒.๐>

ประวัติพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

ชาติภูมิ

หลวงตา ถือกำเนิดในครอบครัวชาวนาแห่งสกุล “โลหิตติ” ณ ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ตรงกับวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๙ ปีฉลู บิดาชื่อ “นายทองดี” มารดาชื่อ “นางแพง” ได้ให้มงคลนามว่า “บัว”

วัยเด็ก

ขณะที่แม่ตั้งครรภ์นั้น ได้ปรารถนาขึ้นในครอบครัวและหมู่ญาติว่า “ธรรมดาทารกในครรภ์ เมื่อเติบโตขึ้นมา ต้องดีบ้างไม่มากก็น้อยพอให้แม่รู้สึก แต่กับลูกคนนี้แปลกกว่าคนอื่น ตรงที่นอนนิ่งเงียบเหมือนไม่มีลมหายใจ จนบ่อยครั้งทำให้แม่คิดตกอกตกใจว่า “ไม่ใช่ตายไปแล้วหรือ? ทำไมจึงเงียบผิดปกติ” ครั้นเวลาจะตื่น ก็ตื่นผิดทารกท่วๆไป คือตื่นเสียจนแม่เจ็บในท้อง ครั้นพอถึงระยะจะคลอด ก็เจ็บท้องอยู่ถึง ๓ วัน ก็ไม่เห็นว่าจะคลอดแต่อย่างใด ตอนเจ็บท้องอยู่นั้น ก็ชนิดจะเอาให้ล้มตายไปเลย เสร็จแล้วก็หายเงียบไป จนกระทั่งคิดว่า ไม่ใช่ตายไปอีกแล้วหรือ? แล้วก็กลับตื่นขึ้นมาอีก...”

คุณตาของท่านทายถึงอุปนิสัยของทารกในครรภ์ว่า “ถ้าหากเป็นชาย ชอบไปทางไหนเรียกว่า ขาดเลยทีเดียวนะ เป็นคนจิตใจหนักแน่น ลงได้ทำอะไรแล้ว ต้องจริงทุกอย่าง ไม่มี

เหล่าๆ แลเหล่าๆ” เมื่อทารกคลอดออกมา มีสายรกพาดเฉียงบ่าออกมาด้วย คุณตาเห็นดังนั้น จึงพูดขึ้นว่า “สายบาตรๆ” แล้วทำนายไว้เป็น ๓ อย่าง คือ

- ๑.สายบาตร ถ้าเป็นนักปราชญ์จะเหยียบแผ่นดินสะเทือน
- ๒.สายกำยำ ถ้าเป็นนายพราน ก็จะมีความชำนาญลือลั่นสะท้านป่า
- ๓.สายโซ่ ถ้าเป็นโจร ก็เป็นประเภทคุกตารางแตก

การศึกษา

ท่านเป็นเด็กที่เรียนหนังสือเก่ง มีความขยัน อดทน และ มีความรับผิดชอบสูง จะเห็นได้จากผลการเรียนอันดีเยี่ยม โดยสอบได้ที่สองในชั้นประถมปีที่ ๑ พอขึ้นชั้นประถมปีที่ ๒, ที่ ๓ ก็สอบได้ที่หนึ่งมาโดยตลอด เมื่อเรียนจบชั้นประถมปีที่ ๓ ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับสูงสุดในสมัยนั้นแล้ว ท่านก็ไม่ได้เรียนต่อในชั้นใดอีกเลย

อุปนิสัย

ท่านมีอุปนิสัยถือความสัตย์ความจริง ทำอะไรก็ทำจริง เวลาทำการงานจะไม่อยากให้คนรู้คนเห็น แม้ในยามบวชเป็นพระแล้ว เวลาทำความเพียร ท่านไม่ยอมให้ใครเห็นได้ง่ายๆ ทำทางจงกรมหลบอยู่ในป่า และในยามค่ำคืนต้องรองจนหมูกะฉิมขึ้นกุฏิหมดแล้ว ท่านจึงจะลงเดินจงกรมและที่เด่นมาก ก็คือ มีความทรหดอดทนเป็นเลิศ สังเกตได้จากการทำงานของท่าน จะทำไปเรื่อยๆจนเสร็จงาน ถ้าไม่มีด หรือไม่ใช่เวลากินข้าวกลางวัน ก็ไม่ยอมเลิก จนพวกน้องๆพากันมาบ่นให้พ่อแม่ฟังว่า “ถ้าพ่อแม่ไม่ไปทำงานด้วย พี่ชายทำงานไม่ยอมเลิกยอมหยุด ยิ่งกับว่า จะเอาให้น้องๆตายไปข้างหนึ่งเลยทีเดียวนะ”

มูลเหตุแห่งการบวช

เมื่อท่านมีอายุครบสมควรจะบวชได้แล้ว พ่อได้ปรารถนาเรื่องนี้ขึ้น ในขณะที่กำลังรับประทานอาหารว่า มีลูกชายหลายคน แต่ไม่มีลูกคนใดคิดบวชให้ พ่อให้ได้เห็นผ้าเหลืองก่อนตาย ได้ตายอย่างเป็นสุข หายห่วง ลูกคนอื่น ๆ พ่อไม่สนใจพอจะอาศัยใคร มีแต่ท่านเท่านั้นที่พอจะอาศัยได้

พ่อชมท่านว่า ลงได้ทำการงานอะไรแล้วพ่อไว้ใจได้ทุกอย่าง พ่อทำยังสู้ไม่ได้ แต่พ่อขอให้บวชให้ที่ไร ท่านไม่เคยตอบ ไม่เคยพูดเลย เหมือนไม่มีหูไม่มีปาก บทเวลาพ่อตายแล้ว จะไม่มี

ใคร่อดลากขึ้นมาจากหมอนรัก พ่อพูดว่า ถ้าพ่ออาศัยท่านไม่ได้แล้ว พ่อก็หมดหวัง เพราะลูกชายหลายคน พ่อหวังใจอาศัยท่านเท่านั้น

“พ่อบอกว่าอย่างนั้น น้ำตาพ่อร่วงปู้ปับ แม่เอง พอมองไปเห็นพ่อน้ำตาร่วง แม่ก็เลยน้ำตาร่วงเข้าอีกคน เราเห็นอย่างนั้น เกิดอาการสะเทือนใจทนดูอยู่ไม่ได้ ก็โดดออกจากวง รับประทานอาหาร ปู้ปับหนีไปเลย นั่นแหละ เป็นต้นเหตุให้เราตัดสินใจบวช...”

สู่ร่มกาสาวพัสตร์

ท่านได้บรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดโยธานิมิตร บ้านหนองขอนกว้าง ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่อังคารที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๗ ตรงกับวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๗ ปีจอ พระอุปัชฌาย์คือ ท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนธุโล) วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้ให้ฉายานามว่า “ญาณสมปนโน” แปลว่า “ผู้ถึงพร้อมด้วยญาณ”

ด้วยความที่เป็นคนมีอุปนิสัยจริงจัง คิดว่า “พอบวชแล้ว เราจะตั้งหน้าบวชให้สมบูรณ์แบบไม่ให้คำหนีตีเตียนเจ้าของได้ในหลักกรรมหลักวินัยข้อใดเลย เราจะเอาจริงเอาจังจนกระทั่งวันสึกกะไว้ยาวนาน ๒ ปี จะทำหน้าที่บวชให้สมบูรณ์ที่สุด จะเรียนหนังสืออะไรก็แล้วแต่เถอะ จะทำหน้าที่ให้สมบูรณ์”

แม่เรียนปริยัติ ก็ไม่ทิ้งเรื่องภาวณา

ท่าน ได้ไปถามคำถามจากท่านพระครู “กระผมอยากภาวณา จะให้ภาวณายังไง?” “เออ! ให้ภาวณา พุทโธ นะ เราก็ภาวณา พุทโธ เหมือนกัน ท่านได้ฝึกหัดภาวณาอย่างไม่ลดละ แรกๆ จิตใจก็ไม่สงบเท่าใดนัก แต่เมื่อทำอยู่หลายครั้งหลายหน จิตก็เริ่มสงบตัวลงไปโดยลำดับ จนกระทั่งเห็นความอัศจรรย์ของจิต

“เมื่อเรียนธรรมะไปตรงไหน มันสะดวกใจเข้าไปเรื่อยๆ นับตั้งแต่ นวโกวาท ที่เป็นพื้นฐานแห่งการศึกษาเบื้องต้น ยิ่งได้อ่านพุทธประวัติ ทำให้เกิดความสดสังเวช สงสารพระพุทธองค์ ในเวลาที่ทรงลำบาก เพราะทรมานพระองค์เองก่อนตรัสรู้ธรรม จนถึงกับน้ำตาร่วงไปเรื่อยๆ พออ่านจบ

เกิดความสลดใจอย่างยิ่ง ในความพากเพียรของพระองค์ซึ่งเป็นกษัตริย์ทั้งองค์ ทรงสละราชสมบัติ ออกทรงผนวช เป็นคนขอทานล้นๆ ซึ่งสมัยนั้นไม่มีศาสนา คำว่าการให้ทานได้บุญอย่างนั้น การรักษาศีลได้บุญอย่างนี้ ไม่เคยมี พระองค์ก็ต้องเป็นคนอนาถา และขอทานเข้ามาโดยตรง และฝึกอบรมพระองค์เต็มพระสติกำลังทุกวิถีทาง เป็นเวลา ๖ ปี ถึงได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมา

ใน ขณะที่อ่านประวัติของพระพุทธเจ้าที่ได้ตรัสรู้ธรรม รู้สึกอัศจรรย์อย่างยิ่ง ถึงกับน้ำตาร่วง เช่นเดียวกัน เมื่อได้อ่านประวัติของพระสาวกอรหันต์ทั้งหลาย ที่ท่านออกมาจากสกุลต่างๆกัน ตั้งแต่พระราชามหากษัตริย์ มหาเศรษฐี กุฎุมพี พ่อค้า ประชาชน ตลอดคนธรรมดา ท่านกล่าวว่า

“...องค์ ไหนออกมาจากสกุลใด หลังจากได้รับพระโอวาทจากพระพุทธเจ้าแล้ว ต่างก็ไป บำเพ็ญในป่าในเขาอย่างเอาจริงเอาจัง เดี่ยวองค์นั้นสำเร็จเป็นพระอรหันต์อยู่ที่นั่น องค์นั้นสำเร็จ อยู่ในป่า นั้น ในเขาลูกนั้น ในถ้ำนั้น ในทำเลนี้มีแต่ที่สงบสงัด ก็เกิดความเชื่อเลื่อมใสขึ้นมา ทำให้ใจ หมุนตัว เรื่องภายนอกก็ค่อยจืดไปจางไป...”

“...ที่แรกก็คิดจะไปสวรรค์ ไปพรหมโลก พออ่านประวัติพระสาวกหลายๆเข้า มันไม่อยากจะ ละสิ อยากรูปนิพพาน สุดท้ายก็อยากไปแต่นิพพานอย่างเดียว อยากรูปพระอรหันต์อย่างเดียว เท่านั้น ไม่มีเปอร์เซ็นต์อื่นเข้ามาเจือปนเลย ที่นี้จิตมันก็พุ่งลงตรงนั้น ลงช่องเดียว ความตั้งใจเดิม ว่าจะบวชเพียง ๒ พรรษา แล้วละสิกขาลาเพศไปนั้น ค่อยจืดจางลงไปทุกขณะ กลับเพิ่มพูนความ ยินดีในเพศนักบวชมากเข้าไปทุกที เรื่องธรรมะก็รู้สึกดูดีมีขึ้นเรื่อยๆ จิตใจก็เปลี่ยนแปลงไป...”

ด้วยเหตุนี้เอง ในระยะต่อมาท่านจึงได้ออกจากบ้านตาด ไปศึกษาเล่าเรียนในที่ ต่างๆ จนกระทั่งได้ตั้งสัจจอธิษฐานไว้เลยว่า “เมื่อจบเปรียญ ๓ ประโยคแล้ว จะออกปฏิบัติโดย ง่ายเดียวเท่านั้น ไม่มีพ่อแม่ ไม่มีเงื่อนไข เพราะอยากพ้นทุกข์เหลือกำลัง อยากรูปพระอรหันต์ นั้นเอง”

แต่ถึงกระนั้น ก็ยังอดสงสัยไม่ได้ว่า “เวลานี้มรรคผลนิพพาน จะมีอยู่เหมือนครั้งพุทธกาล หรือไม่?” ท่านได้เก็บความสงสัยนี้ฝังอยู่ในใจ เพราะไม่สามารถจะระบายให้ผู้ใดฟังได้ เป็นเหตุ ให้ท่านมุ่งหวังอยากพบ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ซึ่งท่านเคยได้ยินชื่อเสียงมานาน และ เชื่อมั่นอยู่ในใจลึกๆว่า ท่านพระอาจารย์มั่น จะสามารถแก้ข้อสงสัยนี้ได้

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ท่านเรียนจบปริยัติที่วัดเจติยหลวง นับได้ ๗ พรรษาพอดี โดยสอบได้ทั้งนักธรรมเอก และเปรียญ ๓ ประโยค ในปีเดียวกัน ท่านเล่าว่า “ในช่วงเรียนปริยัติ อยู่ ๗ ปี การปฏิบัติไม่ค่อยเต็มที่เท่าใดนัก เป็นเพียงสงบเล็กๆน้อยๆธรรมดาๆ มีเพียง ๓ หน ที่จิตลงถึงขนาดอัศจรรย์เต็มที่ คือ ลง ก๊ก เต็มที่แล้วอารมณ์อะไรขาดหมดในเวลานั้น เหลือแต่รู้อันเดียว กายก็หายเจ็บเลย..”

ครั้ง เมื่อเรียนจบแล้ว ท่านระลึกถึงคำสัจที่ตั่งไว้แต่ต้น จึงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อหาโอกาสกราบลาพระเถระผู้ใหญ่ อาจารย์ของท่าน พอดีท่านรับนิมนต์ไปต่างจังหวัด จึงถือโอกาสนั้นข้ามมัสการกราบลาสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ติสโส อ้วน) ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดบรมนิวาสในขณะนั้น ท่านก็ยินดียินยอมให้ไป

ออกปฏิบัติเต็มตัว เป็นตายฝากไว้กับธรรม

ท่านออกเดินทางมุ่งสู่จังหวัดนครราชสีมา โดยพกหนังสือปาฏิโมกข์เพียงเล่มเดียวติดยามไปเท่านั้น และเข้าจำพรรษาที่วัดในอำเภอจักราช เป็นปีพรรษาที่ ๘ ท่านเร่งทำความเพียรทั้งวันทั้งคืน ตั้งแต่มาถึงที่แรกจนตลอดพรรษา

“คราวนี้จะเอาให้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เต็มเหตุเต็มผล เอาเป็นเอาตายเข้าว่าเลย อย่างอื่นไม่หวังทั้งหมด หวังความพ้นทุกข์อย่างเดียวเท่านั้น จะให้พ้นทุกข์ในชาตินี้แน่นอน ขอแต่เพียงท่านผู้หนึ่งผู้ใด ได้ชี้แจงให้เราทราบ เรื่องมรรคผลนิพพาน ว่า มีอยู่จริงเท่านั้น เราจะมอบกายถวายชีวิตต่อท่านผู้นั้น และมอบกายถวายชีวิตต่ออรรถต่อธรรม ด้วยข้อปฏิบัติอย่างไม่ให้อะไรเหลือหลอเลย ตายก็ตายไปกับข้อปฏิบัติ ไม่ได้ตายด้วยความถอยหลัง จิตปักลงเหมือนหินหัก”

ท่านออกเดินทางจากจังหวัดนครราชสีมา มุ่งหน้าไปจังหวัดอุดรธานี ตั้งใจจะไปจำพรรษากับท่านพระอาจารย์มั่น ที่วัดป่าโนนนิเวศน์ แต่ก็ไม่ทันท่าน เพราะท่านรับนิมนต์ไปจังหวัดสกลนครเสียก่อน ท่านจึงไปพักที่วัดทุ่งสว่าง จังหวัดหนองคาย พอดีมีพระมาจากวัดบ้านโคกนามน เล่าให้ฟังว่า “ท่านพระอาจารย์มั่นดีมาก ไม่เพียงแต่คุณเท่านั้น พอไล่ได้ ก็ไล่หนีเลย”

ท่านฟังแล้วรู้สึกถึงจิตถึงใจกับความเด็ดของท่านพระอาจารย์มั่น และแอบคิดอยู่แต่ผู้เดียวในใจว่า “...อาจารย์องค์นี้ละ จะเป็นอาจารย์ของเรา ต้องให้เราไปเห็นเอง ท่านจะดูแลแบบไหน ครุบา

อาจารย์ชื่อเสียงโด่งดังทั่วประเทศไทยมานานขนาดนี้ จะดุด่าขับไล่ไสส่งโดยหาเหตุผลไม่ได้
เป็นไปได้ไม่ได้...”

พบท่านพระอาจารย์มั่น

ท่านพักอยู่ที่วัดทุ่งสว่าง ประมาณ ๓ เดือน พอถึงเดือนพฤษภาคม ๒๔๘๕ เป็นพรรษาที่ ๙
ของท่าน ก็ออกเดินทางจากหนองคาย ไปสกลนคร เพื่อมุ่งสู่ท่านพระอาจารย์มั่น ซึ่งพักอยู่ที่บ้าน
โคก ตำบลตองโขบ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

พอได้โอกาสจึงได้เข้ากราบเรียนถวายตัวเป็นศิษย์ และเรียนให้ท่านทราบถึงที่มาที่ไปของท่าน
ได้รู้จัก พอกราบเรียนเสร็จ ก็ครุ่นคิดวิตกกังวลอยู่ในใจ “ไม่อยากจะยินเลย คำที่ว่า ที่นี้เต็ม
แล้ว รับไม่ได้แล้ว กลัวว่าหัวอกจะแตก...” สักครูหนึ่ง ท่านพระอาจารย์มั่นก็พูดว่า “นี่ พอดีนะนี่
เมื่อวานนี้ท่านเนตรไปจากนี้ แล้ววันนี้ท่านมหาภิมา ไม่เช่นนั้นก็ได้ได้อยู่ กุฏิไม่ว่าง” ท่านพระ
อาจารย์มั่นพูดธรรมดาๆ ถึงจะเมตตารับท่านไว้แล้วก็ตาม แต่ก็ทำให้ท่านรู้สึกหวาดเสียวอดใจ
หายใจคว่ำไม่ได้ เพราะเกรงว่าจะไม่ได้อยู่

ถามทางชาวบ้านเดินลัดเลาะไปตามทางด่าน ถึงวัดพอดิมืดค่ำ ก็ไปเห็นศาลาหลังหนึ่ง เกิด
สงสัยขึ้น “ถ้าเป็นศาลา มันก็ดูว่าเล็กไป ถ้าว่าเป็นกุฏิ ก็จะมีใหญ่ไป” พอดีท่านพระอาจารย์มั่น
กำลังเดินจงกรมอยู่ที่ข้างศาลา ท่านก็เดินไปพบท่านพระอาจารย์มั่นบนทางจงกรม ท่านพระ
อาจารย์มั่นจึงถามขึ้นว่า “ใครมานี่?” ท่านกราบเรียนว่า “ผมครับ” ท่านพระอาจารย์มั่นก็กล่าว
ขึ้นอย่างดุๆ พร้อมกับใส่ปัญหาให้คิดในทันทีว่า “...อันผมๆนี้ ตั้งแต่คนหัวล้านผมก็มีผม ตรงที่ผม
ไม่ล้าน...” พอได้ยินดังนั้น ท่านรู้สึกว่ พลัดไปอย่างถนัดใจ จึงกราบเรียนขึ้นใหม่ทันทีว่า “ผม
ชื่อ พระมหาบัวครับ” “เออ! ก็ว่าอย่างนั้นสิ มันถึงจะรู้เรื่องกัน อันนี้ว่า ผม ผม ใครมันก็มี ผม
เต็มหัว ทุกคน”

สิ้นกังขาใน มรรค ผล นิพพาน

ท่านพระอาจารย์มั่น พูดเหมือนจะลวงรู้วาระจิตของท่าน จึงพูดจี้เอาตรงๆในคืนแรกนี้เลยว่า
ท่านพระ อาจารย์มั่น แสดงเรื่องมรรคผลนิพพาน ชนิดที่ถอดออกมาจากใจท่านแท้ๆ ทำให้ท่าน

เกิดความมั่นใจ และเชื่อว่า มรรคผลนิพพานมีอยู่จริง ความสงสัยในเรื่องนี้ที่เคยค้างคามาแต่เดิมก็หมดสิ้นไป

“...ท่านมาหามรรคผลนิพพาน มรรคผลนิพพานอยู่ที่ไหน? ดินเป็นดิน น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ พ้ออากาศเป็นพ้ออากาศ แร่ธาตุต่างๆเป็นของเขาเอง เขาไม่ได้เป็นมรรคผลนิพพาน เขาไม่ได้เป็นกิเลส”

“กิเลสจริงๆ มรรคผลนิพพานจริงๆอยู่ที่หัวใจ ขอให้ท่านกำหนดจิตจ่อด้วยสติที่หัวใจ ท่านจะเห็นความเคลื่อนไหวของทั้งธรรม ของทั้งกิเลสอยู่ภายในใจ แล้วขณะเดียวกัน ท่านจะเห็นมรรคผลนิพพานไปโดยลำดับลำดับ...”

ทุกข์เพราะจิตเสื่อม

แต่ด้วยความเด็ดเดี่ยว ความมุ่งมั่นจริงจัง เพื่อที่จะครองชัชชนะในการต่อสู้กับกิเลสให้ได้ ท่านพูดเสมอว่า “ถ้ากิเลสไม่ตาย เราก็ต้องตายเท่านั้น จะให้อยู่เป็นสอง ระหว่างกิเลสกับเรานั้น ไม่ได้” ท่านได้รับอุบายจากท่านพระอาจารย์มั่นในตอนจิตเสื่อมว่า “จงปล่อยความคิดถึงมันเสีย แล้วให้คิดถึงพุทโธติดๆกันอย่าลดละ พอบริกรรมพุทโธ ถึยบติดๆกันเข้า มันวิ่งกลับมาเอง คราวนี้แม้มันกลับมาก็อย่าปล่อยพุทโธ มันไม่มีอาหารกิน เดียวมันก็วิ่งกลับมาหาเรา”

พรรษาที่ ๙ เป็นพรรษาแรกที่ท่านได้จำพรรษากับท่านพระอาจารย์มั่น ณ บ้านโคก จังหวัดสกลนคร ท่านตั้งคำมั่นสัญญาขึ้นว่า “...อย่างไรจะต้องนำคำบริกรรมพุทโธ มากำกับจิตตลอดเวลา ไม่ว่าเข้าสมาธิ ออกสมาธิ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน แม้ที่สุดป่าดงเขาถ้ำ หรือทำกิจวัตรต่างๆ จะไม่ยอมให้สติพลั้งเผลอจากคำบริกรรมนั้นเลย...” ด้วยความมุ่งมั่นจริงจัง จิตก็เป็นสมาธิไม่เสื่อมอีกต่อไป

เพราะ เหตุทำกลด ทำให้สมาธิของท่านเริ่มเสื่อมลง “...เป็นสภาวะที่จิตรู้สึกเข้าสมาธิไม่ค่อยสนิทเหมือนที่เคยเป็นมา บางครั้งเข้าสงบได้ แต่บางครั้งเข้าไม่ได้ ภาวะเสื่อมนี้ มันถึงขนาดจะเป็นจะตายจริงๆ เพราะทุกข์มาก เหตุที่ทุกข์มาก เพราะได้เคยเห็นคุณค่าของสมาธิที่แน่นปึ๊งมาแล้ว และก็กลับเสื่อมเอาชนิดไม่มีอะไรติดเนื้อติดตัวเลย มีแต่ฟินแต่ไฟเผาหัวใจตลอดเวลา ทั้งวันทั้งคืน ทั้งยืนทั้งเดิน ทั้งนั่งทั้งนอน จึงเป็นทุกข์ เพราะอยากได้สมาธินั้นกลับมา ก็เป็นมหันตทุกข์จริงๆ”

โหมเร่งความเพียรเต็มกำลัง นั่งสมาธิตลอดรุ่ง

พรรษาที่ ๑๐ จำพรรษาที่บ้านนามน จังหวัดสกลนคร เป็นปีที่ ๒ ของการไปอยู่กับท่านพระอาจารย์มั่น ในพรรษานี้ท่านเร่งความเพียรอย่างเต็มเหนี่ยวยิ่งกว่าธรรมดา หักโหมทั้งร่างกายและจิตใจ กลางวันไม่นอนเลย เว้นแต่วันที่นั่งสมาธิตลอดรุ่ง วันนั้นจึงจะยอมให้พักกลางวัน ถ้าวันไหนทำความเพียรธรรมดาๆ กลางวันท่านจะไม่ยอมพักเลย ในคืนที่นั่งสมาธิตลอดรุ่งนั้น ท่านจะไม่ยอมให้พลิกเปลี่ยน หรือขยับแข้งขาใดๆ ความทุกข์ทรมานที่ปรากฏนั้น ท่านเล่าว่า

“...เหมือนกับก้นมันพองไปหมด กระดูกเหมือนจะแตกทุกข้อทุกท่อน กระดูกมันต่อกันตรงไหน หรือแม้แต่ข้อมือเหมือนมันจะขาดจากกัน ทุกขเวทนาความเจ็บปวดเวลาขึ้น มันขึ้นหมดทุกอย่างทุกแง่ทุกมุมในร่างกายเลย...”

การโหมความเพียรหลายต่อหลายครั้ง นั่งสมาธิตลอดรุ่ง ๙ คืน ๑๐ คืน เช่นนี้ ทำให้ก้นของท่านถึงกับพอง และแตกเผลาะเปื้อนใส่สบงเลยทีเดียว แต่ท่านได้เห็นความอัศจรรย์ของจิต ก็ตอนต่อสู้กับเวทนาจากการนั่งตลอดรุ่งนี้เอง ดังนั้น ท่านที่สามารถพิจารณาทุกขเวทนาจนถึงความจริงของกาย ของเวทนา ของจิตได้ ย่อมเห็นธรรมอย่างประจักษ์ใจ

ติดสมาธิอยู่ ๕ ปี

ในระยะนั้น สมาธิของท่านมีความแน่นหนามั่นคงมาก ถึงขนาดที่ว่า จะให้แน่วอยู่ในสมาธิสักกี่ชั่วโมงก็ได้ และเป็นความสุขอย่างยิ่ง ไม่อยากจะออกยุ่งกับอะไร มีความพอใจกับการที่จิตหยั่งลงสู่ความรู้อันเดียวแน่วแน้อยู่อย่างนั้น สุดท้ายก็นึกว่า ความรู้เด่นๆนี้เองจะเป็นนิพพาน ท่านติดสุขในสมาธิอยู่เช่นนี้ ถึง ๕ ปีเต็ม จนท่านพระอาจารย์มั่น ต้องใช้อุบายฉลาดออกมา “ท่านจะนอนตายอยู่นั้นหรือ? ท่านรู้ไหม? สุขในสมาธิเหมือนเนื้อติดฟัน ท่านรู้ไหม? สมาธิของพระพุทธเจ้าสมาธิต้องรู้สมาธิ ปัญญาต้องรู้ปัญญา อันนี้มันเอาสมาธิเป็นนิพพานเลย มันบ้าสมาธินี้ สมาธินอนตายอยู่นี้หรือ? เป็นสัมมาสมาธินะ”

เพลินทางด้านปัญญา

พอออกจากสมาธิด้วยอำนาจธรรมอันแผ่ตร้อนของท่านพระอาจารย์มั่นเช่นเอาอย่าง หนัก ก็พิจารณาทางด้านปัญญาอย่างรวดเร็ว หมุนตัวทั้งกลางวันกลางคืนไม่ได้หลับได้นอน ก็มาตำหนิสมาธิ ว่านอนตายอยู่เปล่าๆไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร อันที่จริง ถ้าพอดี สมาธิก็เป็นเครื่องพักจิต เป็น

เหมือนหินลับปัญญาให้แหลมคม ท่านพระอาจารย์มั่นจึงเช่นเอาอีกว่า “ นันละ มันบ้ำสังขาร บ้ำหลงสังขาร” เพราะใช้สังขารจนเลยเถิดเกินประมาณ สังขารก็กลายเป็นสมุทัย หากใช้ให้พอเหมาะพอดี สังขารจึงเป็นมรรคฆาภิเลส

พิจารณาผ่านกามราคะ

ท่านพิจารณาด้านอสุภะ มองดูคนมีแต่หนังห่อกระดูก มีแต่เนื้อแต่หนังแดงโรไปหมด ราคะนี้ไม่ปรากฏเลย ค่อยหมดไปๆ โดยไม่บอกกาล บอกเวลา บอกสถานที่ ว่าหมดไปขณะนั้น เวลานั้น ท่านจึงต้องพลิกเอาสุภะ เดินจงกรมเอารูปสวยงามๆเข้ามาบังคับติดแนบกับตัวเอง ท่านเอาวิธีการนี้มาปฏิบัติได้ ๔ วันเต็มๆ พอคืนที่ ๔ สัก ๓-๔ ทุ่มล่องไปแล้ว มันมีลักษณะยุบยับภายในจิต เหมือนจะกำหนดในรูปสวยงามๆ นัน แสดงว่ายังไม่สิ้น จากนั้น ก็นั่งกำหนดอสุภะไว้ตรงหน้า ตั้งให้คงที่อยู่อย่างนั้น แล้วจิตเพ่งดูด้วยความมีสติจดจ่อ ดูว่า กองอสุภะนี้จะเคลื่อนที่หรือ เปลี่ยนตัวไปไหนมาไหน พอกำหนดเข้าไป อสุภะที่ตั้งอยู่ตรงหน้านั้น มันถูกจิตกลืนเข้ามา อมเข้ามาหาจิต สุดท้ายเลยรู้เห็นว่า เป็นจิตเสียเองเป็นตัวอสุภะนั้นนะ จิตตัวไปกำหนดว่าอสุภะนั้นนะ มันกลืนเข้ามาๆ เลยมาที่จิตเสียเองไปเป็น สุภะ และ อสุภะ หลอกตัวเอง จิตก็ปล่อยผลัะทันที่ ปล่อยอสุภะ ข้างนอกว่า เข้าใจแล้วทีนี้ เพราะมันขาดจากกัน มันต้องอย่างนี้สิ

มหาสติมหาปัญญา

ตอนที่จิตว่างเต็มที่ ความรู้อันนี้จะเด่นเต็มที่ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันรู้รอบหมดแล้ว มันปล่อยของมันหมดไม่มีอะไรเหลือ เหลือแต่ความรู้นี้อย่างเดียว มันมีความปฏิบัติอ้อยอิ่งอยู่อย่างละเอียดสุขุม มันมีความดูดีติดอยู่กับความรู้นี้อย่างเดียว พออาการใดๆ เกิดขึ้นปั๊บ มันก็ดับพร้อม ถ้าครั้งพุทธกาล เรียกว่า มหาสติมหาปัญญา แต่สมัยทุกวันนี้ เรียกว่า สติปัญญาอัตโนมัติก็เหมาะสมกันแล้ว จิตดวงนี้ถึงได้เด่น และสว่างไปหมด ท่านนำเรื่องนี้ไปเล่าถวายท่านพระอาจารย์มั่น ท่านก็พูดอย่างซึ่งข้งตั้งตั้งว่า “เออ! ถูกต้องแล้ว ได้หลักได้เกณฑ์แล้วอย่างนี้ละ... ผมเป็นที่ถ้าสาริกา เป็นอย่างท่านมหานี้ละ เอาเลยได้การ”

ดับวิชาทำลายทรงขังแห่งวิญญู

พรรษาที่ ๑๖ เป็นปีที่ ๙ แห่งการออกปฏิบัติ ณ วัดดอยธรรมเจดีย์ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ค่ำเดือนดับ แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ เวลา ๕ ทุ่มตรง เป็นคืนแห่งความสำเร็จ ระหว่างกิเลสกับธรรมภายในใจตัดสั่นกันลงได้ ท่านได้เมตตาเล่าขณะจิตตอนนั้นว่า

พอสติปัญญาเริ่มหันความสนใจเข้ามาพิจารณาจิตดวงนี้ ความรู้ชนิดหนึ่งที่ไม่คาดไม่ฝันก็ผุดขึ้นมาภายในใจว่า “ความเศร้าหมองก็ดี ความผ่องใสก็ดี ความสุขก็ดี ความทุกข์ก็ดี เหล่านี้เป็นสมมุติทั้งสิ้น และเป็นอนัตตาทั้งมวลนะ” เท่านั้นแล สติปัญญาก็หยั่งทราบทั่ว จิตที่ถูกอวิชชาครอบงำอยู่นั้นว่า เป็นสมมุติที่ควรปล่อยวางโดยถ่ายเดียว ไม่ควรยึดถือเอาไว้

หลังจากความรู้ที่ผุดขึ้นบอกเตือนสติปัญญาผู้ทำหน้าที่ตรวจตราอยู่ขณะนั้น ผ่านไปครู่เดียว จิตและสติปัญญา เป็นราวกับว่า ต่างวางตัวเป็นอุเบกขามัชฌิมา ไม่กระเพื่อมตัวทำหน้าที่ใดๆ ในขณะที่จิตเป็นกลางๆ ไม่จดจ่อกับอะไร ไม่เผลอส่งใจไปไหน ปัญญาก็ไม่ทำงาน สติก็รู้อยู่ตามธรรมดาของตนไม่จดจ่อกับสิ่งใด ขณะจิต สติ ปัญญา ทั้งสามเป็นอุเบกขามัชฌิมานั้นแล เป็นขณะที่โลกธาตุภายในจิต อันมีอวิชชาเป็นผู้เรื่องอำนาจ ได้กระเทือนและขาดสะบั้นบรรลัยลงจากบัลลังก์คือใจ กลายเป็นวิสุทธิจิตขึ้นมาแทนที่

ฝึกตนเองดีแล้ว จึงฝึกผู้อื่น ชื่อว่า ทำตามพระพุทธเจ้า

หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ถือเป็นปูชนียบุคคลที่สำคัญยิ่งในพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มีคุณูปการต่อชาวไทยอย่างใหญ่หลวง ข้อวัตรปฏิบัติอันหมดจดงดงามย่อมเป็นเนติแบบอย่างที่ดี แก่อนุชนรุ่นหลังได้ เจริญรอยตาม การทำอัฐตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ตน ก็ถึงที่สุดแล้ว โดยอยู่จบพรหมจรรย์เสร็จกิจในพระพุทธศาสนาบรรลุคุณธรรมขั้นสูงสุด การทำอัฐตถจริยา คือ การสงเคราะห์ญาติมิตร ก็ถึงที่สุดแล้ว โดยเทศนาอบรมพระเณร และโปรดโยมมารดา จนตั้งอยู่ในอริยมุมิ การทำโลกตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโลก ก็ถึงที่สุดแล้ว ด้วยเมตตาธรรมอันเปี่ยมล้นแผ่ไปในเหล่าสรรพสัตว์ ดังเช่น การช่วยเหลือ โรงพยาบาล หน่วยงานราชการ โรงเรียน ต่างๆ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบทุกข์ภัย การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การจัดตั้งเครือข่ายสถานีวิจัย

เสียงธรรมเพื่อประชาชน และที่สำคัญยิ่งคือ เทศนาธรรมที่ตรงแนวต่อมรรคผลนิพพาน ถือเป็นธรรมสมบัติอันล้ำค่า ที่องค์หลวงตาได้มอบไว้แก่ปวงศิษย์ทุกคน

แม้ในวาระสุดท้าย ที่ดับขันธเข้าสู่พระนิพพาน กระแสแห่งเมตตาธรรมขององค์หลวงตายังคงแผ่ซ่านปกคลุมไปทั่วผืนแผ่นดินไทย หลวงตาเคยพูดไว้ “ศพของเราจะเผาด้วยฟืน ส่วนเงินให้เอาไปซื้อทองคำเข้าสู่คลังหลวง” พวกเราเคยได้ยินคำพูดเช่นนี้ที่ไหนบ้าง? ไม่เคยได้ยินใครพูดเช่นนี้มาก่อนเลย แต่หลวงตาซึ่งอยู่ในวัยอันชราภาพมากแล้ว กลับพูดได้อย่างองอาจกล้าหาญและไม่สะทกสะท้าน

ท่านเป็นพระมหาเถระที่มีคุณูปการต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง มีลูกศิษย์ลูกหาเคารพนับถือมากมาย ใช่แต่เท่านั้น หลวงตา ยังเป็นท่านพ่อ “ของมูลกระหม่อมน้อย” เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ดังนั้น หากจะกระทำการใดๆ เพื่อความยิ่งใหญ่แบบโลกๆแล้ว จะให้ยิ่งใหญ่ขนาดไหนก็สามารถทำได้

แต่มาบัดนี้ สิ่งที่น่าทึ่งที่ปรากฏท่าทายเป็นต่อสายตาของพวกเราทุกคน กลับเป็นเชิงตะกอนแบบสมถะเรียบง่าย แต่สง่างามและภูมิฐานอยู่ในที่ จิตภาสานอันเป็นที่ตั้งสรีระสังขารขององค์หลวงตา จะกลายเป็นภาพความงามที่ประทับอยู่ในความทรงจำของปวงศิษย์ทุกคน และตรึงทุกสายตาให้หยุดนิ่ง เมื่อยามได้ประสบพบเห็น

หลวงตาได้ใช้สรีระสังขารของท่าน หล่อหลอมหัวใจของคนไทยทั้งชาติ ให้เป็นหนึ่งเดียว กลายเป็นทองคำศักดิ์สิทธิ์ ประดิษฐานในคลังหลวง เปล่งรัศมีเหลืองอร่ามงามตระการตา มอบเป็นของขวัญชิ้นสุดท้าย คือ “หัวใจทองคำ” แก่ลูกหลานชาวไทย ให้ช่วยกันปกป้องคุ้มครอง “คลังหลวง” ให้อยู่คู่ชาติไทย ไปตลอดอนันตกาล

บัดนี้ หลวงตาได้ละสังขาร เข้าสู่แดนอมตะมหานิพพาน ลาลับจากพวกเราไป ไปแล้วไปลับไม่หวนคืนกลับ พวกเรามาส่งท่าน ณ จุดสุดท้ายปลายแดน อันเป็นรอยต่อระหว่างสมมุติ กับ วิมุติ เมื่อหวนรำลึกถึงคำกล่าวขององค์หลวงตาที่ว่า

“เวลาที่มีชีวิตอยู่นี้ เราจะทำความดีให้โลกทั้งหลายได้เป็นคดีตัวอย่างอันดีงาม และทำความเมตตาสงสารต่อโลก เพราะหลังจากนี้แล้ว...เราตายแล้ว...เราจะไม่กลับมาเกิดในโลกนี้อีกต่อไป เป็นตลอดอนันตกาล”

นี่...ช่างเป็นคำกล่าวที่องอาจกล้าหาญ ดุจพระยาไกรสรสีหราชผู้เป็นจอมไพร่ บันลือสีหนาทด้วยอานุภาพอันยิ่งใหญ่ ฝึกฝนผู้เฒ่าในวัยอันชราภาพมากแล้ว ได้ประกาศแสนยานุภาพแห่งพระพุทธศาสนา ด้วยเมตตาธรรมอันบริสุทธิ์ล้ำค่าไม่มีประมาณ ก่อให้เกิดคุณูปการแผ่ไปในเหล่าสรรพสัตว์ เปรียบหยาดน้ำฝนตกจากนภากาศ รดราดผืนพสุธาอันแห้งผาก...ให้ชุ่มฉ่ำเย็น ฉะนั้น

พ่อแม่ครูอาจารย์... องค์หลวงตา...ของปวงศิษย์ทุกคน ผู้เปรียบประดุจ รมโพธิ์แก้ว รมไทรทอง ที่ให้ความร่มเย็นแก่ปวงศิษย์มาช้านาน พลันมาละสังขาร ลาลับจากพวกเราไป ช่างยากเย็นยิ่งนัก ที่จะข่มจิตหักใจ หักห้ามน้ำตามิให้หลังไหล ศิษย์ทั้งหลายจะขอปฏิบัติบูชา ตามรอยบาทขององค์หลวงตา เข้าสู่พระนิพพานเมืองแก้วให้จงได้ พ่อแม่ครูอาจารย์...หลวงตา... ได้ดับขันธปรินิพพานจากไปแล้ว เหลือไว้แต่ พระคุณนามอันเพริศแพร้วบรรเจิดจ้า กิตติศัพท์อันงามเฟื่องฟุ้งทั่วไตรโลกา เปล่งรัศมีธรรมงามสง่า ให้โลกนี้ได้รำลึกว่า นี่คือ หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ผู้เป็นมหาบุรุษรัฐอัครรย์ยิ่งใหญ่ ผู้ทรงคุณธรรมอันล้ำเลิศ มีคุณูปการแผ่ไปในไตรโลกธาตุ ไม่มีผู้ใดเสมอเหมือน ผู้เหยียบแผ่นดินสะท้านสะเทือน...

ประวัติวัดป่าบ้านตาด

วัดป่าบ้านตาด เริ่มก่อตั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๙๘ ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ ประกาศตั้งขึ้นเป็นวัดในพระพุทธศาสนา เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๓ ให้ชื่อว่า **วัดเกษรศีลคุณ** ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในนาม **วัดป่าบ้านตาด**

ตั้งอยู่ ณ หมู่บ้านบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ห่างจากตัวเมืองอุดรธานีไปทางทิศใต้ ประมาณ ๑๖ กิโลเมตรโดยมีศรีธาตุญาติโยมชาวบ้านตาดถวาย พื้นที่ในกำแพงล้อมรอบประมาณ ๑๖๓ ไร่ และบริเวณรอบกำแพงที่มีผู้ซื้อที่ถวายอีกหลายแปลง ตลอดทั้งทางวัดซื้อที่

เพิ่ม อีกประมาณ ๑๔๐ ไร่ รวมประมาณ ๓๐๐ ไร่ เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม อันสงบเรียบง่าย ร่มครึ้มไปด้วยต้นไม้สูงใหญ่นานาพันธุ์ เป็นสถานที่พึ่งพิงของสัตว์น้อยใหญ่ ในเขตอภัยทานหลากหลายชนิด อาทิ ไก่ป่า กระรอก กระแต กระต่าย เต่า แย้ นก ฯลฯ

เมื่อ ก้าวย่างเข้าสู่บริเวณวัด จะพบศาลาการเปรียญซึ่งเป็นศาลาไม้หลังใหญ่ เดิมทีเป็นศาลาชั้นเดียวยกพื้นเตี้ย แต่ภายหลังถูกยกให้สูงขึ้น ๒ ชั้น เพื่อจะใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ด้านบนศาลานั้น ให้เป็นที่ประดิษฐาน ของ

พระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่เป็นพระประธานของวัด ใช้เป็นที่แสดงธรรมอบรมแก่พระภิกษุสามเณรในวัด ตลอดจนเป็นที่ประชุมทำสังฆกรรมร่วมกัน เช่น สวดพระปาฏิโมกข์ อธิษฐานเข้าพรรษา สวดปวารณา และกรานกฐิน เป็นต้น คู่ด้านขวาขององค์พระประธาน นั้น เป็นที่ประดิษฐานอัฐิธาตุของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ซึ่งเป็นพระอาจารย์ของหลวงตามหาบัว รวมทั้งอัฐิธาตุของครูบาอาจารย์องค์อื่นๆ ส่วนด้านล่างศาลานั้นใช้เป็นที่สำหรับฉันภัตตาหารเช้า สถานที่ที่หลวงตามหา

บวชใช้ในการแสดงธรรมเทศนาและปฏิสันถารกับศรัทธาฆราวาส ญาติโยม ที่มาจากทุกสารทิศอย่างไม่ขาดสายไม่เว้นแต่ละวัน

สำหรับศาลาใหญ่ด้านนอกกำแพงนั้น สร้างเสร็จเมื่อปลายปี ๒๕๔๔ มีศรัทธาญาติโยมขอสร้างถวาย หลวงตา ท่านพิจารณาแล้ว เพราะเกี่ยวกับงานช่วยชาติที่จัดหลายๆ ครั้ง เช่น กฐินช่วยชาติเป็นต้น ญาติโยมจากทุกสารทิศไม่มีที่พักอาศัย และที่ร่มบังในเวลามีงานแต่ละวาระ

จึงเมตตาให้สร้างเพื่ออาศัยประโยชน์จากจุดนี้

กุฏิของพระภิกษุสามเณรแต่ละรูป เป็นกุฏิเรียบง่าย พอแก่การบังแดด ลม ผน จะสูงจากพื้นดินประมาณ ๑ เมตร เพื่อกันการรบกวนจากสัตว์เลื้อยคลาน ความชื้นจากพื้นดิน ฯลฯ มีขนาดเพียงพอ สำหรับอยู่เพียงองค์เดียว ฝาผนังส่วนใหญ่ใช้จีวรเก่าซึ่งแทน เพื่อกันลม กันฝน ใช้มุ้งกมลาไยน์ ภายในกุฏิจะมีเพียงกมลาไยน์ เสื้อปูนอน ผ้าห่ม เครื่องอัฐฐบริวาร ตะเกียงหรือเทียนไข และของใช้ ที่จำเป็นอื่นๆ ด้านหัวนอนจะมีพระพุทธรูปหรือรูปครูบาอาจารย์ติดไว้ เพื่อกราบไหว้บูชาเป็นกำลังใจในการบำเพ็ญภาวนา ทุกกุฏิจะมีทางเดินจงกรมอย่างน้อย ๑ เส้น ยาวประมาณ ๒๕ ก้าว อยู่ใต้ร่มไม้คุ้มร่มเย็น ในยามค่ำคืนการเดินจงกรม จะใช้โคมเทียนจุดสว่างพอให้เห็นทาง กุฏิแต่ละหลัง จะมองไม่เห็นกันประหนึ่งว่า อยู่ท่ามกลางป่าเพียง องค์เดียว เพื่อให้สปปายะสะดวกในการบำเพ็ญ สมณธรรม

กุฏิที่สร้างถาวรมีอยู่รวมประมาณ ๑๐ กว่าหลัง เป็นกุฏิของหลวงตา ภิกษุสูงอายุ กุฏิของญาติโยมตามปกติญาติโยมทั้งหญิงและชายมักมาขออยู่พัก ปฏิบัติธรรมภาวนา เป็นช่วงเวลาสั้นๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง ประมาณ ๕๐-๑๐๐ คน จัดแยก เขตกันระหว่างพระภิกษุสามเณร ญาติโยมชาย และหญิงอย่างเป็นระเบียบ

สำหรับวัดป่าบ้านตาดนี้ หลวงตาท่านเน้นย้ำถึงเรื่องมหา
ภัย ๕ ประเภทที่ไม่ให้พระเกี่ยวข้องเด็ดขาด คือ
หนังสือพิมพ์ วิทยู โทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท เพราะเป็น
อุปสรรคต่อการบำเพ็ญสมณ ธรรมโดยตรง อีกทั้งไฟฟ้า
ก็ไม่ให้ต่อเข้ามาในวัด มีเพียงเครื่องปั่นไฟ เพื่อใช้ในบาง
กาล ที่ประชาชนมาทำบุญมาก เป็นกรณีพิเศษในวัน
สำคัญทางศาสนาเท่านั้น

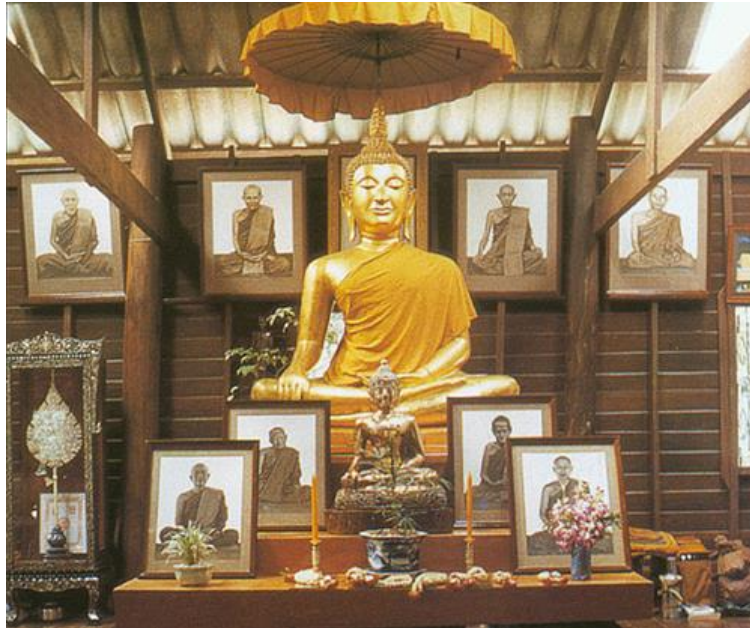

กิจวัตรประจำวันหลักของพระเณรก็คือ การนั่งสมาธิภาวนา เดินจงกรม เพื่อฝึกสติปัญญา และ
ชำระกิเลสตัวร้อนรุ่มกระวนกระวายภายในจิตใจให้เหือดแห้งไป พระในวัดนี้จะไม่รับกิจนิมนต์ ไป
ฉันในที่ต่างๆ เพื่อมีเวลาสำหรับบำเพ็ญเพียรภาวนาเพียงอย่างเดียว

ที่วัดป่าบ้านตาดปัจจุบัน (ปี ๔๔) ในพรรษามีพระเณรจำพรรษา ๔๙ รูป สามเณร ๑ รูป นอก
พรรษามีพระภิกษุสามเณรอาคันตฤเข เข้ามาพักศึกษาข้อวัตร ปฏิบัติเพิ่มขึ้นรวมเป็น ๕๐-๖๐
รูปเป็นประจำ สำหรับในยามเช้าก่อนออก บิณฑบาตทั้งพระและเณรต่างช่วยกันขัดถูขัดกวาด
ศาลาและบริเวณรอบๆ เสร็จแล้วเข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน ระยะทางไปกลับประมาณ ๓
กิโลเมตร ขากลับแวะรับบาตรที่หน้าวัดอีกครั้งหนึ่ง และในช่วงประมาณ บ่าย ๓ โมงเย็น ท่านก็จะ
ออกมาทำข้อวัตรขัดถู กุฏิ ศาลา บริเวณวัด ทำความสะอาด ห้องน้ำห้องส้วม
อย่างพร้อมเพรียงกัน

หลวงตาได้ พยายามสอนพระเณรอยู่เสมอ ในเรื่อง ความเรียบง่าย มกน้อยสันโดษ การใช้สอย
ปัจจัยสี่ที่ศรัทธาญาติโยมถวายมานั้น ให้เป็นไปด้วยความประหยัด ใช้สอยในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น
หลายท่านที่ตั้งใจจะมากกราบหลวงตาที่วัด อาจจะแปลกใจหากไม่พบป้ายชื่อวัด แต่นั่นก็อาจจะทำ
ให้หลายคนได้นึกคิดจาก ปริศนาธรรมนี้ว่า หลวงตาท่านทำมีความหมายอย่างไร หลายคนอาจจะ
ตีความหมายไปต่างๆ นานา มีบางท่านตีความหมายนี้ ซึ่งดูเหมือนจะเข้าที่ที่สุดว่า การเดินทาง ถ้า
เดินตามแผนที่ที่บอกเป็นระยะ ว่าเส้นทางจะผ่านจุดที่สำคัญจุดไหนบ้าง เป็นลำดับ จนกระทั่งการ
เดินทางตามเส้นทางไปถึงจุดหมาย ถึงแม้จุดหมายจะไม่มีชื่อบอกก็ตาม ทุกคนที่เดินทางไปก็จะ

ทราบเองว่า ถึงจุดหมายหรือยัง ซื่อก็ก็น่าเป็นอีกต่อไป หรือเส้นทางไปสู่วิมุตตินิพพานก็เช่นกัน ปฏิบัติไปตามหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าวางไว้ เมื่อไปถึงแล้วก็น่าเป็นจะต้องถามใครว่าถึงจุดหมายหรือไม่ ปริศนาธรรมนี้ อาจทำให้ผู้มีปัญญาทั้งหลายพอจะทราบว่า หลวงตาท่านสอนอะไร ตั้งแต่เริ่มก้าวเข้ามาในวัดนี้....

พระประธานบนศาลาวัดป่าบ้านตาด

วัดแสงธรรมวังเขาเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

พระอาจารย์โสภา สมโณ ประธานสงฆ์วัดแสงธรรมวังเขาเขียว ผู้ดำริในการสร้างพระมหาเจดีย์ศรีแสงธรรมวิสุทธิมิ่งคล อุปลสมบทครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๗ ที่จังหวัดสุรินทร์ และได้เดินทางจุดธูป จากจังหวัดสุรินทร์ ไปถึงจังหวัดเชียงใหม่ ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง ๑ เดือน ๒๕ วัน ภายหลังจากได้ยุติชีวิตอีกครั้งเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๒ โดยมีพระสุธรรมคณาจารย์ (หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ) เป็นพระอุปัชฌาย์ อีก ๖ วันต่อมาจึงเดินทางไปอยู่ศึกษากรรมฐาน ณ วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี เป็นเวลา ๑๐ ปี จึงออกจากวัดป่าบ้านตาดวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๒ แล้วไปอยู่ที่วัดป่าบ้านทัพไทย หมู่ที่ ๑๐ ต.สนม อ.สนม จ.สุรินทร์

ปีพ.ศ.๒๕๔๙ พระอาจารย์โสภา มีอาการอาพาธจึงเดินทางมาจำพรรษาบนเขาสลัดได อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา เพราะสถานที่แห่งนี้นอกจากอากาศสัปปายะต่อธาตุขันธ์แล้วยังดีต่อการภาวนา แต่เนื่องจากสถานที่นี้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทำให้ไม่สามารถอยู่ถาวรได้ พระอาจารย์ท่านจึงคิดหาสถานที่ที่ไม่ไกลจากบริเวณนี้มากนักอยู่แทน ประกอบกับท่านเกิดนิมิตฝันว่า แבקบาทระสพายกลดไปถึงภูเขาสองลูก เมื่อไปยืนหน้าภูเขาก็กปรากภูมิภาษาเขมรขึ้นมาซึ่งแปลเป็นคำภาษาไทยว่า “กระเทือนเลื่อนลั่น” องค์ท่านเองก็ไม่ทราบว่านิมิตนี้หมายถึงกระเทือนเลื่อนลั่นทางดีหรือทางไม่ดีอย่างไร

วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๐ พระอาจารย์โสภา ได้มาพบที่ดินบริเวณที่ตั้งวัดในปัจจุบันมองเห็นภูเขาเขียวเหมือนกับที่เคยนิมิตเห็นภูเขาสองลูกมาก่อน จึงคิดทำอาศรมสำหรับพักอาศัยชั่วคราว

วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๐ พระชินวงศาจารย์ เจ้าคณะอำเภอปักธงชัย-วังน้ำเขียว (ธรรมยุต) ออกหนังสือรับรองที่พัทสงฆ์ ที่ จอ. ๐๒/๒๕๕๐

เจ้าของบ้านไร่ปลายตะวันซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่พัทสงฆ์บอกถวายไม่ แต่พระอาจารย์โสภาท่านก็บอกปิดถึง ๓ ครั้ง อยู่มาวันหนึ่งพระอาจารย์ท่านเกิดนิมิตฝันว่า พ่อแม่ครูอาจารย์หลวงตาพระมหาบัว นิ่งรณมาจอดในบริเวณที่พัทสงฆ์แห่งนี้ ท่านจึงให้พระอาจารย์อำนาจ สุขวัฑฒโน ไปพิจารณาดูว่าไม้นั้นจะสามารถเกิดประโยชน์แก่สมณธรรมอย่างใดได้บ้าง พระอาจารย์อำนาจพิจารณาเห็นว่าไม้นั้นสามารถทำเสาได้ ๓๒ ต้น พระอาจารย์โสภาท่านใคร่ครวญเกี่ยวกับนิมิตที่พ่อแม่ครูอาจารย์หลวงตาพระมหาบัว นิ่งรณมาจอดในบริเวณที่พัทสงฆ์แห่งนี้ ดังนั้นท่านจึงดำริให้นำไม้นั้นมาสร้างศาลาโดยใช้เวลาเพียง ๔ เดือน

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นวันที่ฉลองศาลาเสร็จเพียง ๑๕ วันและเป็นวันที่พ่อแม่ครูอาจารย์หลวงตาพระมหาบัว นิ่งรณมาที่พัทสงฆ์แห่งนี้เป็นครั้งแรกเหมือนกับในนิมิต ท่านอาจารย์จึงทราบทันทีว่า “กระเทือนเลื่อนลั่น” นั้นหมายความว่าอย่างไร

วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๓ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ประทานนามวัดว่า “วัดแสงธรรมวังเขาเขียว” พร้อมทั้งประทานพรว่า ขอวัดที่ให้นามแล้วนี้ จงอำนวยประโยชน์เป็นที่พักผ่อน ปฏิบัติธรรม สงบกาย สงบใจ เจริญเป็นอุดมมงคล ให้เกิดความสวัสดิแก่พระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ตลอดจีวรกาล

วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เรื่องตั้งวัดในพระพุทธศาสนา อาศัยความตามข้อ ๔ แห่งกฏกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนามีนามว่า “วัดแสงธรรมวังเขาเขียว” ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

วัดแห่งนี้ตั้งอยู่เลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๑๙ บ้านบุตะโกเมืองใหม่ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ถนนสายกบินทร์บุรี – นครราชสีมา แยกตรงถนน กม. ๖๖ เข้าไปประมาณ ๑ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๓๗ ไร่ แปลงที่ใช้ก่อสร้างวัด ๒๓ ไร่ และแปลงที่ใช้ก่อสร้างพระมหาเจดีย์ศรีแสงธรรมวิสุทธิมงคล ๑๓ ไร่เศษ พระอาจารย์โสภา สมโณ เป็นประธานสงฆ์ พระวีรพล ดิกขวิโร เป็นเจ้าอาวาส แต่ปัจจุบัน มีพื้นที่วัดมากกว่าเดิม เนื่องจากศรัทธาญาติโยมได้ถวายเพิ่มให้แก่ทางวัด

ข้อวัตรวัดแสงธรรมวังเขาเขียว

- ๐๔.๐๐ น. ทำวัตรเช้าเสร็จแล้วทำความสะอาดศาลา
- ๐๕.๓๐ น. ออกบิณฑบาต
- ๐๗.๐๐ น. บิณฑบาตเสร็จ กลับถึงวัดขึ้นศาลา-ฟังพระอาจารย์เทศน์-ฉันจังหัน
หลังจากนั้นเสร็จ-ล้างบาตร-ทำความสะอาดโรงล้างบาตรและศาลาและ
กุฏิพระอาจารย์-พับเก็บจีวร-แยกย้ายเข้ากุฏิปฏิบัติภาวนาตามอัธยาศัย
- ๑๒.๓๐ - ๑๔.๐๐ น. ช่วงเวลาที่สามารถมาฉันน้ำปานะได้
- ๑๕.๐๐ น. ปิดตาด-ทำความสะอาดศาลาและกุฏิพระอาจารย์-ล้างห้องน้ำ
หลังจากนั้นแยกย้ายทำภารกิจส่วนตัว
- ๑๙.๐๐ น. ทำวัตรเย็น
- ๒๐.๐๐ - ๒๑.๓๐ น. วันธรรมดา นั่งภาวนาเปิดกัมมัทเทศน์หลวงตา
ถ้าเป็นวันพระ พระอาจารย์ท่านจะขึ้นเทศน์
หลังจากนั้นแยกย้ายกันภาวนาตามอัธยาศัย

พระอาจารย์โสภา สมโณ ประธานสงฆ์วัดแสงธรรมวังเขาเขียว

ประวัติโดยย่อ

ท่านพระอาจารย์โสภา อุปสมบทครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๗ ที่วัดบ้ายฝ่ายมหานิกายใน จ.สุรินทร์ และได้เดินทางจุดธูปจาก จ.สุรินทร์ มาพักที่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ประมาณ ๓ เดือน จากนั้นจึงเดินทางไปนมัสการพระธาตุดอยสุเทพ จ.เชียงใหม่ ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง ๑ เดือน ๒๕ วัน และได้ไปกราบรับฟังข้อธรรมข้อธรรมจากหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ วัดดอยแม่ปั๋ง จ.เชียงใหม่ ทำให้เกิดศรัทธา จึงญัตติเป็นพระฝ่ายธรรมยุต ณ วัดป่าเจริญธรรม อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ ได้ ๕ พรรษา ภายหลังได้ญัตติซ้ำอีกครั้งเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๒ ณ วัดอรุณญวรพต อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย โดยมีพระสุธรรมคณาจารย์ (หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ) เป็นพระอุปัชฌาย์ อีก ๖ วันต่อมาจึงเดินทางไปอยู่ศึกษากรรมฐานกับหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน ณ วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี เป็นเวลา ๑๐ ปีจึงออกจากวัดป่าบ้านตาดวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๒ แล้วไปอยู่ที่วัดทัพไทย ต.สนม อ.สนม จ.สุรินทร์

ปี พ.ศ.๒๕๔๙ พระอาจารย์โสภา มีอาการอาพาธจึงเดินทางมาจำพรรษาบนเขาสลัดได อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา เพราะสถานที่แห่งนี้นอกจากอากาศสัปปายะต่อธาตุขันธ์แล้วยังดีต่อการภาวนา แต่เนื่องจากสถานที่นี้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทำให้ไม่สามารถอยู่ถาวรได้ พระอาจารย์โสภา ท่านจึงคิดหาสถานที่ที่ไม่ไกลจากบริเวณนี้มากนักอยู่แทน ประกอบกับท่านเกิดนิมิตฝันว่า..แบกบาตรสะพายกลดไปถึงภูเขาสองลูก เมื่อไปยืนหน้าภูเขาก็ปรากฏมีภาษาเขมรขึ้นมาซึ่งแปลเป็นคำภาษาไทยว่า “กระเทือนเลื่อนลั่น” องค์ท่านเองก็ไม่ทราบว่ามีนิตินี้หมายถึงกระเทือนเลื่อนลั่นทางดีหรือทางไม่ดีอย่างไร

เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๐ ท่านพระอาจารย์โสภิต ได้มาพบที่ดินบริเวณที่ตั้งวัดในปัจจุบันมองเห็นภูเขาเขียวเหมือนกับที่เคยนิมิตเห็นภูเขาสองลูกมาก่อน จึงคิดทำอาศรมสำหรับพักอาศัยชั่วคราว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๐ พระชินวงศาจารย์ เจ้าคณะอำเภอปักธงชัย-วังน้ำเขียว (ธรรมยุต) ออกหนังสือรับรองที่พักสงฆ์ ที่ จอ. ๐๒/๒๕๕๐ ภายหลังจากนั้นเจ้าของบ้านไร่ปลายตะวันซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่พักสงฆ์บอกถวายไม่ แต่พระอาจารย์โสภิต ท่านก็บอกบัตถถึง ๓ ครั้ง อยู่มาวันหนึ่งพระอาจารย์ท่านเกิดนิมิตฝันว่า.. พ่อแม่ครูอาจารย์องค์หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน นั่งรถมาจอดในบริเวณที่พักสงฆ์แห่งนี้ ท่านจึงให้พระอาจารย์อำนาจ สุขวัฑฒโน ไปพิจารณาดูว่าไม้นั้นจะสามารถเกิดประโยชน์แก่สมณธรรมอย่างใดได้บ้าง พระอาจารย์อำนาจพิจารณาเห็นว่าไม้นั้นสามารถทำเสาได้ ๓๒ ต้น ท่านพระอาจารย์โสภิต ได้พิจารณาใคร่ครวญเกี่ยวกับนิมิตที่พ่อแม่ครูอาจารย์หลวงตาพระมหาบัว นั่งรถมาจอดในบริเวณที่พักสงฆ์แห่งนี้ ดังนั้นท่านจึงดำริให้นำไม้นั้นมาสร้างศาลาโดยใช้เวลาเพียง ๔ เดือน

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นวันที่ฉลองศาลาเสร็จเพียง ๑๕ วันและเป็นวันที่พ่อแม่ครูอาจารย์องค์หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน นั่งรถมาที่ที่พักสงฆ์แห่งนี้เป็นครั้งแรก เหมือนกับในนิมิต ท่านอาจารย์จึงทราบทันทีว่า “กระเทือนเลื่อนลั่น” นั้นหมายความว่าอย่างไร

“..วันนี้มีคนมากมาย เต็มศาลาเลย พวกเราถ้ามีตาทิพย์เราจะได้เห็นคนเต็มแผ่นดิน เทวดาบนฟ้าเต็ม แต่นี่พวกเราพวกตาบอดไม่เห็น ยกแต่ว่าคนมากมายคนมากมาย เทวดามากกว่านี้อีกไม่เห็น พวกเราเข้าใจหรือเปล่าละ..” ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนาขององค์พ่อแม่ครูอาจารย์หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน แสดงธรรมโปรดญาติโยม ณ วัดแสงธรรมวังเขาเขียว จ.นครราชสีมา เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๓ เวลาประมาณ ๑๒.๕๐ น.

ความสัมพันธ์ระหว่างหลวงตาพระมหาบัว กับวัดแสงธรรมวังเขาเขียว

ปากช่อง-เขาใหญ่-เขาเขียว-เขาสะแกกราช ถึง อ.ปักธงชัย เป็นเส้นทางเดินธุดงค์ธรรมฐานของพระสายหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต อาทิ หลวงปู่สิงห์ ชันตยาโคม, หลวงปู่มหาปิ่น ปัญญาพโล, หลวงปู่ฝั้น อาจาโร, หลวงปู่คำดี ปภาโส, ท่านพ่อลี ธัมมธโร, หลวงปู่จันทร์ เขมปัตโต, หลวงปู่มี ญาณมุนี, หลวงปู่ทา จารุธัมโม เป็นต้น รวมถึงหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ขณะในวัยหนุ่มเมื่อมีเวลาว่างจากการศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดศรีวัลลี วัดศาลาทอง วัดสุทธจินดารวิหาร

ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๗๙-๒๕๘๒ องค์ท่านมักจะปลีกวิเวกมาปากช่อง-เขาใหญ่-เขาเขียว-เขาสะแก
ราช

การที่องค์หลวงตาอยู่ที่วัดป่าบ้านตาดจะมีผู้คนเดินทางมาหาตลอดเวลาทำให้ไม่มีเวลาได้
พักผ่อนซึ่งองค์ท่านจะได้พักผ่อนร่างกายต่อเมื่อเดินทางอยู่บนรถ เมื่อวัดแสงธรรมวังเขาเขียว
ก่อตั้งขึ้นโดยลูกศิษย์พระอุดมศีลธรรมฐาน หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน จึงเดินทางมาโดย
มุ่งหวังประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นดังนี้

๑. เพื่อเมตตาต่อคนกรุงเทพฯ คนภาคกลาง และคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ต้องการพบองค์ท่าน
จะได้ใช้เวลาเดินทางน้อยลงไม่ต้องเดินทางไปถึงจ.อุดรธานี

๒. เพื่อเมตตาต่อเทวดาบริเวณปากช่อง-เขาใหญ่-เขาเขียว-เขาสะแกราช สืบต่อปฏิบัติทา
หลวงปู่มั่น ที่เคยมาเมตตาเทวดาที่ถ้ำสาริกาซึ่งเป็นหัวหน้าเทวดาในบริเวณนี้ด้วย

๓. เพื่อเมตตาต่อลูกศิษย์ลูกหาได้มีกำลังใจในการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อไป พ่อแม่ครูจารย์
หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน เมตตาเดินทางมาวัดแสงธรรมวังเขาเขียว ตั้งแต่ครั้งแรกวันที่
๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงครั้งสุดท้ายวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓ รวมแล้ว ๒๖ ครั้ง

ครั้งสุดท้าย คือวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓ วันนั้นหลังจากที่องค์พระหลวงตามหาบัว
ฉันจังหันที่วัดป่าบ้านตาดเสร็จแล้ว องค์ท่านเดินทางมาวัดแสงธรรมวังเขาเขียว อำเภอมัญจาคีรี
จังหวัดนครราชสีมา ได้แสดงธรรมเทศนาโปรดฆราวาส โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า..

“วันนี้ได้มาพบกับพี่น้องทั้งหลายเต็มศาลาวัดนี้ เราก็พอใจกับพี่น้องทั้งหลาย แสดง
เรื่องธรรม มีธรรม ใจดีใจมีแต่ธรรมทั้งนั้นเต็มอยู่ที่นี่ วันนี้เรามาสู่ธรรมมาเห็นครูบาอาจารย์ แล้ว
ก็เห็นธรรมด้วยกัน เราก็พอใจ พี่น้องทั้งหลายก็คงจะพอใจ ไม่พอใจมาได้ มานี้แสดงว่า
พอใจมา เราก็พอใจเสียสละมาจากอุดรวัดป่าบ้านตาดก็ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ๔๐ นาที เกือบ ๔
ชั่วโมง มานี้เราก็เสียสละมา เราก็สบายมา แล้วมาพบพี่น้องทั้งหลาย อิกก็สมใจกับเราเสียสละ
เพื่อพี่น้องทั้งหลายเหมือนกัน นี่เราก็จะกลับหละ กลับวัดเราได้พบกันได้เห็นได้ยินได้ฟังเสียง
อรรถเสียงธรรม วันนี้ชื่นตาชื่นใจนะ ที่นี้กลับไปก็ด้วยความชุ่มเย็นในหัวใจเป็นบุญเป็นกุศล
หละ”

ในการมาครั้งสุดท้ายนี้องค์หลวงตาได้พูดบอกพระอาจารย์โสภิตว่า “เขาจะไปแล้วต้อง
ต่อไปเขาชิบได้ม้ออีก” (เราจะไปแล้วนะ ต่อไปเราจะไม่ได้ม้ออีก) หลังจากนั้นองค์หลวงตาได้
อาพาธและได้เข้าสู่อนุภาติเสสนิพพาน เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๔

เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๓ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหา
สังฆปริณายก ประทานนามวัดว่า “วัดแสงธรรมวังเขาเขียว” พร้อมทั้งประทานพรว่า ขอวัดที่ให้
นามแล้วนี้ จงอำนวยประโยชน์เป็นที่พักผ่อน ปฏิบัติธรรม สงบกาย สงบใจ เจริญเป็นอุดมมงคล
ให้เกิดความสวัสดิแก่พระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ตลอดจีวรกาล

วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เรื่องตั้งวัดใน
พระพุทธศาสนา อาศัยความตามข้อ ๔ แห่งกฏกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๗) ออกตาม
ความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนามีนามว่า
“วัดแสงธรรมวังเขาเขียว” ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป วัดแห่งนี้ตั้งอยู่เลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๑๙ บ้านบุตะโก
เมืองใหม่ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ถนนสายกบินทร์บุรี – นครราชสีมา แยกตรง
ถนน กม. ๖๖ เข้าไปประมาณ ๑ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๓๗ ไร่ แปลงที่ใช้ก่อสร้างวัด ๒๓ ไร่ และแปลง
ที่ใช้ก่อสร้างพระมหาเจดีย์ศรีแสงธรรมวิสุทธิมิ่งมงคล ๑๓ ไร่เศษ พระอาจารย์โสภิต สมณเณ เป็น
ประธานสงฆ์

การที่พ่อแม่ครูอาจารย์องค์หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ได้ให้ความเมตตาคุณ
ศิษย์และชาวบ้านทั้งที่อยู่ใกล้และอยู่ไกลอันนำมาซึ่งความปลาบปลื้มเป็นสุขแก่ทุกดวงใจ “ด้วย
สำนึกในพระสังฆคุณอันหาที่สุดประมาณมิได้ที่องค์ท่านเมตตาอบรมสั่งสอนคุณงามความดีทุกสิ่ง

ทุกประการ สอนกรรมฐานทางสู่มรรค ผล นิพพานอย่างแจ่มแจ้ง ทั้งสงเคราะห์โลกด้านต่างๆ และ
 ทั้งช่วยชาติไทยให้พ้นจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทำอย่างไรเราจึงจะตอบแทนพระคุณขององค์ท่าน
 ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมที่สุด” เมื่อคณะศิษย์มีโอกาสได้รับมอบอัฐิธาตุขององค์หลวงตา
 มหาบัว ญาณสัมปันโน จากวัดป่าบ้านตาด จักนำมาประดิษฐานไว้บนศาลาวัดแสงธรรมวังเขาเขียว
 เป็นการชั่วคราวเพื่อรอการสร้างพระมหาเจดีย์เพื่อบรรจุอัฐิธาตุเป็นการถาวรสืบไป

วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๔ ท่านพระอาจารย์โสภณ สมโณ คณะศิษยานุศิษย์ ผู้ใหญ่บ้าน
 พร้อมทั้งชาวบ้านหมู่บ้านบุตะโกเมืองใหม่ ได้ประชุมหารือการจัดทำประชาคมร่วมกันภายในวัด
 แสงธรรมวังเขาเขียว โดยข้อสรุปการทำประชาคม ทุกท่านยืนยันเจตนาเดิมที่จะสร้างอนุสรณ์ คือ
 พระมหาเจดีย์เพื่อบรรจุอัฐิธาตุขององค์หลวงตาฯ และเป็นเสมือนสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคณะศิษย์
 และชาวพุทธทั่วไป เพื่อการสร้างคุณงามความดีตามรอยพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และตามคำ
 สอนขององค์หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน เพื่อเป็นอนุสรณ์แทนองค์หลวงตาฯ เสมือนว่ายังอยู่คู่
 กับชาวอำเภอวังน้ำเขียวตลอดไป และเพื่อความเป็นสิริมงคลของทุกท่านที่ได้มาสักการบูชาหรือ
 ปฏิบัติบูชาที่วัดแสงธรรมวังเขาเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วัตถุประสงค์ในการก่อสร้างพระมหาเจดีย์

๑. เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
๒. เพื่อบรรจุพระอัฐิธาตุ และอัฐิบริหารของพระธรรมวิสุทธิมงคล
 (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)
๓. เพื่อการศึกษาและปฏิบัติตามพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และตามคำสอนของ
 พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)
๔. เพื่อเป็นอนุสรณ์แทนองค์พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)
 เสมือนว่ายังอยู่คู่กับชาวอำเภอวังน้ำเขียวตลอดไป
๕. เพื่อความเป็นสิริมงคลของคนในชุมชนและคนทั่วไป ได้มาสักการบูชาหรือปฏิบัติบูชาที่
 วัดแสงธรรมวังเขาเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๖. เพื่อเป็นปูชนียสถานสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป

อานิสงส์ของการสร้างพระมหาเจดีย์

การสร้างพระเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ หรืออัฐิธาตุของบุคคลที่ควรบูชาเป็นการสร้างมหามงคลให้ตนเองอย่างสูงสุด เมื่อสิ้นชีพย่อมไปสู่สุคติโลกสวรรค์ ย่อมได้ดวงตาเห็นธรรมและบรรลุมรรคผลนิพพานได้ง่าย การมีส่วนร่วมสร้างพระเจดีย์ด้วยการร่วมบริจาคเองก็ดีด้วยการชักชวนผู้อื่นก็ดี หากทำด้วยความเลื่อมใสศรัทธาย่อมได้รับอานิสงค์มากมาย ดังเรื่องอดีตของพระสุธาปิณฑิยเถระ ผู้ใส่ก้อนปูนขาวเพียง ๑ ก้อนลงในช่องแผ่นอิฐที่มหาบันกำลังก่อสร้างบนเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุด้วยจิตใจเลื่อมใสศรัทธายิ่ง ผลบุญนั้นดลบันดาลให้ท่านเกิดเสวยสุขในสวรรค์และโลกมนุษย์ถึง ๙๔ กัปป์ จนถึงสมัยพระสมณโคดม พระพุทธเจ้าองค์นี้ ท่านได้ออกบวชและสำเร็จเป็นพระอรหันต์เมื่อใดพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธามานมัสการและเวียนเทียนรอบพระเจดีย์ บุญกุศลนี้ย่อมเกิดแก่เจ้าของผู้ร่วมบริจาคทรัพย์และแรงงานที่สร้างพระมหาเจดีย์องค์นี้

แผนที่

วัดแสงธรรมวังเขาเขียว ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

ที่อยู่วัด

วัดแสงธรรมวังเขาเขียว

26 หมู่ 19 ต.วังน้ำเขียว

อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 30370

